Leto VI., štev. 15 | Ljubljana, nedelja, 18. januarja 1925 | Poštnina pavšalirana | Cena 3 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25·— Din
za inozemstvo 40·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1;
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Današnja številka «Jutra» obsega 16 strani in stane TRI dinarje.

Ljubljana, 17. januarja.

Stojimo sredi najhujšega volilnega boja. Dejstvo, da je v Sloveniji predložilo kandidatske liste malone dva tucata raznih strank, frakcij in klik, pa dokazuje, da še ni nastopilo ono iztreznjenje našega ljudstva, ki edino lahko ustvari tudi v naši državi zdravo podlago za hitrejšo konsolidacijo, napredek ter zadovoljstvo Jugoslavije in njenega prebivalstva.

Zopet se narodu oferira cela vrsta kandidatov, ki nimajo niti volje, niti sposobnosti in niti moči, da bi mogli, tudi če bi bili izvoljeni za poslance, zadovoljiti ljudstvo prihodnje štiri leta tudi le samo v omejeni izmeri.

Eno je gotovo: Kakor je šlo doseda, tako ne more v državi več naprej. Neobhodni pogoj sanacije pa je, da preneha ona notranjepolitična borba, ki se je sukala šest let skoraj izključno okoli državnopravnih gesel ter da nastopi nova doba pozitivnega in konstruktivnega dela za državo, njene pokrajine in njeno prebivalstvo. Narodni blok, kateremu je bila poverjena setava volilne vlade, stoji na stališču, da se mora pri teh volitvah narod izraziti, ali hoče, da se kaos in neurejene razmere v državi še nadaljujejo, ali pa hoče, da dobi Jugoslavija trdno delavno večino v parlamentu, ki bo v vsakem slučaju sposobna s pospešeno brzino sprejeti za državo in narod pereče zakone, uveljaviti nov davčni sistem, ki bo odgovarjal principom enakopravnosti in enakoveljavnosti vseh treh plemen ter organizirati javno upravo, ki bo sposobna z brezhibnim funkcijoniranjem izvrševati javne posle tako, da bo ljudstvo zadovoljno.

Volilnega boja v državi se z resnostjo udeležujeta samo dve glavni fronti: Narodni blok ter razbite frakcije bivšega opozicijskega bloka. Vse drugo, kar pri teh volitvah še nastopa, ne tvori nobene fronte, ki bi mogla na izid volitev bistveno vplivati. V splošnem pa velja, da kar ne gre pri teh volitvah z Narodnim blokom, je proti njemu ter da služi vse to direktno ali indirektno razvnim frakcijam separatističnega in rovarskega bloka, ki je glavni in skoraj edini krivec, da naša država še danes ni dosegla tisti višek napredka, kakor bi ga lahko.

O tem ni nobenega dvoma, da bo Narodni blok izšel pri teh volitvah kot zmagovalec. Gre le za to, da bo zmaga kar najbolj odločilna ter število njegovih poslancev kar največje. Prekrbljeno je vse, da v tem pogledu ne more nastopiti nobeno presenečenje. Kdor tega danes še ne veruje, se bo lahko prepričal po 8. februarju. Notranjepolitične razmere so dozorele tako daleč, da ni od začrtane poti Narodnega bloka nobenega povratka več nazaj. **Samo naprej gre še pot do popolne zmage, dokler ne bodo poteptani vsi, ki nočejo državnega in narodnega edinstva in ki ne pristanejo na pozitivno in konstruktivno delo v državi.**

Za nas Slovence sta tudi le dve vprašanji, na katere mora naše ljudstvo pri teh volitvah odgovoriti: ali hoče Slovenija še naprej slediti varalicam naroda ter se sama sebe izključevati od vpliva na državo, ali pa hoče krepkejše podpreti državno in narodno fronto ter s tem dati slovenskim poslancem v Narodnem bloku dovolj moči, da bodo za Slovenijo lahko kaj več dosegli v okviru državne skupnosti. Zavedati se mora sleherni Slovenec, da je sedaj prišla odločilna ura, ko je dana prilika, da krene Slovenija na pot srečnejše bodočnosti.

Prihodnja leta se bo vse sukalo okoli gospodarskih vprašanj ter okoli tega, da se bratski izenačijo vse dajatve in pravice v državi. Za zadnjih šest let nosi malone vso odgovornost za razmere v Sloveniji SLS, ki je dosedaj vedno imela absolutno večino slovenskih poslancev za seboj in vsled tega tudi možnost, da odloča o sreči in nesreči Slovenije. Ako je ljudstvo danes nezadovoljno, odgovorna je za to SLS, ako ljudstvo tarejo razne nadloge, kriva je tega klerikalna stranka, ker **ni bila sposobna**, da bi gorje pravočasno odvrnila.

Najtežje breme Slovencev so danes davki, ki se pa ne bodo zmanjšali, marveč še povečali, ako bo slovensko ljudstvo tudi še pri teh volitvah metalo kroglice v skrinje SLS. SLS je doigrala in ona naj gre: kaiti, če ne gre, tudi nesreča in nadloga slovenskega ljudstva ne bo odstranjena. Tigrovska politika dr. Korošca je skrbela in če bi mnogi volilci bili pošteni, bi v interesu slovenskega ljudstva morali izvajati konsekvence in se umakniti vsaj za eno volilno perijodo, da pokažejo drugi, kaj znajo. Ako voditelji SLS sami tega nočejo storiti naj pokaže slovensko ljudstvo politično zrelost s tem, da jih ono potisne v politično zatišje. **Brez razlike strank, bi morali vsi Slovenci 8. februarja izreči odločno svojo obsodbo nad brezvestno in goljufivo politiko klerikalnih tigrov.** Mnogi pristaši SLS pravijo, da bodo ostali 8. februarja doma, da na ta način protestirajo proti prevari, ki so jo nad njimi zagrešili «tigri». To je **znak spoznanja, toda je tudi znak, da našemu ljudstvu že manjka politične zrelosti.** Uvidevnejši in politično zrelejši so mogli priti tekom zadnjih dveh let do prepričanja, da je **edinole politika JDS in Narodnega bloka za Slovence uspešna in odrešilna.** Ako JDS dosedaj ni mogla doseči vsega tega, kar so Slovenci želeli, ni bila kriva ona, marveč **volilci, ki niso dali JDS pri zadnjih volitvah dovolj kroglic.** To se mora sedaj popraviti.

Ne samo pristaši Narodnega bloka, vsi Slovenci, brez razlike strank, bodo tudi v svojem lastnem interesu prav storili, ako bodo 8. februarja vrgli volilne kroglice v skrinjice Narodnega bloka. Ostanite pristaši SLS, ostanite pristaši SKS itd., to pot pa poskusite s kandidati Narodnega bloka in videli boste, da ste storili sebi, Slovencem in državi prav!

Protest naše vlade pri Vatikanu radi zlorabe vere

SV. STOLICA OBSOJA ŠKOFA JEGLIČA.

Beograd, 17. januarja. r. Ministrstvo zunanjih zadev je opozorilo Sv. Stolico na nečuvene zlorabe vere in verskih obredov, ki jih uganja precejšen del katoliške duhovščine v prid klerikalni stranki za časa volilne borbe. Iz dobro poučenih krogov se čuje, da je Sv. Stolica povsem odobrila stališče jugoslovenske vlade ter bo odredila preiskavo in kaznovanje cerkvenih funkcijonarjev, ki zlorabljajo vero in cerkev v politične namene ter sprav ljajo katoliško Cerkev in papeža v nasprotstva z jugoslovensko državo. Kakor poročajo iz Rima sta imela te dni daljši razgovor papežev zunanji minister kardinal Gasparri in naš poslanik dr. Smodlaka.

Neomajno zaupanje krone v vlado

KRALJEVO STALIŠČE NAPRAM VLADNI POLITIKI. — BEDASTE IZMIŠLJOTINE OPOZICIJE. — PAŠIĆ V AVDIJENCI. — KONFERENCE MINISTROV. —

Beograd, 17. januarja, r. Danes dopoldne je sprejel kralj v avdijenci finančnega ministra Stojadinovića, opoldne pa je bil nad eno uro pri kralju ministrski predsednik Pašić. Z ozirom na vesti, ki so jih razširili opozicijonalni krogi, se je pripisoval tej avdijenci velik pomen. Tako je tudi bilo: **Kralj je g. Pašiću in celi vladi ponovno izrekel svoje popolno zaupanje.**

Beograd, 17. januarja, p. Kraljev povratek v Beograd je dal opozicijonalnemu časopisju povod, da je pričelo širiti razne bedaste izmišljotine. Že več dni raznašajo ti listi vest, da kralj «ni zadovoljen» in da ni izključena možnost spremembe v politični situaciji. Akoravno se tem vestem že na prvi pogled pozna, da so lansirane zgolj v namenu povzdigniti moralo v popolnoma demoraliziranih vrstah pristašev opozicije, naj bo vendar zabeležena informacija **iz avtentičnega vira, da je kralj po svojem povratku poedinim ministrom in danes tudi min. predsedniku Pašiću po podanih mu referatih o položaju izrazil svoje popolno zaupanje.**

To vedo v ostalem tudi opozicijonalni krogi, ki so v nadomestilo za «pokvarjeno» jim veselje, pričeli raznašati govorice **o nesoglasjih v vladi, češ da samostojni demokrati pridobivajo v kabinetu vedno več moči, radikali pa da so s tem nezadovoljni. Res je sicer, da ugled samostojnih demokratov v državni politiki stalno raste, a ravno tako res je, da obe grupi v vladi sodelujeta v neskaljeni medsebojni lojalnosti. Kako bedaste so izmišljotine o nesoglasjih med demokrati in radikali, dokazuje najbolje sinočna seja glavnega odbora radikalne stranke.** Na tej seji je glavni odbor najenergičnejše nastopil proti onim članom radikalne stranke, ki se ne držijo sporazuma glede skupnega nastopa pri sedanjih volitvah. Radi tega so bili nekateri ugledni člani izključeni iz radikalne stranke. Tako je izključen iz stranke dr. Milovan Grba, ki je nosilec samostojne liste v modruško-reškem okrožju proti listi narodnega bloka. Nadalje so izključeni iz radikalne stranke Čeda Kostić, ker kandidira v Požegi in sklenjena je tudi izključitev bivšega ministra Žarka Miladinovića, ako ne prekliče svoje kandidature proti Narodnemu bloku v ličko - krbavskem okrožju

Danes popoldne je glavni odbor NRS. nadaljeval razpravo o kandidatnih listah. M. dr. je s svoje strani potrdil listo Narodnega bloka v Ljubljani z nosilcem Ivanom Mohoričem ter sklenil, da nobeden pristaš NRS. ne more podpirati tako zvane Ravnihar jeve liste. Kot disidenti so bili izključeni iz NRS. m. dr. Nastas Petrović, Mihajlo Ranković in Pera Jovanović.

Več dni se širijo tudi vesti, da namerava minister Šurmin, kateremu ni uspelo, da postavi svojo kandidaturo z izgledom na uspeh, podati ostavko. Opozicijonalni novinarji so iz teh vesti skovali veliko afero, češ da gre za nasprotstva med demokrati in Šurminom. Minister Šurmin je o tem izjavil Vašemu dopisniku: «Vest je absolutno izmišljena in sem se prisrčno smejal, ko sem jo čital. O kakem nesigurnem položaju vlade ni govora».

Naši rojaki v Ameriki za Narodni blok

OSTRA OBSODBA DRJA TRUMBIĆA IN STJEPANA RADIĆA.

Zagreb, 17. januarja. r. Velika narodna organizacija Jugoslovenov v Južni Ameriki «Jugoslovenska narodna obrana» je poslala «Riječi» brzojavko, ki pravi:

Jugoslovenska narodna obrana konštatira, da nekateri elementi, prežeti suženjskega duha, s pomočjo domačih in tujih zavratnih sil skušajo rušiti državo, zgrajeno po načrtu naših najboljših mislecev ter na kostih milijonskih žrtev našega naroda. Obžaluje, da se mnogi prepričani Jugoslovani, ozloveljeni vsled nedostatkov uprave, ne postavijo v bran proti temu destruktivnemu delu ter doprinašajo, kljub svoji najboljši volji, k rušenju države. Najstrožje obsojajo človeka, ki je bil predsednik Jugoslovenskega odbora in ki je kot predstavnik narodnega in državnega edinstva užival največje zaupanje, da se je izneveril tej ideji, ter da se poteguje za Radića in druge rušitelje. Pozivljamo svoje brate, da pri volitvah pomorejo ideji narodnega in državnega edinstva do končne zmage, s tem, da glasujejo za kandidate, ki zavračajo vsak separatizem ter bodo privedli edinstvo naroda potom ravnopravnosti vseh treh plemen do zmage.

Obnavljajo vernost in vdanost jugoslovenskemu kralju.

Podpisi: Pasko Baburizza, predsednik; Louis Mitrović, Frano Petrinović, Karlo Huber, Andrej Svilokos, odborniki.

*

Izjava Jugoslovenske narodne obrane proti Trumbiću je tem pomembnejša, ker je baš ta organizacija bila glavni finančni podpornik dela Jugoslovenskega odbora za časa vojne.

POSVETOVANJA DIPLOMATOV.

Beograd, 17. januarja. r. Danes dopoldne so bili pri zunanjemu ministru in njegovemu pomočniku Markoviću diplomatični zastopniki Amerike, Avstrije in Bolgarske. Tajnik italijanskega poslaništva je konferiral z dr. Ryhařem o beneški konferenci, ki se sestane dne 3. febr.

ARETIRAN NEMŠKI VODITELJ.

Beograd, 17. januarja. p. V Vojvodini so orožniki aretirali bivšega nemškega poslanca dr. Neunerja, ker se je zoperstavljal orožnikom in pozival kmete, naj se ne pokoravajo odredbam srezkega poglavarja. Dr. Neuner je bil kmalu potem zopet izpuščen.

GOLJUFIV KANDIDAT.

Sarajevo, 17. januarja. r. Danes je bil oddan v okrožne zapore v Sarajevu nosilec zemljoradniške liste tega okrožja Risto Gjokić, ki je obtožen, da se je vozil z železniškimi režijskimi kartami, ki jih je ukradel neki železniški uradnik v Podlugih in jih dajal Gjokiću.

PROFESORSKE NADURE.

Beograd, 17. januarja. r. Glavna kontrola je na zahtevek prosvetnega ministra Svetozarja Pribičevića odobrila dva milijona Din za izplačilo zaostalih honorarjev za nadure srednješolskim profesorjem.

Po glasovanju v italijanskem parlamentu

URADEN KOMENTAR IZIDA GLASOVANJA. — OBNOVLJENA SAMOZAVEST FAŠIZMA. — OPOZICIJA VZTRAJA NA SVOJI TAKTIKI.

Rim, 17. januarja. s. «Agenzia Stefani» javlja: V političnih krogih se poudarja, da je pri včerajšnjem glasovanju v zbornici glasovalo samo 33 poslancev proti vladi. Votum zbornice se tolmači tako, češ da uživa Mussolini slejkoprej zaupanje parlamenta in vse dežele, tudi če bi se cela tkzv. aventinska opozicija, ki razpolaga s 113 mandati, udeležila glasovanja. Smatra se, da bo včerajšnje stališče opozicije ojačilo vlado in pripomoglo k razčiščenju položaja. Na ta način se bodo opozicijske stranke zavedle, da je nemogoče vreči Mussolinija. Salandra, ki je obolel na vnetju ušes, je objavil izjavo, ki jo je hotel podati v zbornici. O tej izjavi naglaša, da se je moral odreči fašizmu, ker hoče ostati zvest velikim prednikom « liberalcem.

V opozicijskih krogih seveda se poudarja, da včerajšnje glasovanje ni v ničemer zboljšalo situacije Mussolinijeve vlade, ker je bilo že naprej gotovo, da bo fašistovska zbornična večina odobrila volilno reformo, kakor sploh odobri vsak predlog in izpolni vsako zahtevo Mussolinija. Dejstvo je, da je fašizem danes bolj izoliran kakor kdaj prej in da bi se izrekla proti njemu ogromna večina naroda, ako bi mogel v res svobodnih volitvah izraziti svoje mnenje. Zato je opozicija trdno odločena, vztrajati pri dosedanji nepopustljivi taktiki, dokler se Mussolinijeva diktatura ne zruši.

Carinska vojna med Nemčijo in Francijo

BREZUSPEŠNI POSKUSI ZA SKLEP TRGOVINSKE POGODBE. — NEMČIJA ODKLANJA PODALJŠANJE UVOZNIH UGODNOSTI ZA FRANCIJO.

Pariz, 17. januarja. s. Nemško-francoska trgovsko-pogodbena pogajanja so zopet prišla na mrtvo točko. Francoski delegatje so včeraj po štiriurni debati zaman skušali pridobiti koncesije v vprašanju uvoza lotarinškega blaga v Nemčijo. Nemci niso hoteli pristati na te koncesije, ker bi na ta način spravili Anglijo v slabo voljo. Francoski trgovinski minister je pri tej priliki izjavil, da se Francija nikakor ne misli spuščati v tako situacijo in se vmešavati v nemško angleška pogajanja. Francoska delegacija se je zvečer sestala na posvetovanje ter ugotovila zaduje pogoje v posebni listini, ki je ultimativnega značaja. Malo upanja je, da bi Nemci pogoje sprejeli in je potemtakem računati z izbruhom nemško-francoske carinske vojne.

Radić v zaporu

Zagreb, 17. januarja, r. Preiskava proti Radiću se vodi z energičnim pospeševanjem. Vodi jo svetnik dr. Slaviša Körbler.

Radić se nahaja v sobi št. 44 v II. nadstropju sodne palače. Za njega velja enak režim kot za vse druge jetnike, ali z ozirom na socijalni položaj g. Radića so mu dovoljene gotove olajšave. Tako prejema Radić ne le jed od zunaj, temveč se mu dovoljuje tudi gotova korespondenca, ki se, seveda, vedno kontrolira. Ali z družino mu je zabranjen vsak kontakt. Posetil ga je trikrat njegov zastopnik dr. Trumbić, kar je bilo dovoljeno iz stvarnih razlogov. Preiskovalnega sodnika oblegajo posebno predstavniki domačega in tujega tiska. Preiskava teče precej počasi, ker so se Radiću sedaj odprle vse zatvornice zgovornosti ter drži vsak dan preiskovalnemu sodniku dolga predavanja. Znano je, da je Radić zelo kratkovideen. On pozna ljudi samo po glasu ali po njihovi figuri.

Zagreb, 17. januarja, r. Včeraj popoldne je policija ponovno izvršila preiskavo v Trpićevi palači. Danes dopoldne sta se odpeljala dva policijska avtomobila na Trpićevo posestvo v Oroslavlju, kjer se ima izvršiti obsežna preiskava. Policija je našla mnogo novega materijala.

RADIĆ BO SOJEN V BEOGRADU?

Beograd, 17. januarja, p. Z ozirom na obnovitev procesa proti znani avanturistki Androlićevi, ki je osumljena špijonaže ter je bila v zvezi tudi z Radićem, se danes govori, da ni izključeno, da bo tudi Radić postavljen v smislu predpisov kazenskosodnega postopanja pred beograjsko sodišče.

RADIĆEVSKI HUJSKAČI NA DELU.

Beograd, 17. januarja. p. V Oziču v okraju Nijevlju na Hrvatskem so se upirali kmetje pozivu orožnikov, naj se razidejo. Med seljaki je bilo tudi nekaj radićevcev, ki so začeli demonstrirati in vpiti «živio Radić, živela republika, dol s Srbi, dol s kraljem!». Policija jih je vnovič pozvala, naj se razidejo, nakar je priletelo iz množice nekaj kamnov na orožnike. Orožniki niso hoteli rabiti orožje, da ne bi ranili nedolžne ljudi, posebno pa otroke. Zato so poklicali za ojačenje in nato razgnali kmete. Pri tem je bilo prijetih devet oseb.

Novi zakon o sodnikih

Čiščenje sodnijskega osobja.

Beograd, 17. januarja. r Ministrstvo pravde je dovršilo pregled zakonskega osnutka o sodnikih in o novi sodni organizaciji, ki bo izenačena v vsej državi. Zakonski osnutek bo med prvimi predložen novi Narodni skupščini. Dočim nacionalni krogi to pozdravljajo, trde blokaši, da je ta naglost naperjena proti radićevskim in drugim brezvestnim sodnikom, ki bodo po novem zakonu v dobi reorganizacije lahko odpuščeni, odnosno upokojeni.

PREDRZNO TOLOVAJSTVO NA DUNAJU.

Dunaj, 17. januarja. v. Danes je bila sredi mesta, pri belem dnevu z bodalom umorjena inkasantinja neke firme, neka 21 letna gospa. Žrtev je bila takoj mrtva. Storilec, ki ni poznan, je odnesel ročno torbico s 30 milijoni kronami denarja.

Konflikt med češko vlado in škofi

Praga, 17. januarja. v. Škofje Češke in Moravske so sestavili izjavo, v kateri se proglašajo solidarnim s pastirskim listom, ki so ga svoječasno izdali škofje na Slovaškem. V svoji izjavi povdarjajo, da objavljeni pastirski list ni napadal nekatoliških državljanov, temveč samo branil katoliško vero. Slovaški škofje so storili samo svojo dolžnost; enako tudi slovaški duhovniki, ki so list čitali. S tem pastirskim listom se je bavil tudi včerajšnji ministrski svet. Kakor piše «Češke Slovo» se bo v najkrajšem času pričelo postopati proti izdajateljem pastirskega lista. «Večer» doznava iz Košic, da je tamošnji škof prepovedal duhovnikom čitanje pastirskega lista v onih krajih, kjer še ni bil čitan.

Konferenca baltiških držav

Helsingfors, 17. januarja. v. Danes se je pričela konferenca zunanjih ministrov Poljske, Finske, Estlandske in Letlandske. Za predsednika konference je bil izvoljen zunanji minister Finske.

Kancelar Luther o situaciji

Berlin, 17. januarja. v. Državni kancelar dr. Luther je danes izjavil berlinskim novinarjem, da so vse vesti o nesporazumljenjih v vladi neresnične. Dalje je sporočil, da je sestava vlade napredovala v toliko, da je bilo mogoče zasesti mesto justičnega ministra. Dr. Luther je dalje izjavil, da bi bila morala vlada že včeraj podati izjavo, kar se pa vsled odsotnosti nekaterih vladnih članov ni zgodilo in je bila izjava odgodena.

RUSIJA IN JAPONSKA.

Tokio, 17. januarja. v. Japonska vlada namerava priznati sovjetsko Unijo. Tozadevne note je pričakovati v najkrajšem času, ker so vsa sporna vprašanja med obema državama razčiščena. Za ruskega poslanika za Japonsko bo imenovan dosedanji sovjetski poslanik v Italiji.

DR. BEHMEN ZOPET IZPUŠČEN.

Beograd, 17. januarja. r. Bivši muslimanski poslanec in minister dr. Šefkija Behmen, ki je nedavno v okolici Mostarja izvršil več škandalov, je bil danes izpuščen iz zapora.

SEJA DRŽAVNEGA ODBORA.

Beograd, 17. januarja. p. Državni odbor je imel danes svojo zadnjo sejo, na kateri je izčrpal svoj dnevni red. Ako bo potreba, se bo vršila prihodnji teden še ena seja.

Borza

17. januarja:

CURIH: Beograd 8.35, Berlin 1.2500, New-York 519.20, London 24.775, Paris 27.98, Milan 21.53, Praga 15.65, Budimpešta 0.00715, Bukarešta 2.70, Solija 3.75, Varšava 100, Dunaj 0.00731.

PRAGA: Beograd 54.50, Dunaj 4.71, Berlin 8.09, Rim 141, Budimpešta 4.625, Pariz 183.625, London 162.30, New-York 33.90, Curih 654.75

Partizanska duhovščina in država

TUDI SV. STOLICA OBSOJA POČETJE SLOVENSKIH ŠKOFOV. O USTAVITVI «DOMOLJUBA».

(Iz razgovora z ministrom dr. Žerjavom.)

Ljubljana, 17. januarja.

Naš urednik je posetil ministra Žerjava, ki je bil včeraj in danes vsled lahkega prehlajenja in naporov proteklih tednov prisiljen ostati doma, in ga povprašal radi stališča vlade napram zlorabam vere od strani škofov in duhovščine. Gosp. minister je rekel, da mu bo jutri že mogoče udeležiti se vseh shodov, kamor je določen, glede stavljenega vprašanja pa je izjavil:

«To, kar po naredbi škofov počenja pri nas en del duhovščine, zlorabljajoč vero in njene obrede za izvolitev separatističnih poslancev, gre daleč preko mere dostojnosti. Člen 12. ustave odločno zabranjuje politične pridige in maltretiranje ljudstva po spovednicah in sploh v cerkvi v korist kaki stranki ali njenemu časopisju. Četudi kazenski zakon v tej meri še ni spopolnjen in je po obstoječih zakonih le nekaj takih načinov že kaznjivih z denarno ali zaporno kaznijo, vendar radi tega prepoved člena 12. ustave vseeno obstoji in je dolžnost državnih organov, da pazijo, da se ta v najvišjem državnem interesu izrečena prepoved spoštuje in uvažuje. Kam pa bi prišli, če bi v katoliški cerkvi volilce pestil katoliški duhovnik, naj volijo klerikalnega kandidata, sicer da jih zadene božja (!) kazen, vis-a-vis bi v imenu istega Boga razsajal pravoslavni pop za svojo partijo, na drugi strani pa bi muslimanski hodža klical Alaha na pomoč za kugijice svojega kandidata!

Znaten del duhovnikov sam obsoja škofovo početje, politične pridige in vsako eksponiranje duhovščine v partijskem boju. Duhovnik, ki nima toliko srčne izobrazbe, takta in reči moram: toliko spoštovanja do Boga in posvečenega prostora, kjer pridiguje in spoveduje, da tamkaj v partijsko blato vlači ime božje, križ in svete obrede sploh, tak duhovnik, če se ga bo udarilo po prstih, ni «mučenik», in zasluži samo zaničevanje ali pa kvečjemu pomilovanje, ker ne vidi, da so tudi v najhujšem boju stvari, ki stoje visoko izven borbe. Duhovnik pa, ki verjame, da je verska potreba, da postaneta gg. Žebot in Dušan Sernec poslanca, spada v blaznico.

Celo stvar pa mora vlada opazovati še z drugega vidika: Akcija klerikalizma in njegove duhovščine pod vodstvom škofa ne gre le proti «liberalcem», ona gre proti državnemu edinstvu, proti ustavi, ona ljuto napada narodno edinstvo, ki je moralna baza Jugoslavije, ona je prva v borbi za plemenski separatizem. Klerikalni klet pod vodstvom škofov hoče biti arbiter glede obstoja države in njene notranje ureditve. Torej ne le, ker je ogrožen verski mir in pada blažilni vpliv vere na moralo, ampak tudi v skrbi za obstoj države sploh, moramo vprašati Sv. Stolico, kako stališče zavzema ona v tej zadevi.

Ne more se reči, da je nastopanje klerikalne duhovščine proti državnemu edinstvu dobra priprava za pregovore o konkordatu, ki naj bi po želji države za vselej sprečil konflikte med Jugoslavijo in Sv. Stolico ter dal vsakomur ono, kar mu gre.

Vlada je že danes v prijetnem položaju, da ji je od najbolj merodajnega cerkvenega mesta v Rimu zagotovljeno, da separatistični in partizanski pokret katoliškega klera v Jugoslaviji, najmanj pa katerakoli uporaba vere v politične namene nikakor ne odgovarja željam Sv. Stolice. Vsled nečuvenih dogodkov zadnjih tednov je bila vlada prisiljena, da skrene pažnjo Sv. Stolice na počenjanje zbesnele duhovščine.

Po mojem prepričanju je očiščenje naših cerkva od partijskega gnoja samo še vprašanje časa. Naša država, če se hoče v miru razvijati, ne more odnehati od zahteve, da se posvečena mesta depolitizirajo. Prepričan sem, da se stališče vlade v bistvu krije z mišljenjem Sv. Stolice. Stališče, ki ga v tem oziru ima n. pr. ljubljanski škof, je prosto nevzdržljivo. Našli bomo sredstev, da ščitimo poštene duhovnike pred škofom.

Naš urednik se je zanimal za dogodke v ministrski seji, kjer se je razpravljalo o znorelih pojavih nekih duhovnikov v Sloveniji. Gosp. minister je odgovoril, da ljudje, ki naših razmer ne poznajo, nikakor nočejo verjeti, da so tako sprijeni duhovni sploh mogoči, da v cerkvi govore o «Domoljubu» itd. Poročilo o nečuvenih govorih duhovnika Smodeja, ki se sicer po Beogradu prilizuje, na Crnem vrhu in v Horjulu pa je o Pašiću in Žerjavu pravil, kako spadata kot državna tatova v ječo in kakor radi njiju vojaki spe le pod eno odejo in stradajo, tudi to poročilo je marsikomu odprlo oči, s kom se v Sloveniji borimo. Pravilno se je poudarjalo v ministrskem svetu, da so članki in govori klerikalcev še danes glavni «šlager» koroških Nemcev.

Kaj pa pravite o «Domoljubu»?

«Kaj naj rečem?» je odgovoril gosp. Žerjav. «Nič, kakor to, da so oblasti postopale v duhu ustave in v interesu naroda in države, ko so se končno odločile pohoditi ogaben mrčes, ki je stalno inficiral naše ljudstvo.»

Uspela klerikalna intriga

Konflikt med sodnijo in upravno oblastjo radi čl. 138. na podlagi katerega je bila odrejena prepoved »Domoljuba«.

Kakor se nam poroča, je ljubljansko prvostopno sodišče včeraj na pritožbo dr. Brejca razveljavilo ustavitev «Domoljuba». Državni pravdnik je vložil pritožbo in o stvari bo sedaj odločalo višje sodišče.

Nočemo se danes spuščati v razpravo o tem, kako je sodišče ocenilo protidržavno, plemensko in versko hujskanje klerikalnega tednika, ki je dalo povod, da se je politična oblast končno morala poslužiti pooblastila čl. 138. ustave. Konstatiramo le, da je celokupna trezna javnost, ki ima priliko opazovati, kako sistematično je zastrupljal «Domoljub» naše ljudstvo, navajal ga k mržnji proti lastni domovini, troval ga s sovraštvom proti ostalim plemenom našega naroda in podžigal v znamenju verske gonje njegove najnižje instinkte proti «nevernikom», ki nočejo biti klerikalci, da je vsa ta trezna javnost z začudenjem in skrbjo gledala dosedanjo popolno brezbrižnost državnih oblasti napram temu podlemu početju. Za danes naj se omejimo le na formalni postopek sodišča.

Čl. 138 naše ustave pooblašča vlado, da sme prepovedati izdajanje časopisov, ki izzivajo k mržnji do države kot celote, k verskemu ali plemenskemu razdoru ter odreja, da velja predpis čl. 13. odstavka 3. o izvrševanju prepovedi tudi tu. Ker se čl. 13. odstavek 3. *dobesedno vzeto* ne nanaša na *«izvrševanje»*, temveč na nadaljno postopanje proti krivcem (uredniku, piscu itd.), smatrajo nekateri v *teoriji*, da je citat odstavka 3. pogrešen in bi moral biti citiran odstavek 2., ki predpisuje, da mora oblast, kadar je odredila *konfiskacijo* (v slučajih, ki so v čl. 13. taksativno našteti) tekom 24 ur predložiti svoj odlok sodišču, to pa mora v nadaljnih 24 urah o njem sklepati. Dosledno temu nazoru bi torej oblast imela tudi *prepoved* časopisja, izdano na podlagi čl. 138., predložiti tiskovnemu sodišču. Temu nasproti stoji jasna črka ustake, ki v teoriji morda dopušča interpretacijo, v praksi pa velja kot predpis, katerega ni mogoče spreminjati.

Na to stališče se je postavila tudi uprav na oblast. Prizadeti stranki s tem ni odvzeta nobena pravica, ker ji je v polnem obsegu dana možnost administrativne pritožbe in končno tožbe na upravno sodišče, odn. Državni svet.

Ljubljansko sodišče torej v zadevi «Domoljuba» sploh ni imelo substrata za kakršnokoli sklepanje, ter edini faktor, ki bi bil mogel *prepoved* «Domoljuba» predložiti sodišču, t. j. politična oblast, tega iz zgoraj navedenih razlogov ni storil. Navzlic temu je klerikalcem uspelo, da so preko vseh stvarnih in formalnih pomislekov izzvali nepotreben konflikt med upravno in sodnijsko oblastjo. Mesto ravnatelja policije odn. državnega pravdnika je nastopil g. Brejc — pa je bilo tudi dobro! Pri tem so pa klerikalci usvojili tudi stališče vlade, ker so se proti odredbi polic. ravnateljstva pritožili tudi na višje administrativne inštance!

Sedaj je zadeva pred višjim sodiščem, ki bo imelo odločiti o končni usodi prefrigane klerikalne intrige.

«Domoljub» ostane seveda zabranjen in klerikalci se bodo morali že zadovoljiti s tem, da jim je uspelo izzvati mučen konfikilt med sodnijo in upravo, v katerem pa je ustava povsem na strani upravne oblasti.

Nova zunanja politika Zedinjenih držav

(K odstopu drž. tajnika Hughesa.)

Predsednik Coolidge nastopi šele 4. marca novo štiriletno dobo izvrševanja vrhovnega državniškega dostojanstva, ki so mu ga potrdile lanske novemberske volitve. Splošna prenovitev skoro vsega vladnega aparata, ki se napoveduje za ta termin, utemeljuje naziranje, da nastopi z letošnjo pomladjo tudi globoko segajoča preorijentacija v splošni politiki severnoameriških Zedinjenih držav.

Prvi je odstopil dolgoletni državni tajnik za zunanje zadeve, Charles E. Hughes. Pričakuje se še demisija državnega tajnika za mornarico Weeksa, vojnega tajnika Wilburja, tajnika za javna dela Davisa in trgovinskega sekretarja Hooverja. S tem bi bila izvršena skoro popolna prenova ministrstva.

Državno tajništvo za zunanje zadeve je za predsedstvom in podpredsedstvom republike brez dvoma najvažnejši politični položaj v Zedinjenih državah. Zato je Hughesov odstop in imenovanje ameriškega poslanika v Londonu in delegata na pariški finančni konferenci, Franka B. Kelloga, na njegovo mesto izzvalo najživalnejše komentarje v vsem političnem svetu. Vedelo se je sicer, da namerava Hughes odstopiti, ker se baje bavi z mislijo, da čez štiri leta nastopi kot republikanski kandidat za predsednika republike (Hughes je že l. 1916. kandidiral proti Wilsonu, ki je zmagal z neznatno večino) in hoče imeti dovolj časa za pripravo volitvene kampanje. Toda njegov odstop se je pričakoval šele čez leto dni. Zato je njegova predčasna demisija tem značilnejša.

Predsednik Coolidge, ki hoče striktno spoštovati duh ustave, je sklenil ostati pri izvajanju zunanje politike v najožjem sodelovanju z zunanjo komisijo senata. Kot je znano, zagotavlja ameriška ustava senatu odločilno kontrolo v diplomatskih poslih in minister zunanjih zadev, ki ne uživa zaupanja senatove zunanje komisije, predvsem pa njenega predsednika, je obsojen na popolno nemoč. Ko je po smrti senatorja Lodgea zavzel mesto predsednika te komisije Borah, že doslej načelni protivnik Hughesove politike, se je ta končno odločil k predčasnemu odstopu.

Novi državni tajnik Kellog bo moral poleg predsednika računati v prvi vrsti z naziranjem senatorja Boraha. Katero je to naziranje in v čem se loči od dosedanje Hughesove politike?

Dočim je bil Hughes pristaš sodelovanja Amerike z Zvezo narodov, v kolikor to dopušča splošno stališče washingtonske vlade, velja Borah, ki se je najostreje protivil ratifikaciji verzajske mirovne pogodbe, še danes za nepomirljivega nasprotnika mednarodnega organizma v Ženevi in vseh njegovih iniciiativ. Hughesova politika v zadevi Dawesovega načrta in pariške finančne konference je pokazala, da je odstopivši državni tajnik hotel, da Amerika sicer čuva lastno svobodo akcije, vendar da ne pušča popolnoma v nemar skrbi za gospodarsko obnovo Evrope. Borah se je tudi v tem oziru pokazal doslej prepričanega zagovornika ameriške izolacije. Hughes je nasprotoval de jure priznanju Unije socijalističnih sovjetskih republik, dokler se sovjeti ne odpovedo komunističnim načelom, na katerih temelji njihov režim, in se ne podvržejo mednarodnim zakonom, ki veljajo za občevanje med civiliziranimi državami. Senator Borah pa se je doslej zavzemal za priznanje moskovske vlade in vzpostavitev odnošajev s sovjetsko Rusijo. Zdi se tudi, da hoče Borah uporabiti francoski dolg v Ameriki kot sredstvo za pritisk na Francijo v vprašanju razorožitve. Razlike so torej globoke in načelne.

Kmalu se bo pokazalo, ali bo mogel Borah izvajati svoj program v celoti. Prvič navzlic svojemu velikemu vplivu ni neomejen gospodar v senatu, saj ga prav radi imenujejo «osamljenega volka, ki včasih tuli skupaj z volčjo jato, vendar to nikoli dolgo ne trpi.» Drugič se je tajnik Kellog tekom svojega bivanja v Evropi gotovo prepričal, da obnova Evrope ne more biti Ameriki indiferentna stvar. Končno pa imamo to zadevne pozitivne in obvezne obljube navsezadnje le najodločilnejšega faktorja, predsednika Coolidgea.

Vino in tamburica ...

Politične beležke

+ **«Strahote režima».** Davidovićevska «Pravda» poroča in «Slovenec» posnema, da je «policija samo v virovitiški županiji zaprla nad 600 ljudi». Kar tako na kratko: zaprla jih je, pa basta. Zakaj, kdaj in v kakem času, tega «Slovenec» in «Pravda» ne povesta, reflektirata pa vsekakor na njune glasove. In če je tako, lahko «Slovencu» zaupamo, da je tudi v Sloveniji zaprtih nad 600 ljudi, da, še več! Celo v Ljubljani policija vsak dan zapira in ravno včeraj smo čuli pijanca, ki je neusmiljenega stražnika psoval in svaril: Jaz sem SLS. Vi me politično preganjate. Jaz sem mučenik... A nič mu ni pomagalo. Vlada nasilja ga je po svojem organu spravila v keho in le srečnemu naključju se ,i ma SLS zahvaliti da se je njen odličen pristaš že drugo jutro iztreznil... Terorizem pa divja dalje: včeraj je policija ponoči(!) aretirala zopet 6 pristašev SLS, ko so ob 3. zjutraj podirali kandelabre. Jugoslavija je postala država nasilja in ni čudno, da beži, kakor poroča «Slovenec» na tisoče ljudi v budimpeštanske bare in kabarete.

+ **Čemu naenkrat tako sovraštvo?** Naši klerikalci so res krivični. Dokler jim kdo pomaga, je vreden nebes, če pa malo skoči čez ojnice, že je ogenj v strehi. Tako je zdaj z bivšim županom Peričem. Čim je postal protikandidat g. Korošca v Ljubljani, je prišel ob milost. Klerikalni agitatorji imajo precej težak posel, da svojim ljudem dokazujejo, da bi bil greh zoper sv. Duha voliti g. Periča. Zato pa zahrbtno pripovedujejo po paroli iz SLS vse mogoče n. pr. «Kako je g. Perič zavozil kot župan, kako so mu oni morali v vsem pomagati, da je bolan in je bolje, da ne bo izvoljen, da advokata bogvaruj voliti, da je pod kožo vseeno brezverec itd. Naenkrat so socialisti «nevarni» in da jim treba «pokazati» Naši agitatorji, ta cirkus z zadovoljstvom poslušajo, a mora se priznati, da je morala naše SLS ostudna.

+ **Pridige za napredno inteligenco.** Slovenski napredni inteligenci je včerajšnji škofov misijonar napisal v uvodniku tako ginljivo pridigo o politični strasti, o politiki razuma in sporazuma ter o mamonizmu, — tako ginljivo, da je inteligenca točila solze kakor lešnike. «Slovensko naprednjaštvo, globoka propast, neugnan pohlep po denarju in brezmejno umazana maščevalnost!» je rožljal misijonar, končno pa najbolj ginljivo zasukal: «Mi ne zahtevamo, naj slovensko naprednjaštvo kar čez noč zataji vso svojo politično preteklost in naj prestopi v vrste SLS. Tako naivni nismo, marveč dne 8. februarja...» Tu so napredni inteligenci začeli kapati orehi z oči in je razumela, kaj ji je storiti za kes in pokoro: Dne 8. februarja se pridruži klerikalni inteligenci in takšnim blaženim izvoljencem kakor so Jare, Remec, Dušan Sernec, pa če hočete, še Ravnihar, ki so vsi že daleč onkraj politične strasti, mamonizma, neugnanih pohlepov in drugih človeških slabosti v tej dolini solz.

+ **Klerikalna «fronta slovenskega ljudstva».** Štirinajst dni se že škofovski listi zadovoljno tolčejo po zobeh. Očitajo nam, samostojnim demokratom, da nam ni uspelo spraviti v napredno fronto nekaterih Ravnikov, Juvanov in Ravniharjev. Narodni blok v tem oziru mirno prepušča sodbo pravim narodno in napredno zavednim volilcem, ki so edino kompetentni potrditi sporazum med naprednimi skupinami. Z veseljem pa Murne, Zagorske, Meznariče, radičevce in vse druge prepuščamo v evidenco klerikalnim komandirjem «enotnega slovenskega ljudstva». 14 škrinjic na Štajerskem, devet na Kranjskem in šest v Ljubljani daje presneto žaltave izglede za «enotno slovensko fronto». Živela taka enotnost! Naj se le škofovski list še naprej treska po zobeh, dne 9. februarja se bodo tudi po butici. Mi pa se smejimo danes in se bomo tudi po 8. februarju, ko bodo klerikalni enotni frontarji pobirali črepinje svoje SLS in tistih «naprednjakov», nad katerimi imajo zdaj tako prismuknjeno dopadenje.

+ **Brodar in soldaščina.** «Še več vojaštva? 24 mesecev naj služijo Slovenci? Slovenci v Srbijo, Srbi v Slovenijo?» Tako je pod tigrovsko vlado žerjavovec dr. Lukinić začudeno vprašal tigra Brodarja, ko je lesta v parlamentarnem odboru zagovarjal dvemilijardno povišanje proračunske postavke za našo armado. Dr. Lukinić se je pač umestno spomnil predlanskih tigrovskih obljub, da bodo slovenske fante spravili iz Macedonije, postavko za armado in vojaški rok pa znižali na minimum. Hrvatski samostalni demokrat dr. Lukinić je moral v parlamentarnem odboru brzdati slovenskega tigra! Fantje! To zabrusite v obraz tigrovskim agitatorjem, ki vas zopet obletavajo s tistimi lažmi, ki ste jih morali prestati!

+ **Boljševiški priseženiki in Radić.** «Hrvat» ponovno beleži, da je zagrebški sudbeni stol prejel že drugi brzojav od moskovske seljaške internacionale, poslan v hrvaščini in podpisan od Bogorodskega. Javlja pa ta brzojav, da je iz Moskve že odpotoval v Zagreb generalni tajnik seljaške internacionale Gorov (in ne Dombalj, kakor se je prvotno javilo), ter da se bo v Zagrebu prijavil kot priča v obravnavi proti Radiću. Dombalj ali Gorov (oba sta žida) niti eden niti drugi s svojim pričevanjem ne more ničesar objasniti niti izpremeniti avtentične vsebine obtožilnih dokumentov. Ešofiranje Radićevega branitelja dr. Trumbića proti »omejevanju pričevanja», ker gospod Gorov naravno ne bo plediral pred zagrebškimi sodniki, spretno zavrača «Riječ», ki gospodu dr. Trumbiću garantira, da bo sam imel dovolj in preveč svobode za pranje Radića ter Radićevih dokumentov in dokazanih zvez brez asistence krivih priseženikov.

Narodni blok

: **Dr. Pivko med železničarji.** V petek zvečer je imel Narodni blok zopet lepo zborovanje na Pragerskem, ki se ga je udeležilo največ železničarjev, med njimi mnogo socialistov. Dr. Pivko je med veliko pozornostjo poslušalcev razvijal program Narodnega bloka, nakar se je vnela živahna debata, v katero je marljivo posegali železničarji. Dr. Pivko je šel na celi črti odobravanja in je končal shod po triurnem razpravljanju v popolnem soglasju. Sploh še ni bilo doslej na nobenem shodu dr. Pivka nikakega ugovora, čeprav je vedno zunaj in ima med poslušalci često tudi klerikalce, ki jim gre dr. Pivko ostro za petami in neusmiljeno razlaga njihovo lažnivo protiljudsko politiko. Klerikalci so ponovno grozili, da bodo dr. Pivku že pokazali, kadar pride na deželo. A doslej se je ljudstvo izkazalo baš nasprotno, povsod se izreka za politiko poštenja, ki jo oznanja dr. Pivko.

: **Narodni blok v mariborski oblasti** ima danes v nedeljo med drugim sledeče sestanke in shode: v Ptuju, Stojncih, Novi vasi, Kaniži pri Št. Ilju, Spodnji in Zgornji Polskavi, Slovenski Bistrici, Poljčanah, Križevcih, Stari cesti, Cezanjevcih, Brebrovniku, na Pavlovskem vrhu in v Kapli. Razen tega je še več sestankov v Prekmurju, v celjskem, šmarskem, brežiškem in laškem okraju.

Po svetu

— **Otvoritev konference baltiških držav.** V petek je bila otvorjena v Helsingforsu konferenca baltiških držav in Poljske z nagovorom finskega delegata, nakar je bilo izvoljeno predsedstvo in določen program. Konferenca zboruje v finski zbornični dvorani.

— **Francija in Luthrov kabinet v Nemčiji.** Sestava Luthrovega kabineta v Nemčiji je napravila v Parizu zelo neugoden vtis. Vznemirjeni so zlasti člani parlamentarne večine, posebno pa še radikali in radikalni socijalisti. Francoski politični krogi namreč naglašajo, da je Francija vodila sedaj politiko sporazuma in prijaznosti napram Nemčiji, zato pa vedno le nehvaležnost s strani Nemčije, tako v vprašanju vojaškega oboroževanja kakor tudi glede trgovinskih pogajanj. Sestava Luthrove vlade je močno učinkovala zlasti na široke sloje radikalno-socijalističnih volilcev in zato ni izključeno, da bo sledil močan pritisk volilcev v smeri, da mora slediti ostrejša politika napram Nemčiji.

✝

Naš dobri, nepozabni brat, sin in „Stric"

IVAN MEHLE

trgovski sotrudnik

je nocoj ob 9. uri izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb bo v pondeljek dne 19. januarja 1925. iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 17. januarja 1925.

Žalujoči ostali.

Naši kraji in ljudje

Vsi narodni Slovenci za Narodni blok

GOVOR DR. KUKOVCA NA CELJSKEM VOLILNEM SHODU NAR. BLOKA 15. t. m.

Udeležil sem se današnjega shoda, ko se postavlja za bodoče skupščinske volitve gospod Drofenik kot kandidat Narodnega bloka, ker sem v celjskem okraju v desetletja kot javni delavec in tudi kot poslanec Narodne skupščine z veseljem deloval s pomočjo svojih dragih prijateljev, katere danes zopet tukaj vidim. Namen mi je povdariti, da vsak prepričan narodnjak lahko sledi listi Narodnega bloka kot volilec. Glede kandidata g. Drofenika, moram iz svoje skušnje potrditi, da ga je cenila svoječasno Narodna skupščina kot narodnega poslanca zaradi njegove delavnosti tako visoko, da bo tudi v bodoče kot poslanec vedomno z velikim uspehom tamkaj zastopal celjski okraj. Da je nastopil na listi dr. Pivka, je meni tem večje zadoščenje, ker sem se ravno jaz po zadnjih skupščinskih volitvah zavzemal za načrt, da naj se v prihodnje obstoječim strankam pusti svobodni razmah in naj se poskuša doseči njih sodelovanje na izvenstrankarski podlagi za skupne narodne cilje. Zelo me veseli, da je na tej podlagi v Celju zopet prodrla zavest, da narodna korist stoji in ima stati nad strankarskim interesom in da se je vsled tega prejšnji nosilec liste SKS s soglasjem naroda pridružil v imenu te stranke listi Narodnega bloka. Storil je to s tem večjim opravičenjem, ker je že pred skoro 20 leti, ko se je Savinjska dolina z nepopisnim navdušenjem zavzela za ljudskega kandidata Franca Robleka, Josip Drofenik prvi zavzel za dotični kmečki pokret poleg tasta sedanjega veljaka SKS Plavšaka. Bilo bi vsem, katerim so ti časi v lepem spominu, posebno zadoščenje, če bi med imenovanimi možmi vladala enaka soglasnost glede kandidature Josipa Drofenika danes, kakor smo bili takrat složni glede kandidature Fr Robleka, ki smo ga mogli dvigniti na mesto poslanca za lepo dobo let. Ker vem, kako velikega pomena je za vsak okraj, ako ima v svoji sredi bivajočega narodnega poslanca, cenim tem višje potrebo, da se vse stori, da dobi celjski okraj v Josipu Drofeniku svojega bodočega zopetnega poslanca v Narodni skupščini.

Da je stopila z Josipom Drofenikom Samostojna kmetijska stranka na skupno bojišče s tradicijonalno napredno stranko JDS poleg skupine Narodnih radikalcev, je visoko dvignilo pogum naprednega volilstva, ki na nobeno stvar ne reagira v mariborskem okrožju tako blagodejno, kakor na geslo skupnega narodnega dela.

Danes vsakdo gotovo pričakuje od mene, da zavzamem stališče napram takozvani Davidovičevi kandidatni listi. Moje stališče v tem oziru je kratko to, da imam pač razumevanje za Davidovičeve ideje, ne pa v danih razmerah pri nas za Davidovičevo listo. Kakor je pred meseci o priliki volilne borbe za celjsko mesto županski kandidat g. dr. Juro Hrašovec, od katerega sem se kot politika od nekdaj rad kaj učil, mogel brez ugovora izjaviti v «Novi Dobi», da želi utrditev države, pa naj jo utrdi Davidović ali Pašić, tako sem jaz sledil brez predsodkov poklonitvi zaupanja nositelja krone, politiku Ljubi Davidoviću. Ko je ta vlada padla in se je ustvarila brez nas nova situacija, videli smo, da je ves čas ostala solidarna slovenska demokratska organizacija le kot JDS, ne da bi se bila uveljavila kaka Davidovičeva skupina kot politična organizacija pred razpisom volitev. V interesu solidarnosti narodnega dela smo morali torej v tem položaju pričakovati, da bodo morebitni privrženci Davidovičeve misli v skupni samostalni demokratski organizaciji, makar kot opozicija, ostali zvesti skupnemu pozitivnemu delu in moram obsojati, da smo nasprotno doživeli in da se je postavila Davidovičeva lista v istem trenutku, ko so se druge, prej ločene grupe, začele celo združevati, kar kaže lista dr. Pivkova.

V tretji vrsti je enako obžalovati, da je po odločitvi obeh na vladi udeleženih strank za skupni nastop pri volitvah v obliki Narodnega bloka, vendar prišlo do postavitve posebne radikalske liste dr. Ravnika. Cenim vsako prepričanje in tudi prepričanje slovenske radikalske skupine, ki bi mogla biti skupni stvari v današnjem položaju koristna le v skupni fronti nacijonalnih elementov. Tako pa ta lista ne bo dosegla nobenega uspeha.

Z iznenadenjem sem čital v Zagrebškem Tagblattu, da je nosilec liste SLS dr. Anton Korošec na shodu v Mariboru 4. t. m. mogel nosilca liste Narodnega bloka dr. Pivka napasti v nasprotju z idejami pok. Janeza Evangelista Kreka kot izdajalca z ozirom na njegovo delo za rušenje germanske avstrijske sile in moramo pač vsi narodnjaki tak način borbe z ogorčenjem odklanjati. V predzgodovini St. Germainskega miru, ki je postal zakon v naši državi in skoro povsod na svetu in sicer v izmenjavi predlogov avstrijskega kancleria Rennerja, čitamo, kako se je avstrijska delegacija trudila v Parizu dokazati iz govorov slovanskih politikov v dunajskem državnem zboru tik pred razpadom Avstrije in celo iz avdijence dr. Korošca pri cesarju Karlu enako sokrivdo Jugoslovenov na svetovni vojni, kakor je zadela ljudstvo avstrijske republike, kateremu je mirovna konferenca potem deloma naložila brema izgubljene vojne. Z ogorčenim glasom je takrat na mirovni konferenci Clemenceau zavrnil Avstrijo rekoč, da je velika razlika med onimi, ki so do konca podpirali krivico, in pa med Čehi in Jugosloveni, ki so kljub temu, da jih je vojaška obveza gnala na strani Avstrije v borbo zoper lastno kri, ne boječ se smrti in vislic, v velikem številu stopili kot dobrovoljci na stran zmagujočih držav in pomagali izvojevati s tem svojim narodom mesto med zmagujočimi sopodpisniki mirovne pogodbe.

Ako je možem, kakor je dr. Pivko celo predsednik mirovne konference odobril njihovo delo kot največjo zaslugo za narod, se pač ne bo mogla resno vzeti gonja, da bi bilo nosilca liste Narodnega bloka dr. Pivka smatrati kot — izdajalca!

Kandidati liste dr. Pivka imajo pred vsemi drugimi kandidatnimi listami velikanski prestiž, da gredo v volilno bitko kot blok sloge. Uspeh jim je zagotovljen, ker je psihologija množic v mariborskem okrožju dajala še zmirom prednost možem, ki so za skupnost nasproti vsem drugim tendencam. Ti bodoči poslanci bodo imeli tudi v večji meri nego katerikoli druga lista, predvsem svobodne roke glede svoje bodoče politike. Obljubljajo nam pozitivno politiko in politiko varovanja realnih interesov. Taka politika bo zalegla več nego vsaka borba za nepopustljivost nasproti dosedanjim smernicam državne politike na eni strani, ali borba za avtonomijo in revizijo ustave na drugi strani. Toda o vsem tem bo aktualno govoriti šele, kadar si izvojuje lista Narodnega bloka častno število poslanskih mest. Danes naj velja vsem dobro mislečim le geslo, da je treba razviti največjo energijo in premagati vse predsodke, da bo 8. februar prinesel sijajno zmago listi dr. Ljudevita Pivka in njegovih tovarišev združenih v Narodnem bloku.

Pogreb dr. Janka Debelaka

Ljubljana je včeraj popoldne ob veličastni udeležbi spremila prvega direktorja pošte za Slovenijo po prevratu, dr. Janka Debelaka, na njegovi zadnji poti in danes dopoldne polože njegovo izmučeno telo v Rogaški Slatini k večnemu počitku. Odličnemu organizatorju, tihemu in vestnemu delavcu, ki ga je zavratna bolezen iztrgala svojcem in državi sredi njegovega uspešnega snovanja, je izkazala naša vlada še prav posebno čast. Zastopala sta jo pri pogrebu šef kabineta ministrstva pošte in telegrafa Gjoka Gjorgjević in inšpektor J. Vrečko.

Šentjakobski trg, kjer je poslopje poštne direkcije, je bil poln najodličnejšega občinstva, ki je prihitelo, da se poslovi od moža dela, vzornega patrijota in vzglednega Slovana. Raz poslopja poštne direkcije je plapolala črna zastava, krsta z zemeljskimi ostanki pokojnika je bila pokrita s krasnimi venci in obdana od častnega spremstva, obstoječega iz poštnih nameščencev. Po izvršenih cerkvenih obredih je Zveza ljubljanskih pevskih zborov pod vodstvom pevovodje Zorka Prelovca zapela večno lepo žalostinko «Vigred», nakar je stopil pred krsto šef kabineta ministrstva pošte in telegrafa Gjoka Gjorgjević in izpregovoril imenom beograjske vlade žalno slovo. Spominjal so je velikih zaslug, ki si jih je pridobil pokojnik za organizacijo poštne službe ne samo za svojo ožjo domovino, ampak sploh za državo, ki je izgubila ž njim enega najboljših svojih strokovnjakov. Vrzel, ki jo je zapustil za seboj, je zelo občutna. Izreka imenom vlade rodbini pokojnika in ljubljanski direkciji iskreno sožalje. Za njim sta se poslovila od umrlega inšpektor Vrečko in imenom poštnih nameščencev v Sloveniji od svojega ljubeznivega šefa, višji komisar dr. Vagaja. Ginljiv je bil prizor, ko se je poklonil pred krsto imenom ljubljan-

ske ruske kolonije gosp. Markov in se v kratkem in s toplo hvaležnostjo prežetim govorom poslovil od pokojnega direktorja kot pravega Slovana, ki je bil oče in zaščitnik v bedi se nahajajočih sinov našega velikega bratskega ruskega naroda. Postavil si je v ruskih srcih najlepši spomenik — spomenik iskrene hvaležnosti, ki sega tudi preko groba. Ruski pevski zbor je nato krasno zapel «Večnaja pamjat». Koral je napravil na občinstvo globok utis.

Nato se je razvil žalni sprevod, ki je krenil po Starem in Mestnem trgu ter Prešernovi ulici in Dunajski cesti do kapelice pri Sv. Krištofu, kjer so pevci zapeli še eno nagrobnico. Žalnega sprevoda so se udeležili poleg zastopnikov vlade v Beogradu: veliki župan dr. Baltić, ljubljanski mestni gerenti gg. dr. Puc, Josip Turk in Anton Likozar, divizijonar general Stojanović z oficirskim zborom, skoro polnoštevilno nameščenci poštne direkcije vseh strok, generalni konzul dr. Otokar Beneš, načelniki vseh ostalih državnih in civilnih uradov z mnogoštevilnim uradništvom, zastopniki vseh ljubljanskih korporacij in narodnih društev, med njimi s predsednikom prof. dr. Pretnerjem na čelu številna deputacija Jugoslovenske Matice, katere agilni član je bil pokojnik. Zelo častno je bilo zastopano tudi narodno ženstvo, med drugimi gospa Milena dr. Žerjavova in gospa Vida dr. Baltičeva. Orjuna je spremila svojega člana s posebno deputacijo v kroju in položila na njegovo krsto tudi venec. Izmed številnih vencev naj omenimo predvsem krasen venec poštnega ministrstva v državnih vilne vence organizacij poštnih nametrakovih, venec ruske kolonije ter štefčencev.

LUKREZIA BORGIA

II. del in konec

Od danes naprej! Samo 3 dni!

Predstave danes ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri. Ob delavnikih ob ½4., 5., 7. in ½9. uri.

Elitni Kino Matica.

Razvoj nešega tujskega prometa

Iz nemško pisanega dnevnika «Belgrader Zeitung» posnemamo par zanimivih podatkov o razvoju tujskega prometa v Jugoslaviji.

L. 1918. — piše list — je obstojala v Ljubljani «Jugoslovenska zveza za tujski promet in turistiko». Institucija je imela deloma privaten, deloma pa uraden značaj. V Zagrebu so že od leta 1911. imeli «Društvo za promet stranaca», ki pa je bilo večinoma na papirju, ker mu je nedostajalo sredstev za izpolnjevanje postavljene naloge. Tudi v Sarajevu so imeli pred vojno nekakšno prometno organizacijo, ki pa je bila še bolj papirnata kakor zagrebško društvo. V Beogradu, Novem Sadu in Splitu ni bilo nobenih društev za pospeševanje tujskega prometa. In ko je zagrebška policija prevzela stanovanjski urad v lastno upravo, je ostala tujska organizacija brez sredstev. Društveni tajnik Stefan Dragomanović pa je šel neustrašeno na delo in je začel na lastno roko organizirati tujski promet v naši kraljevini. Prvo njegovo dejanje je sklicanje kopališčnega kongresa v Zagrebu koncem l. 1920. Posledica tega kongresa je bila, da se je tedanji minister za obrt in industrijo dr. Vekoslav Kukovec zainteresiral za zadevo in poklical dr. Cirila Žižka iz Ljubljane v Beograd, da organizira tamkaj poseben oddelek za pospeševanje tujskega prometa. Dr. Žižek je sledil pozivu in je začel svoje delo spomladi l. 1921.

Ob istem času se je osnovala Zveza kopališč kraljevine SHS s sedežem v Zagrebu. Tej zvezi so se pridružila tudi državna kopališča. Zvezi je stopil na čelo dr. Lovro Badjević, tajniške posle pa je prevzel Stefan Dragomanović ravnatelj pisarne «Putnika» v Zagrebu. Zveza si je postavila za nalogo, zastopati interese kopališč ter delovati za izboljšanje tujskega prometa v vsakem oziru. L. 1923. se je vršil drugi kongres Zveze, katerega so se udeležili zasebniki in zastopniki vlade v izredno lepem številu. Takrat se je med drugim obravnavalo tudi vprašanje ustanovitve mednarodnega potniškega urada, urodila se je zadeva zdraviliških taks, glede katerih je bilo sklenjeno, da se ne smejo uporabljati v druge svrhe kakor v olepševalne namene kopališč in letovišč. Razpravljalo se je tudi o ustanovitvi samostojnih kopališčnih oblasti. Ta akcija pa se pozneje ni dala idealno izpeljati.

Konferenca, ki se je vršila l. 1923. je imela največji uspeh v tem oziru, da je dala pobudo za ustanovitev novih uradov za pospeševanje tujskega prometa v Splitu, Dubrovniku in na Sušaku. Na poletje istega leta se je sestavila družba «Putnik», ki je prevzela vse potniške urade pod svoje okrilje in opravlja danes funkcije centralnega društva za pospeševanje tujskega prometa. Družba ima urade v Zagrebu, Ljubljani, Beogradu, Sarajevu, Splitu, na Sušaku in v Dubrovniku in stremi za tem, da doseže čim popolnejšo obliko ter njej odgovarjajoč vpliv.

Najnovejša republika

Naročnik «Jutra» nam piše:

Pred nekaj dnevi sem se peljal po opravkih v Karlovec. Na neki dolenjski postaji vstopi možak in začne vsem potnikom zastonj deliti časopis, ki ga dotlej še nikoli nisem videl. Naslov mu je: «Republikanske Novice», list kmečke republikanske stranke v Sloveniji. Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Murn, kmet in posestnik, Kandija, Novo mesto.

Na štirih straneh se tu pripoveduje na dolgo in široko, da se je zbralo (kdaj in kje, o tem listič molči!) 10, beri štirideset «delegatov kmečkega stanu», in se udriha po vsem mogočem, predvsem pa po republikancih Prepeluhove stranke, češ, da hočejo v kmečki republikanski obleki zopet tretjič prevarati kmečko ljudstvo.

Z najvno otroškimi izvajanji «Republikanskih Novic» se ne bomo bavili, ker imamo resnejše stvari obravnavati, kot pisanje lističa, ki danes v sedmem letu ujedinjenja zahteva, da naj dobimo spet deželni zbor v Ljubljani itd. Najlepše je, da se «kmet in posestnik» iz Kandije pajdaši s kranjskimi Nemci in jih v nemško pisanem članku vabi, naj pristopijo k njegovi «stranki»: «Deutschsprechende Bevölkerung in Krain und Steiermark, besonders dimittleren Stände, Bauern und Arbeiter . . .» itd.

Gosp. «kmet in posestnik» se bo pač moral prej naučiti osnovnih pojmov jugoslovenskega zemljepisja, predno misli kandidirati, kajti «Krajn» je poginil novembra 1918, «Steiermark» se pa nahaja danes v republiki Avstriji in ne v naši svobodni jugoslovenski kraljevini.

Sicer pa dovolj o pisarenju tega zakotnega lističa, ki ga morajo zastonj «talati», ker ga nihče ne naročuje.

Z veseljem sem v vagonu, v katerem se nam je razdelil ta list, poslušal kritike kmetskega prebivalstva o «Murnovi republiki». Pravim «z veseljem», kajti znova sem imel priliko spoznati, s kako bistrim razumom presoja pri nas tudi navadni kmetski človek politični položaj in zna ločiti navadnega demagoga od resne stranke, ki dela za narodov in državni blagor.

Par teh kritik navedem:

— Nas Slovence je pa že lahko sram, vsak zakoten priganjač hoče biti poslanec in imeti svojo stranko. V Mariboru je že javljenih osem strankarskih list. Tujci se nam morajo res smejati. No, sedaj so se pa Kandijotje tudi postavili, bolo imeli svojo Murnovo republiko od Krke do Žabje vasi.

— Kaj Kandijotje, saj Murn ne enega privrženca nima v Kandiji, saj Kandijotje sami pravijo, da je ta republika za pustni torek.

— Odkod je neki Murn vzel, da je kmet, saj še nikdar ni bil. Saj je še na kmete redko bolil, in sicer samo takrat, če je kupil prav poceni kak les, ki ga je potem prav drago prodal.

— Najbolje bi bilo, da bi se take kandidature prepovedale, če bi morala vsaka stranka, ki postavi listo, vložiti pri državni blagajni najmanj 15.000 Din za reveže ali invalide, potem bi vse te zakotne kandidature kar same od sebe odpadle in bi se dala voditi velikopotezna politika brez beganja demagogov in demagogičev.

Prijave upokojencev

Računovodstvo ministrstva financ v Ljubljani je razposlalo državnim upokojencem obrazec za prijavo podatkov, po katerih prejemajo draginjske doklade. Upokojenec ima navesti vse osebne in rodbinske podatke, ki so za odmero in prejem osebnih in rodbinskih draginjskih doklad odločilni. Posebno ima tudi navesti, ali ima poleg pokojnine še kake dohodke, od česa in v kolikem mesečnem znesku. Prijavo imata sopodpisati dva poroka z izjavo, da pod kazensko in materijelno odgovornostjo jamčita za resničnost podatkov ter prevzemata nase s predložiteljem prijave vred vse kazenske posledice.

Poroke iskati in prositi je samo na sebi jako mučna stvar. Toda take za osebne razmere (ali je upokojenec sam ali ima ženo, ali otroke, za katere naj se nakažejo draginjske doklade) se iz prijaznosti že dobi. Poroke pa, ki naj pod kazensko in materijalno odgovornostjo jamčijo za to, ali ima upokojenec poleg pokojnine še kake dohodke, iz česa in koliko, take poroke pa bo težje dobiti. Kdo se bo spuščal v poroštvo pod tako odgovornostjo? Komu bodo znane materijalne razmere upokojencev tako natančno, da jih z lahko vestjo, pod kazensko in materijalno odgovornostjo potrdi? Kolike uslužnosti se zahteva od poroka, da se s svojim podpisom tako zaveže na gole navedbe upokojenca. Ali ni to obveza, ki lahko poroke vedno muči, ali si ni morda vendar nakopal kazenske in materijalne odgovornosti iz gole prijaznosti?

Upokojenci so največji reveži v državi, stradajo pri svojih pokojninah z dokladami vred, sedaj pa še to! Ali ni nikakega drugega načina, da se ugotovi resničnost in zanesljivost upokojenčevih navedb? Ali ni nič več zaupanja v državi?

Kokoš je lačna, jesti ji daj!

Zgodilo se je tako nekako na dan 15. decembra. V vasi Vine takrat niso videli solnca in koši so povešali repe. Dopoldne je stopila 65letna mati Micka Škrjanc ki menda slabo vidi in ima pri svojem poročenem sinu «kot» v vežo. Ko je pogledala venkaj, jo je malo streslo in sočutno se je ozrla na tropo kokoši, ki so postajale pod vrati in je sempatja zakokodajskale. Brskale so samo po trdem drobnem pesku. Materi Micki so se kokoši zasmilile in pričela jih je prijazno vabiti v vežo. Posebno neka lepo rumena in bela čopka se ji je dopadla. Ta je najraje sledila na njen poziv. Picka, na... na... in hitro je preskočila prag. Mati Micka je takrat brzo vrata pripra in čez minuto je že tehtala živalico v rokah. Zdelo se ji je, da je živalica sestradana, zato je pregrnila čez nio ruto in odkorakala čez vrt, po cesti k svoji drugod poročeni hčerki; po domače Gačnikovi, ji vrgla kokoš v hlev in dejala: «Na, kokoš je lačna jesti ji daj!»

Čez dva dni pa se je pripeljal mimo Gačnikove hiše sosed Jože Žitnik in sa-

Kino „LJUBLJANSKI DVOR“

Veliko čudo kinematografije. Od danes dalje.

Veliki razkošni egiptovski film:

ORIENT

Velika ljubavna pustolovina iz žarke Afrike v 8 dejanjih. V glavnih vlogah

HARRY LIEDTKE in MARIJA JACOBINI

Mladini vstop ni dovoljen!

Predstave: ob nedeljah ob ½11., 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri; ob delavnikih ob 4., ½6., ½8. in 9. uri. — Predprodaja vstopnic od 10. do 12. in od 2. ure dalje. 207a

gledal na vrtu privezano svojo čopko. Po vprašal je prijazno kako je prišla k njim n.egova čopka in jim po precej glasnem pomenku dopovedal, da ima sam dosti piče za svoje kokoši. Stvar je nato pojasnil še orožnikom. Zato je v petek prišla, da se zagovarja, v Ljubljano na sodišče Mica Škerjanc, ki jo je spremila tudi hči, poročena Gačnikova. Izgovarjala se je, da slabo vidi. Sodnik pa ji je dejal, da pravijo orožniki, da ni na dobrem glasu, da je že pred dvema letoma prinašala tuje kure Gačnikovi, zakar je že dobila plačilo in ga je zaslužila tudi sedaj in sicer 48 ur zapora.

Vražja Micka . . .

Ljubljana, 17. januarja.

Meglen dan, meglena Ljubljana, toda Marija Hajnšek ne zdrži zunaj na deželi.

Ne dolgo tega je stala na policiji pred svojimi stalnimi znanci in takrat so ji dejali, da ne bo smela pet celih let v Ljubljano. Na policiji so odločili prepoved povratka za ljubljanski policijski okoliš. Ona se je takrat sicer malo namrdnila in dejala, da je zunaj na deželi še lepše, toda že ne bo res. Zunaj fantje niso tako darežljivi... Toda Micka ima fante rada, ali samo take, ki ne stiskajo ne drobiža in ne večjih bankovcev v žepu. Zato tudi Micka ni zdržala dolgo časa zunaj in včeraj se je pripelala zopet v Ljubljano. Stara obleka je izgubila svojo barvo in taka se niti ne bo dopadla, si je mislila. Študirala je in študirala, naposled pa jo je le ujela rešilna misel. Ona ima tudi dobre prijateljice, ne samo prijateljev. Brž je zavila po stranskih potih pod Rožnik in burno objela svojo prijateljico Cilko. Pripovedovala ji je razne ganljive in mične storije. Cilka je rada verjela in navsezadnje se je za Mickino nadaljnje prijateljstvo celo tako navdušila, da ji je posodila svojo novo obleko. Tako se je zgodilo, da je postala Micka zopet lepa, da ima kup prijateljev, Cilka nikake obleke, možje s policije pa stikajo za njo.

Toda bogzna kje tiči ta vražja Micka in študira, kako bi prišla morda še do novih čevljčkov.

Bila je jednom ruža jedna . . ,

V stanovanju odvetnika Najdanovića v Bosanski ulici v Beogradu se je odigrala v petek zvečer krvava ljubavna tragedija. Ko je bila Najdanovićeva rodbina pri večerji, so nenadoma počili trije streli iz samokresa. Še predno se je mogla rodbina zbrati, je planil v odvetniško stanovanje neki orožniški stražmojster in našel v mali sobi orožniškega korporala Ilijo Rožića, oblitega s krvjo, v mlaki krvi na tleh, dočim je na divanu ležala Najdanovićeva služkinja, istotako težko ranjena. Rožić je bil še pri zavesti in se je zvijal od bolečin, dočim je služkinja Ljubica Ilić že čez nekaj trenutkov umrla. Niti Ilićeve niti orožnika ni bilo mogoče zaslišati. Pač pa so našli pri Rožiću pismo, v katerem izjavlja, zakaj je streljal na svojo nevesto in izvršil samomor: «Bila jednom ruža jedna...» Dalje opisuje v pismu, da je bil blazno zaljubljen v Ljubico V zadnjem času pa je opazil, da se mu je izneverila in podarila srce drugemu. Rožić je ostal sicer še pri življenju, vendar pa je le malo upanja, da bi okreval.

N navaden slučaj groboskrunstva

V Sunji se je zgodil te dni nenavaden slučaj groboskrunstva, ki je brez primere in je vzbudil zato v mestu in okolici največjo senzacijo.

Približno pred dvema tednoma je umrla v Sunji 15letna hčerka bogate kmečke rodbine in bila pokopana na tamkajšnem pokopališču. V četrtek pa so ljudje, ki so se nahajali na pokopališču, na svoje veliko začudenje našli njen grob odprt. Zločinci so potegnili iz groba tudi krsto, iz katere so molele gole noge pokojnice. Obvestili so o dogodku takoj domačega župnika ki je zločin naznanil orožnikom. Orožniki so kmalu ugotovili da so zločinci pokojnici odvzeli le čevlje in nogavice. Očividno pa človeške hijene, ki so izvršile groboskrunstvo, niso hotele ukrasti teh predmetov, ampak so pričakovali, da dobe veliko večji plen. Pokojnici so namreč, ko je ležala na mrtvaškem odru, po tamkajšnjem starem običaju obesili za vrat dukate in zločinci so pač menili, da je bila ž njimi tudi pokopana. Oskrunilci groba izvirajo iz sosednje vasi Bistrač. Orožniki upajo, da pridejo kmalu v roke pravice.

Polkovniku Stojanu Trnokopoviću

Danes prispe v Ljubljano novoimenovani poveljnik ljubljanskega orožniškega polka g. polkovnik Stojan Trnokopović. Ob tej priliki so nam poslali v Ljubljani bivajoči akademiki iz Dalmacije, kjer je g. polkovnik doslej služboval, naslednji pozdrav:

Na čelu belih orlov si dospel na obalo našega sinjega Jadrana in nam prinesel prvi glas svobode in ujedinjenja celokupnega našega naroda. V Tvoji družbi smo preživeli najlepše dneve narodnega veselja in v teh nepozabnih trenutkih smo čuli vsak utrip Tvojega velikega, patrijotičnega, iskrenega in poštenega srca jugoslovenskega. Ostal si pri nas do današnjega dneva, kot svoj med svojimi. Nismo v Tebi gledali samo glasnika svobode in velikega borca, ampak smo videli v Tebi človeka trdnega značaja, velikega poštenja in izredne nadarjenosti, ki si pri težkem izpoljnjevanju svojih dolžnosti dokazal svoj patrijotizem in svojo ljubav do naše velike domovine. Naša Dalmacija Ti bo ostala trajno hvaležna in Ti vsikdar želela, da Ti Bog podari srečo in zadovoljstvo v življenju. Sedaj te zove dolžnost v prekrasno Slovenijo in prepričani smo, da boš vzljubil tudi ta lep del naše domovine, kakor si vzljubil sinjo Dalmacijo in Tvoj Split.

Povodom današnjega Tvojega prihoda smatramo za svojo dolžnost, da Te iskreno pozdravimo in Ti zakličemo: »Dobro nam došao polkovniče Stojane!«

Dalmatinski akademiki.

Herr Wagner und Herr Baltzer

Maribor, 16. januarja.

bitte schön nehmen sie Platz, je s spoštljivo vljudnostjo prosil prisednik senata obtoženca Avgusta Wagnerja, ravnatelja pivovarne Götz, in Adolfa Baltzerja, stavbenika v Mariboru, ki sta obtožena, da sta vsled svoje brezbrižnosti zakrivila smrt zidarja Ivana Krajnca, da sedeta. V spomladi 1924. je dala pivovarna Götz v Mariboru popraviti nekaj svojih hiš in tovarniških poslopij. To delo sta opravljala domači zidar in ponesrečeni Ivan Krajnc, ki je bil zaposlen pri obtožencu Baltzerju. Za zidarja se ni brigal ne ravnatelj pivovarne Wagner, ne stavbenik Baltzer; prvi je naročeval delo in priganjal zidarja k delu, drugi je sprejemal 20 odst. doklado za svojega zidarja. Zidarja nista bila vešča v postavljanju odrov, niti nista dobila na razpolago dovolj materijala. Postavila sta si radi tega oder s pomočjo dveh lestvic, na kojih kline sta položila samo po eno desko navadne širine, ne da bi jo na kakršenkoli način pribila ali si zavarovala oder ob straneh. Dobila nista niti lestvic, da bi lahko hodila na oder marveč sta plezala na oder in z njega po stranskih lestvah. Na deskah sta imela zidarja postavljeno posodo za omet in vodo in sta morala stopati preko te posode. če sta hotela priti z enega mesta na drugo. Jasno je, da je bil tak oder skrajno nevaren, zlasti ker so se slabo in nepritrjene deske zibale. Kar se je moralo zgoditi, se tudi je: dne 2. junija 1924. je padel zidar Krajnc z odra in obležal na mestu mrtev. Nesreče poče biti kriv nihče in valita krivdo drug na drugega. Wagner pravi, da je kriv nesreče Baltzer, ki je sprejemal za zidarja 20 odst. doklado in bi se moral radi tega brigati zanj. Baltzer to zanika in trdi, da mu Wagner ni nikoli povedal, da dela zidar na odru, da je zaradi tega in ker je delo naročil, kriv on nesreče — Sodišče pa je razsodilo, da je zakrivil nesrečo — seveda zidar Krajnc sam, zakaj pa je padel z odra.

Razprava je nudila sliko predpreobratnih mariborskih razprav: sodniki so razpravljali z obtožencema izključno v nemščini; pa niti s tem se niso prikupili Wagnerju, ki je odgovarjal zadirljivo in z nekakim preziranjem, kakor da bi hotel reči, da se naj njega, direktorja Wagnerja, ne nadleguje radi smrti takega človeka, kot je delavec, ki je bil po vrhu še Slovenec.

Take sodbe pač ne bodo utrdile v javnosti čuta pravičnosti sodišč, niti državnega pravdništva, kojega zastopnik je vzel sodbo molče na znanje. V jezikovnem oziru pa bo imela ta razprava nedvomno za posledico, da bodo tudi avstrijska sodišča z našimi slovenskimi Korošci, ki so pripadli avstrijski republiki, prav ljubeznivo razpravljala v slovenščini.

Kako živijo v Istri

Tržaška »Edinost« poroča:

Pred mesecem dni so vaščani v Koštaboni (na Kopršćini) vložili prošnjo, da bi njih otroci v dodatnih uri poučevali v materinem jeziku. Storili so torej nekaj, kar jim izrecno dovoljuje tudi Gentilejev zakon. Podpise je nabiral Josip Zadnik iz Krizice pri Koštaboni. Dasi je bila njihova prošnja v polnem skladu z zakonom, je oblastva vendar niso uvaževala.

Zgodilo pa se je nekaj drugega, sledila je kazen. Od tedaj, ko je Zadnik nabral omenjene podpise, ga fašisti in orožniki niso mogli videti na kraju očesa. Že večkrat so poizkušali, da bi ga predstavili kot — jugoslovenskega propagandista in nasprotnika Italije! (To so razmere: če prosiš na podlagi zakona in zakonitim potom, si — izdajica države!)

Prišlo pa je še nekaj hujšega. V sredo, dne 4. januarja 1925 je šel Zadnik s svojim vozom v Koper, da bi pripeljal domov nekaj umetnega gnoja. V času njegove odsotnosti pa so prišli v njegovo hišo fašisi in orožniki (14 po številu) ter izvršili preskavo. Našli so en star samokres in eno pištolo, ki mu jo je pustil neki stric povodom svojega odhoda v Ameriko.

Do tu ne bi oporekali. Recimo, da so vršili svojo službo. Ko pa so fašisti vršili preiskavo, je šlo 14-letno dekletce Olga Papel naproti Josipu Zadniku ter ga je informiralo o vsej stvari. Zadnik je — ker se je bal batin — izročil dekletu bič in je velel, naj ona vozi gnoj domov, ker da mora on kam pobegniti. Dekletce je vzelo bič in gonilo žival dalje proti domu. Ko pa je došla blizu Koštabone, so jo srečali fašisti in jo ustavili. Kje je Zadnik? — so jo vprašali. Prestrašeno dekletce je začelo jokati in je povedalo, da je Zadnik nekam odšel; ker se je bal, da bo tepen. Na to pa so fašisti zagrabili

Narodni dom v Kranju.

Kavarna in restavracija

nanovo otvorjena

se priporoča domačinom in tujcem.

dekletce za roke in ga začeli tolči! Ko so jo pretepli so jo pustili domov. Naslednjega dne je moralo dekletce ostati v postelji. Zadnik pa se nahaja v zaporih. Misli se, da se je sam prijavil sodni oblasti v Kopru, samo da se izogne morda ponovnega pretepanja. V vsej vasi je zavladal, kakor nam poročajo, velik strah. Ali ne priča tudi ta dogodek v Koštaboni, da se bližamo v Istri... normalizaciji miru, reda in zakonitosti?!

Šolske knjige in politika

Zanimivo je primerjati predvojne in povojne šolske knjige z ozirom na politiko. Politika sicer na prvi pogled ne spada v nobeno šolsko knjigo in vendar nahajamo v mnogih čitankah, zemljepisnih in zgodovinskih knjigah raznih narodov, da celo v ljudskošolskih knjigah te vrste, sestavke o politiki.

Ti politični sestavki se izključno bavijo z doseženimi ali nedoseženimi narodnostnimi problemi dotične države in so pisani iz patrijotskega stališča.

Tako je mnogo laških šolskih knjig pred vojno govorilo o terri irredenti in o dolžnosti vsakega Italijana, stremiti za tem, da se neodrešeni kraji združijo z materjo Italijo Z enako trpkostjo so pisale francoske šolske knjige o Alzaciji in Loreni, ki jih je Nemčija ugrabila domovini. V naših slovenskih predvojnih šolskih knjigah seveda ne nahajamo niti besedice o naših narodnih stremljenjih: te vrste narodnostna propaganda nam je bila v suženjstvu čisto nemogoča. Zato pa vsa čast onim učiteljem in profesorjem, ki so vkljub silnemu pritisku od zgoraj širili narodno zavednost med svojimi učenci, dobro se zavedajoč, da na ta način vršijo našo najsvetejšo nalogo.

Kar se tiče patrijotske politike v učnih knjigah, so stali rajhovski Nemci že pred vojno na višku. Nemčija nad vsemi! To je bila deviza njih propagande, ki je tako prekvasila ves nemški narod, da so Nemci znani ko najbolj objestni in najbolj oholi narod po vsem svetu. Prišlo je tako daleč, da so Nemci sami svetovali svojim rojakom, da se morajo v inozemstvu manj ošabno obnašati in bolj skromno nastopati, češ da drugače tujce odbijajo in v kupčijskih in osebnih zadevah s takim nastopom ne morejo imeti uspeha.

Slučajno mi je prišla v roke čitanka, ki se rabi v nemških šolah in je lani izšla. Iz beril te knjige je razvidno, da se Nemci kljub strašnemu polomu, ki so ga doživeli s svojo osvajalno politiko, niso ničesar naučili.

Vojna prevladuje v tej čitanki. Komaj da se omenijo veliki nemški pesniki, pisatelji, modroslovci, znanstveniki, kot Goethe ali Roentgen, Wagner ali Kant, Leibnitz ali Beethoven, Schiller ali Hegel. Nasprotno pa so v knjigi dolgi sestavki polni slavospevov Blücherju, [illegible]pu, Hindenburgu in Moltkeju. Zato tudi ni nič čudnega, če je še danes Hindenburg ideal vse nemške visokošolske omladine, ki ga od časa do časa navdušeno slavi.

Najvišjo slavo in hvalo pa poje knjiga bivši cesarski rodbini Hohenzollerncev, češ da so se edinole brigali za narodov blagor in ga skušali dvigniti na višek kulture. Naravno ta je vrhunec kreposti Hohenzollerncev utelešen v Viljemu II. Nad vse značilno je, kaj pravi knjiga o njem in o svetovni vojni:

«Nemčija na noben način ni hotela vojne leta 1914. Cesar Viljem je vse podvzel, da bi preprečil to vojno. Toda kramarski duh Angležev, objestnost Rusov in sovraštvo Francozov se je združilo, da uničijo Nemčijo. Kar se pa tiče Belgije, je bila od zaveznikov tako korumpirana, da je z nogami poteptala svojo prisego, da ostane nevtralna . . .»

Dovolj o tem! Ogabnejšega postopanja si pač ne moremo predstavljati: Nemčija je navalila brez vojne napovedi na nevtralno Belgijo, kateri je s podpisom pogodbe garantirala nedotakljivost, sedaj jo pa potom šolskih knjig zasramuje pred svojimi otroci, da je postala tako korumpirana, da je z nogami poteptala svojo prisego, da ostane nevtralna . . .

Vkljub temu, da je v Nemčiji republika, ne nahajamo v današnjih nemških šolskih knjigah nobene besede kritike barbarskega načina bojevanja, ki ga je vodil berlinski generalni štab, istotako molk o pravičnosti vojne odškodnine. Da se versajska mirovna pogodba primerno ožigosa, je naravno. A vkljub vsemu temu piše avtor te šolske knjige: «Danes Nemčija ne živi za nič drugega kot za vojno».

Če primerjamo s tem francoske šolske knjige, vidimo, da govorijo mnogo o bodočem svetovnem miru, o Društvu narodov in njegovih blagih ciljih in predvsem o razoroževanju.

Če bi temu vzgledu sledili narodi in že v svojih šolskih učbenikih usajali v mlade duše vzvišene ideje svetovnega miru, bi bil novi rod z njimi prekvašen in bi lahko bolj mirno gledali v bodočnost.

Darujte za sokolski Tabor!

Sport

Dr. Gilbert Fuchs

pospeševatelj drsalnega sporta v Jugoslaviji.

Drsanje kot sport se goji v Jugoslaviji točasno najbolj intenzivno in kolikortoliko sistematično menda edino v Sloveniji. V osebi dr. Fuchsa, večkratnega svetovnega prvaka in nedvomno enega prvih drsačev polpretekle dobe, zajedno tudi izkušenega teoretika je našel jugoslovenski drsalni sport najboljšega voditelja, ki si ga more želeti. V teku treh sezon (1922 do 1924.) se je pod njegovim vodstvom dvignil drsalni sport na lepo stopnjo in gre za tem, da stopi morda že prihodnjo sezono z ugodnimi izgledi v internacijonalno konkurenco.

S. K. Ilirija je na dr. Fuchsovo inicijativo priredila svoja štiri igrišča za tenis tako, da se jih more v zimi uporabljati kot umetno drsališče, kakor hitro doseže temperatura vsaj — 2 stopinji. Dr. Fuchs opravlja točasno funkcijo tehničnega vodje JZSS za drsanje ter vodje drsalne sekcije S. K. Ilirije. Leta 1922. je ustanovil prehodno darilo za umetno drsanje (dragoceno cvetlično vazo), katero razpiše vsako leto S K. Ilirija. Letošnja tekma za to prehodno darilo se vrši danes. Uspehi dr. Fuchsa bodo osobito očividni povodom tekme za prvenstvo države, ki je določena na početek februarja.

Sportna karijera dr Fuchsa, čegar sliko prinašamo danes, je v kratkih obrisih sledeča: Prvi njegov start datira iz leta 1890. v Gradcu, kjer je stal drsalni sport takrat na znatni višini. Njegov prihodnji večji nastop leta 1894. v internacionalni tekmi v Davosu (Švica) mu je prinesel 3. mesto za evropskim prvakom, Madžarom Földvary-jem in Zachariadesom (Dunaj); razlika v točkah je bila le neznatna. Ko se je vsled študij naselil v Münchenu, je postal član Münchener Eislaut-Vereina ter je startal kot tak v Bonnu za prvenstvo združenega nemško-avstrijskega saveza; dosegel je I. mesto z več kot 20 točkami pred Gugelom (Dunaj). Leta 1896. je bilo prvič razpisano svetovno prvenstvo v umetnem drsanju in sicer v Petrogradu. Dr. Fuchs je s prednostjo 30 točk dosegel prvo mesto in naziv prvega svetovnega mojstra. Sledeče leto je startal edino v Davosu, kjer je v mednarodni konkurenci dosegel I. mesto. Ko je bil dr. Fuchs nato premeščen na Dunaj, kjer je pristopil k «Training Eis-Klubu» in dosegel v tekmi za evropsko prvenstvo leta 1899. 2. mesto, Leta 1901. je dosegel v Stockholmu v svetovnem prvenstvu 2. mesto, medtem ko se je samo z 2 točkama več plasiral na I. mesto Salchow. Leta 1906., ko se je vršila tekma za svetovno prvenstvo v Münchenu, je Fuchs drugič dosegel svetovno prvenstvo.

Po letu 1910. dr. Fuchs vsled službene zaposlenosti in pomanjkanja treninga ni več startal, pač pa je porabil vsako priložnost, da propagira in popularizira drsalni sport. Med vojno se je trajno naselil na graščini Hrib pri Kranju, odkoder je stopil v zvezo s S. K. Ilirijo ter pričel leta 1922. uveljavljati svoj vpliv na razvoj našega sporta.

Službene objave LNP. (Iz seje p. o. dne 14. I.) Čitajo se s pravom nastopa dne 21. I. naslednji igrači za *S. K. Primorje:* Jerin A., Kinuta, Turkovič, Zrimšek; dne 1. VI. Plevel; za *S. K. Hermes:* Splihal I. VI.; za I. S. S. K. *Maribor:* Laznička, Brumnjak dne 28. I. Radi igračev K. Beneša in M. Jakovljevića se opozarja I. S. S. K. Maribor, da je bil za privolmenovanega že objavljen vzrok neverifikacije, za drugega pa ni bila vposlana prijavnica, nego samo fotografija. — Vsi klubi se opozarjajo, da pri prijavljenih igračih navedejo poklic in rojstno leto, ker drugače se jim ne bodo verificirali igrači. S. K. Merkur se naproša, da pošlje natančen naslov.

Današnje drsalne tekme na drsališču S. K. Ilirije so razvrščene sledeče: Prvo tekmovanje prične ob pol 9 in sicer juniorska tekma. Spored je sestavljen iz osnovnih likov, od katerih bo zahtevala večje verziranosti zanka in osmica na eni nogi. Nekako uro kasneje prične damsko tekmovanje, ki ima nekoliko lažji spored kot juniorsko ter ga bodo dame verjetno dobro absolvirale. Kake tričetrt ure za damskim prične glavno tekmovanje seniorjev za prehodno darilo dr. Fuchsa. Spored je sestavljen iz izključno težjih likov ter pomenja sistematično stopnjevanje lanskega in predlanskega sporeda. Vsi tekmovalci so vztrajno trenirali ter izgleda, da ne bo velikih razlik v točkah Pač pa bo oster boj. Kolikor je bilo mogoče razbrati iz treningov, je favorit inž. Bloudek.

Družabni večer S. K. Ilirija. V sredo dne 21. t. m. se vrši ob 8. zvečer v novem salonu restavracije »Hotel Južni kolodvor« v Kolodvorski ulici družabni sestanek članstva S. K. Ilirija, na katerem se klub poslovi od svojega dolgoletnega, zvestega in neumornega člana g. Ljubo Vidmajerja, ki zapušča Ljubljano. Gospod Vidmajer odhaja v Zagreb, kjer se namerava za stalno naseliti. Z njim izgubi Ilirija enega svojih najagilnejših delavcev na sportnem polju, zato prosi odbor, da se celokupno članstvo v čim največjem številu udeleži tega sestanka. Posebno pa se vabijo vsi nogometaši in lahkoatleti, v kojih družbi je odhajajoči Vidmajer tolikokrat zmagonosno zastopal barve naše Ilirije. — Odbor.

S. K. Slovan. Jutri, v pondeljek, važna seja ob 20. v Narodni kavarni. Vsi odborniki naprošeni. 155

Kolesarsko in motociklistično društvo «Sava» v Ljubljani. V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil prvi ustanovni občni zbor v navzočnosti 82 sportnikov pri našem vrlem sportniku g. Kavčiču. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Batjel; podpredsednik Slamič; tajnik Gregorčič; tajnikov namestnik Štembal; blagajnik Dolenc; blagajnikov namestnik Milavec; redniki: Otrin, Pertekelj, Laković; pregledovalci računov: Likozar, Sirnik; nadzorstvo: Ivančič, Besednik, Rozina; razsodišče: Fabjani, Parkelj, Goltes, Mozetič, Jamnik.

MEDNARODNE SMUŠKE TEKME.

JZSS naznanja sledeče mednarodne tekme, na katerih priporoča udeležbo svojim članom:

I. Prvenstvo Srednje Evrope in čehoslovaške republike v dneh 12. do 15. februarja v Janskih Laznih na Češkem. Tekme se vrše na 50 km, 17 km, v skokih in kombinirane tekme.

II. Coupe de France, smuške tekme francoskega L' office national de Tourisme in Club Alpine Francaise na Mont Revärd (1539) pri AIX-les-BAINS na Francoskem. Vrše se na 18 km, 50 km v skokih in v kombiniranem tekmovanju. Istočasno se vrše tamkaj tekmovanja vojaških edinic na smučeh.

III. Mednarodne tekme za prvenstvo Tatr v Zakopanih na Poljskem se vrše v dneh od 19. do 23. februarja na 15 km, stafete 3 × 5 km, dame 6 km, skoki in kombinirane tekme. Istočasno se vrše vojaške patruljne tekme s streljanjem na 18 km (1 častnik, 3 vojaki).

IV. Nordijske smuške tekme se vrše kot mednarodne smuške tekme sledeče: od 6. do 8. februarja na Finskem (Lahti), od 19. do 23. februarja na Norveškem (Holmenkollen), od 15. do 19. februarja na Švedskem (Stockholm).

V. Rumunske mednarodne tekme v Brašovu v Karpatih od 29. januarja do 1. februarja na 35 km, 16 km in skoki. Prijave za vse tekme je vposlati preko JZSS za tekme pod II. Je potrebno priložiti zdravniško spričevalo.

Predsednik saveza g. dr. Hubert Souvan je član častnih komitejev za prireditev tekem za prvenstvo Srednje Evrope v Pragi, za Coupe de France v Parizu in za mednarodne tekme v Zakopanih v Varšavi. Vse one netekmovalce, ki bi ev. želeli prisostvovati kateri teh tekem, prosimo, da se javijo takoj savezu.

Tajništvo JZSS.

Glavno zastopstvo oglasnega oddelka upravništva „Jutra" v Trstu

je prevzela

Mednarodna agencija za oglaševanje

Josip Čehovin, Trst

Viale XX Settembre 65 I. Piano.

Oglasi za „Jutro" iz Italije se sprejemajo le preko navedene agencije, ki daje tudi vse potrebne podatke.

Industrijske in trgovske tvrdke, ki bi hotele inserirati v večjih italijanskih listih, opozarjamo, da morejo to storiti preko oglasnega oddelka uprave „Jutra", Prešernova ulica štev. 4, kjer se dobe vsi potrebni podatki. Oglaševanje preskrbi potem naše glavno zastopstvo v Trstu.

Domače vesti

* **Odlikovanem s Karagjorgjevo zvezdo.** Prejeli smo: Ministrstvu vojske in mornarice so potrebni podatki o onih živečih vojnih obveznikih, ki so bili za časa svetovne vojne odlikovani z vojaškim redom Karagjorgjeve zvezde z meči, zlatim ali srebrnim. Imejitelji tega odlikovanja, ki stanujejo v Ljubljani, se pozivajo, da se do konca meseca januarja z tozadevnim dekretom ali legitimacijo zglasijo v vojaškem uradu v «Mestnem domu», kjer bodo vpisani v seznam, ki se pozneje pošlje vojaški oblasti.

* **Odlikovanje Danila Dimovića.** Zagrebški notar Danilo Dimović, znani nacijonalni delavec, je odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

* **Ženske v sodni službi.** Pri sodišču prve instance v Beogradu je za sodno tajnico imenovana gospodična M. Milenković, ki je z odličnim uspehom napravila sodnoodvetniške izpite.

* **Izpremembe v državni službi.** Carinik Dušan Ilradovski je premeščen z Jesenic na Rakek, poštna uradnica Alojzija Ceme pa iz Ptuja v Tržič

* **Z zagrebške univerze.** Privatni docent dr. Ive Pevalek je imenovan za javnega izrednega profesorja botanike na gospodarsko-šumarski fakulteti zagrebške univerze.

* **Železniške vozne olajšave za uradnike.** Kot spopolnilo čl. 82. predpisa o brezplačni in znižani vožnji na državnih železnicah je prometni minister odredil, da tudi višji državni uradniki lahko uporabljajo tretji vozni razred, izvzemši uradnike prvih treh skupin I. kategorije ter one oficirje, ki imajo nad 36.000 dinarjev letne plače. Za te uradnike in oficirje ostane še nadalje v veljavnosti omejitev iz čl. 82. predpisa. Iste olajšave so veljavne tudi za rodbinske člane uradnikov.

* **Davščina za prenočevanje tujcev na Rakeku.** Z naredbo velikega župana ljubljanske oblasti je podobčina Rakek po oblaščena, da sme v delno kritje proračunskih potrebščin pobirati davščino za prenočevanje tujcev v podobčini Rakek v letu 1925 Davščina znaša za vsako postelje, oziroma za vsakokratno prenočevanje 5 dinarjev.

* **Smrtna kosa.** Včeraj je umrla v Ljubljani gospa Marija Simončič. Pokojnica je bila skrbna mati in ljubezniva ženska. Pogreb bo v ponedeljek ob 4. popoldne iz Resljeve ceste št. 27 na pokopališče k Sv. Križu.

* **Zadnji teden.** Žrebanje številk II. književne tombole Jugoslovenske Matice, največje kulturne prireditve te vrste, se prične v soboto, dne 24. t. m. Dobitki tombole: 150 amb, 120 tern, 80 kvatern, 50 činkvinov in 5 tombol, skupno 7288 knjig, vsebujejo dela naših najboljših literarnih delavcev. — Tombolske tablice á 3 Din so samo še ta teden na prodaj v vseh ljubljanskih knjigarnah, pri vseh podružnicah Jugoslovenske Matice, pri vseh šolskih vodstvih Slovenije in v pisarni Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21. Rojaki, sezite po njih.

* **Zagrebškim «Novostim» odvzeta kolportaža.** Policijska direkcija je včeraj zagrebškim «Novostim» radi objavljanja tendencijoznih vesti, s katerimi ogroža javni mir in red, odvzela dovoljenje kolportaže.

* **Izplačilo honorarjev za nadure.** Na zahtevo ministra prosvete je glavna kontrola dala svoj vizum za kredit v znesku dveh milijonov dinarjev v svrho izplačila honorarja za nadure srednješolskim profesorjem

* **Občinski zastop v Kotredežu razpuščen.** Občinski zastop občine kotredeške je razpuščen. Za občinskega gerenta je imenovan Martin Drnovšek, posestnik v Potoški vasi, člani gerentskega sosveta pa so: posestnik Josip Pirc, rudar Josip Šmidel, posestnik Martin Sotenšek in rudar Jurij Lebar.

* **Elektrarna na Fužinah.** Elektrarna vevške papirnice na Fužinah prične z obratom že tekom letošnjega poletja. Kabel je napeljan do Dunajske ceste v Ljubljani in bodo lahko dobivala električni tok tudi ljubljanska podjetja.

* **Potres v Dalmaciji.** V noči od 15. na 16. januar so bili v severni Dalmaciji močni potresi. Najmočnejši je bil ob 3.45 v pokrajini med Sinjem, Benkovcem in Šibenikom Po poročilih seismografičnega zavoda potres ni napravil znatne škode.

* **Sol za Slovenijo.** Da se odpomore pomanjkanju soli v Sloveniji, je vsled intervencije trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani monopolska uprava naročila skladišču v Senju, da takoj pošlje skladišču soli v Ljubljani potrebno množino soli. Aviziranih je v celem dvajset vagonov. Osem vagonov soli dospe v Ljubljano že prihodnji torek.

* **Požar v Sv. Križu nad Jesenicami.** V noči od 15. na 16. t. m. je pri posestniku, p. d. Sporarju, izbruhnil požar ter mu uničil hišo in gospodarsko poslopje. Razen živine niso rešili ničesar. Goreli je pričelo na skednju, kako pa je nastal ogenj, ni znano. Pri reševalnih delih se je znatno ponesrečil domači sin. Škoda je zelo občutna.

* **Malarija v Jugoslaviji.** Glasom poročil, došlih ministrstvu za narodno zdravje, so uspehi pobijanja malarije v naši državi prav povoljni. Upati je, da se naša država tekom desetih let popolnoma osvobodi malarije. V Dalmaciji so bili leta 1924. izvršeni 118.604 mikroskopični in klinični pregledi. Kinina se je brezplačno razdelilo 1331 kilogramov. Poleg tega so se vršila izsuševalna dela, kopali vodnjaki in gradili kanali. V Sloveniji je lani na malarji obolelo 21 oseb; umrl ni nihče. V ostali Jugoslaviji pa je za to boleznijo umrlo 23 oseb. V evropskih državah je umrljivost na malariji največja v Italiji.

* **Mestna pekarna v Beogradu.** Beograjske pekarne so nedavno s ceno kruha znatno poskočile. Mestna uprava je z ozirom na podražitev sklenila, da v najkrajšem času uredi veliko mestno pekarno, ki sicer ne bo mogla prevzeti cele oskrbe s kruhom, ki pa bo vendar lahko regulirala krušne cene.

* **Čaruga prosi za pomilostitev.** Glasoviti slavonski razbojnik Jovo Čaruga je prosil sodišče, da pokliče k njemu njegovega zagovornika dr. Bujhera. Ta ga je v resnici posetil, nakar ga je Čaruga prosil, naj gresta skupno z njegovim očetom v Beograd in prosita kralja za njegovo pomilostitev Čaruga se ne počuti dobro. Bolehen je in ima noge od okov, ki jih nosi že leto dni, skoro skrivljene Tudi njegov tovariš Prpič «Veliki» je precej oslabel, vendar pa ne tako kakor Čaruga. Ostala dva Čarugina pajdaša, ki sta bila istotako obsojena na smrt, pa sta zelo dobro razpoložena, ker sta prepričana, da bosta pomiloščena.

* **Moriler Kristan pomiloščen.** Janez Kristan, ki je bil pred jesensko ljubljansko poroto obsojen na smrt na vešalih, ker je lanskega poletja umoril Marijo Zevnikovo pri Skaručini pod Šmarno goro, je bil na prošnjo svoje matere pomiloščen na dosmrtno ječo in je bil že odpravljen v Maribor.

* **Nesreča.** V celjsko javno bolnico so pripeljali te dni 25 letnega J. Goručarja, pos. sina iz Št. Vida pri Grobelnem, ki je pri nekem padcu, najbrž z drevesa, se tako težko poškodoval na glavi, da je dne 15. t. m umrl v bolnici.

* **Težki spopadi med orožniki in radičevci.** Po vesteh iz Nove Gradiške, ki jih je prijela vlada, je prišlo tamkaj do krvavega spopada med orožniki in Radičevimi pristaši, tekom katerega je bilo več ubitih, med njimi dva orožnika. Tudi v Sibinju so se spopadli orožniki z radičevci in sta bili dve osebi ubiti, ena pa težko ranjena.

* **Ravnokar je prispela** večja pošiljatev pristnega, svežega norveškega ribjega olja najboljše kakovosti. Lekarna Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1. 139

* **Gasilci in prijatelji gasilcev, pozor!** Prost. gas. in reš. društvo v Kranju priredi v nedeljo 1. februarja ob 4. uri popoldne v vseh dvoranah Nar. doma svojo običajno predpustno veselico pod naslovom «Veliki gasilski ples». Odlično sodelovanje orkestra in pevskega zbora «Nar. čitalnice» ter tamburaškega zbora «Bratstvo» jamči za največji užitek in zabavo.

* **Društvo državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani.** Občni zbor se vrši 2. februarja ob 2. popoldne v gostilni «Mrak» na Rimski cesti (ne kakor je bilo prvotno razglašeno). Udeležba je za vse člane obvezna. Zunanji člani naj pošljejo pooblastila, ako se zborovanja ne udeleže. Odbor. 47

* **Tvornica kmetijskih strojev,** ki se nahaja v Ptuju, je kupila od ljubljanskega trgovca M Jesiha zelo primeren objekt v Ljubljani (Spodnja Šiška) in se bo, kakor doznavamo, že tekom januarja preselila semkaj s celim obratom. Podjetje bo na Kranjskem prvo svoje vrste, je dobro opremljeno in je pričakovati, da se bo v očigled razmer čim najbolje razvijalo in prosperiralo. Iz gospodarskih ozirov pozdravljamo to ustanovitev v srcu Slovenije. 153

* **Osrednje poveljništvo drž. varnostne straže za Slovenijo** razpisuje dobavo čevljev za zbor varnostne straže. Ponudbe je staviti do 27. januarja 1925. Natančneje glej «Uradni list» za ljubljansko in mariborsko oblast glave št. 4 od 17. januarja 1925. 145

* **Zavarovalnice, pozor!** Slovensko lovsko društvo v Ljubljani namerava upeljati kolektivno zavarovanje svojih članov in poziva p. n. zavarovalnice, da stavijo svoje ponudbe za jamstveno in nezgodno zavarovanje z navedbe letnih premij in predložitvijo besedila zavarovalne police na odbor S. L. D., Miklošičeva cesta, (pisarna dr I. Lovrenčiča), najkasneje do 25. januarja 1925. Morebitne nadaljnje potrebne informacije daje društveni blagajnik g. Ivan Zupan, dohodarstveni ravnatelj v Ljubljani. — Odbor S. L. D. 141

Iz Ljubljane

u— **Tajništvo «Narodnega bloka» za Ljubljano se nahaja v Kazini I., levo.**

a— **Prepovedan komunistični shod.** Za danes dopoldne sklicani shod Neodvisne delavske stranke, je policija prepovedala. Izvršila je obenem pri raznih komunistih hišno preiskavo.

u— **Tako ni prav.** Pod tem naslovom smo priobčili pred časom notico ter ožigosali postopanje ge. Magdalene Krisch, ker je baje preveč podražila najemnikom v svoji hiši stanovanja. Pri tem smo apelirali na organizacijo hišnih posestnikov, da bi obsodila zlorabo takega postopanja in zadevo uredila. Prvo društvo hišnih posestnikov nam sedaj poroča: Društvo je stvar preiskalo in ugotovilo, da se je ga. Krisch pri določitvi najemnin držala sklepov stanovanjske ankete pri g. velikem županu dne 6. decembra 1924. in povišala v zlati valuti, kakor je bilo sklenjeno, samo trem najemnikom, ki izvršujejo trgovski posel, štirim najemnikom pa je povišala na polovico zlate valute radi tega, ker imajo vsi po enega ali več podnajemnikov in ker dotični najemniki lastnici ne plačujejo predpisane podnajemnine in so za oddajanje mesečnih sob prejeli več najemnine, kakor so plačevali celo leto za vse stanovanje. Najemnikom pa je bilo prosto dano, da bi se bili s hišno posestnico pogodili in pred lagali primerno znižanje zahtevanih najemnin.

u— **Pri upravi javne bolnice v Ljubljani** sta razpisani dve mesti ekonomskih uradnikov (pripravnikov) v II. kategoriji civilnih uradnikov. Prednost imajo oni kompetenti, ki so prebili računski izpit.

u— **Akademska podružnica Jugoslovenske Matice na ljubljanski univerzi** namerava izdati v propagandne svrhe almanah. V ta namen hoče prirediti nabiralno akcijo, da si zagotovi materialna sredstva in prosi vse rodoljube, da jo pri tem delu čimbolj podpirajo.

u— **Nacionalisti!** Dne 7. februarja razvije Orjuna Sava mala v Beograd svoj prapor. Naloga nas vseh je, da se velikega dogodka udeležimo v čim večjem številu. Da se podrobno razgovorimo, sklicuje Orjuna Št. Jakob v Trnovo sestanek vseh ljubljanskih Orjun, ki bo v torek dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer pri Mraku, Rimska cesta.

u— **Iz preiskave zagonetnega umora trgovca Pipana.** Vzlic najvestnejšemu preiskovanju se vendar še dosedaj ni posrečilo policiji, izslediti pravega morilca trgovca Pipana. Doslej močno osumljeni Ernest Miklič je bil vsled protidokazov včeraj izpuščen iz preiskovalnega zapora in je vsako nadaljno kazensko postopanje proti njemu ustavljeno. Ravno tako je bil izpuščen na prosto trgovski potnik Ivan Šerks iz Maribora, ki je sam izjavil pred varaždinskim sodiščem, da je na dan dogodka (19. november) nekoga ustrelil v Ljubljani. Dokazano pa je, da Šerks ni mogel biti krivec, ker se je do zadnjega nahajal v mariborskih zaporih, kjer je odsedel osemmesečno kazen, ki si jo je preskrbel s tatvino. Ker je očividno umobolen in tudi sicer nenormalen (kradel je le žensko perilo in obleko, v katero se je rad oblačil), je bil predan mestnemu magistratu, da ga odpravi v Maribor.

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Albin Kupic, bivši posestnik, užitkar, 85 let. — Frančiška Gregorin, zaschnica, 78 let. — Helena Miglar, postrežnica, 59 let. — Rozalija Jurjevčič, godbenikova hči, 5 mesecev. — Fran Lauter, kovaški pomočnik, 21 let. — Jakob Jazbec, občinski ubožec, 73 let.

u— **Policijske prijave.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 prestopek pijanosti, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek nespodobnega vedenja, 4 prestopki prekoračenja policijske ure, 1 hoja po železnici in 6 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacija se je izvršila 1 radi vlačuganja.

Kino „Ideal“

predvaja **danes v nedeljo, zadnji dan,** ljubko dramo

Zvezda cirkusa.

V ponedeljek, torek in sredo pustolovščina

„LOLA MONTEZ“

z

ELLEN RICHTER.

Predstave za ta film ob 4., ½7. in 9. uri.

ZA PLESNO SEZIJO

u— **Tatvine v Ljubljani.** Izpred trgovine M. Hibernika v Tavčarjevi ulici je bila ukradena bala belega platna v vrednosti 8000 Din. Iz sobe Jurija Kovač v Cerkveni ulici št. 7 je bila dne 13. t. m. ukradena zlata moška ura z dvema pokrovoma z zlatimi kazalci. Ura je vredna 3000 Din.

u— **Nočni izgredi.** Stražniki so imeli v petkovi noči zopet obilo posla z raznimi pijanimi družbami. V več ulicah je prišlo do izgredov in so morali nekateri, preveč korajžni celo prenočevati v policijskih zaporih.

u— **Žepna tatvina.** Na kolodvoru ali še v vlaku je neznan žepar izmaknil iz žepa suknje trgovcu Milanu Rožu iz Šibenika rjavo usnjato listnico s 500 Din, potnim listom ter raznimi računi in beležkami.

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani** opozarja vse svoje člane, da se vrši redni občni zbor gremija v pondeljek dne 19. januarja 1925. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani. Kazine z običajnim dnevnim redom ter volitev novega odbora. 143

u— **Akademski agr. klub «Njiva»** priredi v torek dne 20. t. m. ob 20. uri v dvorani «Kmetijske družbe» (Turjaški trg) predavanje univ. prof. dr. Vebra: «Družba in vest». Vabljeni vsi akademiki in tudi vse ostalo občinstvo. 140

u— **Koncert Šentjakobskega orkestra** in pevskega zbora se vrši v petek dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani. Cenj. občinstvo se opozarja, da si pravočasno preskrbi vstopnice, katere se dobe v pred prodaji v Matični knjigarni.

u— **«Nestel» na Tržaški cesti 4** toči pristna vina; sprejema po dogovoru abonente na dobro domačo hrano. 2012

u— **Marijonetno gledališče Českoslov. Obce v Nar. domu** igra v nedeljo dne 18. t. m. «Povodni mož». Začetek ob 17. uri. Vstopnina prostovoljna. 144

u— **Na Dolenjski cesti** so te dni podaljšali električno razsvetljavo do konca drevoreda in sicer za sedem žarnic. Kdor se zaveda te pridobitve, bo gotovo hvaležen mestni občini, zlasti pa gerentu g. Likozarju, ki se je zavzel za ta doslej pozablieni konec Ljubljane.

u— **Tatjanin večer.** Zveza ruskih akademikov priredi na dan Sv. Tatjane, 25. januarja v Narodnem domu svoj tradicijonalni večer s koncertom in plesom. Odbor za prireditev večera uljudno prosi občinstvo, naj ne pozabi obiskati te njegove prireditve. Predprodaja vstopnic danes 18. januarja v kavarni «Emona» od 7. do 10. ure zvečer in vsak dan v Matični knjigarni. Cene vstopnic od 40 do 20 Din. Stojišče 10 Din. 146

Iz Celja

e— **Priklopitev na falsko elektrarno.** Kakor se nam poroča, se nameravajo vsa večja celjska podjetja kakor Westen in cinkarna priklopiti v najkrajšem času na električni vod falske elektrarne. Z istim načrtom se bavi tudi mestna občina celjska, ki je svojčas radi previsokih in neugodnih zahtev falske elektrarne sklenila pogodbo radi dobave električnega toka raje z Westnom, a s pridržkom, da lahko vsak čas priklopi svojo električno napeljavo tudi na falski vod. V torek, dne 20. t. m. se vrši z zastopniki okoliške občine na celjskem magistratu sestanek radi elektrifikacije celjske okolice.

e— **Nočno lekarniško službo ima** v Celju ta teden lekarna «Pri Mariji pomagaj» na Glavnem trgu.

e— **Ljudsko vseučilišče.** Dne 12. t. m. je predaval g. Edvard Simnic «O življenju starih Egipčanov». Izvajanja so bila zelo zanimiva in so zaslužila več poslušalcev. Predavatelj je govoril najprej o hieroglifih, nato se obširneje bavil z religioznostjo ter predaval končno zelo zanimivo o družabnem in družinskem življenju Egipčanov. Meseca februarja bo predaval g. Simnic o narodnem gospodarstvu starih Egipčanov.

e— **Škrlatica v Celju.** Mestni fizikat celjski je zadnji čas ustavil nadaljnja poročila o stanju škrlatinke v Celju. Kakor pa izvemo, že od 15. decembra naprej ni nobenega slučaja novega obolenja. Tudi v celjski javni bolnici se vidno zmanjšuje število onih slučajev, ki so iz njenega okoliša.

Iz Maribora

a— **Mariborski občinski svet** ima v torek dne 20. t. m. ob 17. uri proračunsko sejo. Na dnevnem redu pa so tudi poročila predsedstva, predlogi in vprašanja.

a— **Bogoslavljenje** (Sv. tri kralje) praslavi mariborska pravoslavna cerkvena občina v pondeljek dne 19. t. m. s slavnostno službo božjo v svoji kapeli. Nato bo procesija iz Melje na Trg Svobode, kjer bo ob pol 11. svečano blagoslovljenje vode v navzočnosti predstavnikov civilnih in vojaških oblastev.

a— **«Volksstimme» zaplenjena.** Včerajšnja socialistična «Volksstimme» je bila radi uvodnika «Mit Steuer geschmiedete Ketten», ki vzbuja mržnjo do države, zaplenjena.

a— **Šolska poliklinika v Mariboru.** Ministrstvo za narodno zdravje je prepustilo mariborski mestni občini popolnoma opremljeno barako, da se kot poliklinika postavi na primernem kraju.

a— **Kaj je z mestnim šolskim svetom?** Pri zadnji občinski seji so socialisti vložili na župana demagoško interpelacijo, ali mu je znano, da hoče vlada kršiti avtonomijo mesta z odpravo mestnega šolskega sveta. Interpelacija je bila odstopljena odseku, da se v zadevi informira na kompetentnem mestu in nato poroča obč. svetu. Kdor zasleduje našo zakonodajo, je moral biti o zadevi že sam na jasnem. Tudi obč. svetnik v mestu Mariboru bi moral kazati toliko orijentacije in inteligence. Z izvedbo ustave in zakona o obči upravi je namreč že davno prešlo nadzorstvo nad šolami izključno v roke države in tako je via facti odpadla preišnja nadzorstvena oblast vseh okrajnih šolskih svetov, ne samo mariborskega mestnega. Vsi okrajni šolski sveti, v kolikor še obstojajo imajo torej le še značaj krajnih šolskih svetov, ki imajo skrbeti za vzdrževanje šol, v kolikor jim je to doslej pripadalo. Obrnili smo se tozadevno še na velikega župana za informacijo, ki nam je mogel seve le potrditi gornje navedbe. Okrajni šolski sveti pa so povrh tega svoječasno dobili šolonadzorstveni delokrog na srezke šolske referate, ki so bili ustanovljeni istočasno pri srezkih poglavarstvih. Maribor torej nima več svojega lastnega šolskega nadzornika, ampak je podrejen glede osnovnih šol nadzorniku pri srezkem poglavarju za Maribor — levi breg, medtem ko so meščanske šole začasno pod nadzorstvom srednješolskega referenta pri oblasti, sedaj ravnatelj Pirc. Mariborska avtonomija torej ni bila pri tem prav nič kršena.

* *Smrtna kosa.* V Trstu je umrla dne 15. t. m. gospodična Mimi Zakotnik, agilna članica «Šentjakobske Čitalnice». Pokojnica je bila komaj 23 let stara. Tržaške Slovence je zadel s to smrtjo težek udarec. Preostalim naše sožalje! — V Trstu-Temnici na Krasu je zatisnil svoje oči Ivan Trampuš. N. v m. p.

* *Odstop občinskega odbornika v Trstu.* Advokat Dompieri, odbornik tržaške mestne občine je podal ostavko na svoje mesto v občinskem svetu. Ta odstop je vzbudil v Trstu veliko pozornost, posebno ker se je izvršil brez kake utemeljitve. Mestni svet tržaški pa je vzel demisijo kljub temu na znanje.

* *Maske letos v Trstu prepovedane.* Tržaška prefektura je zabranila uporabo mask v letošnjem predpustnem času na ulicah. Prepoved je bila izdana v svrho ohranitve javnega miru in reda. Kdor se ne bo pokoril naredbi, zapade kazni.

* *Nesreča v kamnolomu.* V Velikem Repnu blizu Trsta je te dni lomil kamenje 55letni kamnosek Josip Škabar. Ko ej pripravljal razstrelitev velike skale, pa je mina prezgodaj eksplodirala ter poškodovala Škabarja na roki. Moral je v Trst, kjer so ga operirali in obdržali v bolnišnici.

* *Milica poleg orožnikov.* Orožniške postaje na Goriškem so dobile zadnje čase ojačenje v osebah miličnikov, katero je politična oblast pridelila karabinljerjem. Prihod miličnikov se komentira zelo različno.

* *Novi videmski prefekt komendator Ricci,* ki je prispel v Videm iz Pavije prošlo sredo, se je v četrtek predstavil svojemu uradništvu.

* *Dramatično društvo v Gorici* vprizori danes, v nedeljo dne 17. januarja zabavno burko «Nebesa na zemlji».

Sodišče

§ **Nepoboljšljiv tat** je 45 letni Franc Otorepec, postopač nestalnega bivališča. Za seboj ima že 27 najrazličnejših kazni, ki jih pa pri zadnji razpravi pred celjskim okrožnim sodiščem ni hotel priznati ter jih je skušal odvaliti na svojega brata. Komaj je prišel na prosto, je ukradel zopet meseca decembra neki stranki v Celju volneni jopič, suknjič in telovnik na Teharjih pa eno kolo. Bil je obsojen ponovno na 2 meseca težke ječe.

§ **Prevejan krojaček** je F. J. Bil jo nekega dne v zadregi; imel pa je dva zastavna listka na razne predmete. K sreči je ujel v nekem lokalu zasebnico Marijo Kuhelj in ji listka ponudil v nakup. Po kratkem pomenku sta kupčijo sklenila. Ona mu je dala denar in blago sta rešila. J. je prinesel dva paketa iz zastavljalnice, nakar ga je prosila žena, da ji ponese zavitka na kolodvor. Fant je privolil in nesel svoj tovor, vendar pa je že med potoma jel premišljevati, kako bi žensko osleparil. Nenadoma ga je pričel tiščati čevelj in v Kolodvorski ulici je poprosil žensko, da ga počaka zunaj, on pa stopi medtem k čevljarju, da mu nekaj popravi. Ženska je čakala in čakala, J. pa ni bilo od nikoder. Ko je stopila še sama k čevljarju, ji je ta povedal, da se pri njem niti ni zglasil. Ženska je prijavila zadevo in včeraj je bil J. obsojen na tri dni zapora in 300 Din stroškov.

§ **Nevaren dečko** je mesarski vajenec Ivan Škofic, stanujoč na Tržaški cesti. Ko so ga zasledovali radi raznih tatvin in sličnih prestopkov, ga je nekega dne opazil stražnik na cesti v Šiški. Pozval ga je, da mu pove svoje ime. Dečka, ki je imel slabo vest, pa je stražnikov poziv tako razburil, da je skočil nad njega in se ga dejansko lotil. Pri tem ga je tudi ošteval z vsemogočimi priimki. Stražnik ga je naposled le ukrotil in aretiral. Za svoje dejanje je prejel Škofic plačilo na ljubljanskem okrajnem sodišču, in sicer 4 dni zapora.

Svetlobna telesa „Vesta“

stropne, namizne in stenske svetilke v vseh izvedbah

po konkurenčnih cenah.

J. Goreo, Palača Ljubljanske Kreditne banke

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Nedelja, 18.: ob 15.: «Paglavka». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: «Veronika Deseniška». Izv.

Ljubljanska opera.

Nedelja, 18.: ob 15.: «Netopir». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 19.: Zaprto.

Šentjakobski gledališki oder.

Nedelja, 18.: «Drobtine iz Pavlihove zapuščine».

Med revijami

Večina revij, ki jih naznanjamo na tem mestu, je že prestopila prag leta 1925. NOVA EVROPA od 1. januarja je izšla pod sumarnim naslovom «Petar Petrović Njegoš» s sledečimi prispevki: Njegoš i Jugoslovenstvo (N. Škerović), «Gorski Vijenac» (B. Lazarević) in Meštrovićeva «Njegoševa grobnica na Lovćenu» (z risbami). V «Književnem pregledu» se nahaja ocena Rakičevih «Pesmi» in Verkova beležka «La pace di Fiume». Risbe za Njegoševo grobnico je prispeval kipar Ivan Meštrović.

Novi letnik, po številu deveti, je otvorila tudi zagrebška JUGOSLAVENSKA NJIVA, v kateri beremo na uvodnem mestu razpravo «Cavour» iz peresa vseuč. prof. dr. Milana Preloga. Zlatija Turkalj prispeva pesem «Crvena jesen», Stanko Tomašić pa prozo «Dobruta u betonskom podrumu». Sledi Lovričeva pesem «Djevojka z ulice», članek Luja Vojnovića «Prosvjetne dužnosti države» in razprava dr. Prvislava Grisogona «Kriza u Jugoslaviji», Nikolaj S. Fedorov obdeluje «Ruski historični roman», v «Pregledu» pa najdemo beležke o umetnosti, znanosti, gospodarstvu in polemično gradivo. Pod zaglavjem o prosveti govori Zofka Kveder-Demetrovićeva o Mariji Kmetovi in Manici Komanovi.

Novosadska «Matica Srpska» je izdala 3. zvezek svojega «Letopisa» s prispevki: 8. februar 1925 (dr. Marko Maletin); Agrarna reforma i poljoprivredna proizvodnja u Vojvodini (dr. Emil S. Popović-Pecija); Mašinska i električna industrija u Vojvodini (dr. Slavko Bokšan); Talog (Veljko Petrović); Stvaranje ekonomskih oblasti u Francuskoj (Henri Hauser); Kome da se daje zemlja (Miljutin Jakšić); Jedno društveno zlo (dr. M. S. Veličković); Jovan Cvijić (dr. Pavle Vujević); Pregled: Novčani zavodi u Vojvodini; Stevan Sabo-Nagjatadi; Useljenička politika Sjedinjenih država; Društvo naroda; Proslava B. Nušića u Novom Sadu; Mladen Jović; Narodno pozorište u Novom Sadu; Beleške; Knjige i listovi.

Mohorjeva družba na Prevaljah je izdala svojo prvo številko MLADIKE z romanom «Krištof Dimač», s pesmimi in povestmi ter članki, med katerimi sta vredna pozornosti zlasti dva: dr. Breeljeva poljudna razpravica o živcih in Steskov spis o umetnosti koncem 18. stoletja.

Kipar Ivan Napotnik

Pod zgornjim naslovom je znani srbski publicist dr. Boža S. Nikolajević v 19. zvezku lanskega letnika beograjske umetniške in socijalne revije «Raskrsnica» priobčil daljši simpatično pisan informativni članek o našem kiparju Ivanu Napotniku, ki ga prevedenega priobčujemo v izvlečku.

Eden izmed skromnih služabnikov umetnosti, čijih neminljive zasluge za kulturno formiranje slovanskega juga se bodo videle šele nekoč, ko se razbrzdani tok tržavne politike povrne v svojo strugo, je slovenski kipar Ivan Napotnik, sin Helene in Janeza, kmetskih staršev iz vasice Zavodnje, skrite sredi borovčevih gričev bivše Štajerske.

To je nekje tam, kjer na poti iz Celja v Slovenjgradec zapustite v Šoštanju vlak. Od tam krenete peš kraj njiv z razpeli in s hmeljem, ki se je visoko povzpel na neštevilnih koničastih drogovih. Spotoma vam iz te ali one kapelice vzdolž pota pošilja svoj nêmi blagoslov kip Matere Božje v modrem oblačilu, okrašenem z zlatimi zvezdicami in ves v cvetju iz pisanega papirja, ki so ga izstrigla slovenska dekleta, vsa v mislih pri svojih fantih. A visoko, na gričih, iz cerkve Svetega Jakoba in od Sv. Križa zvoni v sveži jesenski predvečer pozdrav Bogorodici. Razlega se otožni «Ave Marija». Prevzame nas vtis, kot da Mati razpetega Boga toči nevidne solze na njive slovenskih kmetov, posejane z ajdo. Po cesti, v rujni večerni zarji, sredi vonja borovja se pred vami odmiče vprega stasitih in krepkih konj hribovite Štajerske in vse bolj se tam izgublja iz vida stari popotni muzikant. — — V gostilni na ovinku, odkoder vodi pot v bližnje «zdravilišče za bolne na pljučih», vas počaka sivolasi muzikant, zaigra vam melanholične starinske arije in hrepeneče dunajske valčke. Nagubani prsti osamelega muzikanta-brezdomca se dotaknejo žic na obledelo pozlačeni harfi, lice mu zasije kot ožarjeno, a vi se zaman trudite, da ne bi izgledali razžaloščeni od nežno-mehke glasbe izginule prošlosti in daljnih spominov...

Evo, to je domačija Ivana Napotnika, umetnika, ki skromen tiho živi v zatišju, pa je nesporno nadarjen.

Naša umetnostna kritika bi morala posvetiti posebno pažnjo temu slovenskemu umetniku, to tem bolj, ker dobri kiparji niti na zapadu, še manj seveda pri nas niso pogosti.

In čeprav še ni popolnoma našel samega sebe in še ni podal — kot se temu običajno pravi — polne mere svoje umetniške individualnosti, vendar po tem, kar je doslej ustvaril, Napotnik obeta i po idejni plati i z ozirom na zunanjo obliko, da postane neobičajen jugoslovenski kipar.

Ivan Napotnik je, kot smo dejali, kmetski sin. V tem spominja na nekdanjega pastirja, a sedaj znamenitega našega kiparja Ivana Meštrovića; samo da je Napotnik nežnejša natura in ne razpolaga s silnim kiparskim razmahom Meštrovićevim. To sta dva različna Ivana: Napotnik je sin svoje domačije, a Meštrović produkt rase. Toda ta okolnost v ničem ne zmanjšuje njegove vrednosti, ki ima vsa svojstva, da se stalno veča, ker je Napotnik še mlad človek.

Napotnik je bil rojen leta 1888. Po dovršeni ljudski šoli je iz vasi prišel v Ljubljano, kjer se je učil kiparstva na tamkajšnji strokovno-obrtni šoli.

Odtod se je podal na dunajsko akademijo. Tu je bil poleg Bitterlicha in Müllnerja njegov profesor Edmund Hellmer, rojen Dunajčan, ki je izvršil plastičen okras na celem nizu javnih zgradb dunajskih. Hellmer je tudi avtor večine dunajskih modernih spomenikov (Goethe, Joh. Strauss i. dr.).

V nasprotju s Hugonom Ledererjem in Francem Metznerjem, učiteljem Meštrovićevim in mojstrom v monumentalni plastiki (Völkerschlachts-Denkmal v Lipskem), se Hellmer bolj približuje mirni, ljubki in dopadljivi plastiki. V tem se sicer odlikuje vsa dunajska umetnost od biedermeierskih časov (1825 do 1835) do končne zmage modernizma.

Kot Dunaj sam, tako je umetnost v njem vedno vsebovala nekaj specifično svojega, kar je našlo izraza v nežni, prikupni dopadljivosti, v graciji svoje vrste in v izvestnem nagnjenju k fantastičnosti. To je intimna črta dunajske umetnosti, kajti Dunaj razpolaga z lastno umetnostjo, kot ima svojevrsten «Schick» in svojo posebno kri.

V znaku te umetnosti stoji, kot tudi njegov profesor Hellmer, naš Ivan Napotnik. V bistvu slikar-lirik, Napotnik ostaja enak tudi tedaj, kadar želi biti epsko širokopotezen. («Skica za nagrobni spomenik»). Od stvari pa, ki so blizu njegovemu temperamentu, je ena izmed najlepših otroško-simbolična «Satira», dočim «Študija ženske glave» dokazuje zelo razvit zmisel za portretno kiparstvo.

Kot je Napotnik idealno skromen umetnik, prav tako je zelo plodovit in mnogostranski. Živi in dela na selu, skrit pred prozaičnostjo naše bučne vsakdanjosti in surovim materializmom naše dobe. Bavi se z velikim uspehom z akvarelom in pastelom; a razen čisto kiparskih del, ki jih ima dogotovljenih preko petdeset, izvršuje Napotnik svoje plastike tudi iz slonove kosti, iz roževine in iz lesa. Posebno poslednjo, ki je v bistvu pravzaprav rezbarska spretnost, običajno ugaja kiparjem iz hribovitih in gorskih krajev.

Piscu teh vrst je Napotnik sporočil, da bi želel prirediti v Beogradu razstavo svojih del, «če mu Bog ohrani zdravje in dobro voljo». Tudi mi, s svoje strani — a v interesu naše skupne domovine — se bomo razveselili, če se mu ta plemenita želja čim prej izpolni. — Dr. Boža S. Nikolajević.

Zgodovina slovanskih umetnosti. — Sedmo predavanje cikla umetnostno-zgodovinskega društva se vrši v ponedeljek 19. t. m. ob 18 uri v univerzitetni zbornici. Predava dr. F. Stelé. **Rusko slikarstvo.** Vstopnice pri blagajni.

Gostovanje Eme Destinove v Osijeku. Dne 22. t. m. se odpelje znamenita koncertna in operna pevka Ema Destinova iz Zagreba v Osijek, kjer nastopi dvakrat v ondotnem Nar. gledališču. Prvič bo pela naslovno vlogo v «Tosci», drugič pa v «Madami Butterfly».

Skladatelj Stravinski v New-Yorku. Ruski komponist Igor Stravinski se je pred dnevi izkrcal v New-Yorku, kamor je dospel na krovu parnika «Paris». Drugi dan po prihodu je dirigiral simfoničen koncert, ki je med drugim izvajal skladbo, katero je Stravinski zložil med potjo v Ameriko.

Sergej Prokofijev v Berlinu. Ruski skladatelj Sergej Prokofijev je te dni nastopil v Berlinu. Bil je gost ravnatelja dnevnika «Vossische Zeitung» G. Bernharda, pri katerem sta pela isti večer Rusinja Zinaida Jurjevska in tenorist Peter Raičev. Prokofijev nastopi v bližnji bodočnosti v berlinski koncertni dvorani z lastnimi skladbami.

Fürstwaengler pride na dunajsko državno opero? Ravnatelj dunajske državne opere Schalk je ponudil dirigentu Fürstwaenglerju mesto prvega kapelnika. — Fürstwaengler je baje ponudbo sprejel in nastopi pred dunajskim občinstvom že koncem meseca marca.

Premijera Mascagnijeve operete na Dunaju. Dne 24. t. m. se vrši na Dunaju v Burgtheatru premijera Mascagnijeve operete «Si», katero dirigira skladatelj osebno. Za stvar vlada v dunajskih družabnih krogih velikansko zanimanje.

Paderewski v Rimu. Slavni poljski pianist Paderewski se je odzval povabilu predsednika akademije sv. Cecilije v Rimu in priredi v italijanski prestolnici dvoje koncertov z izbranim programom.

Pirandello, avtor znane komedije «Šestero oseb išče avtorja», nabira za svoje gledališče «Odescalchi» v Rimu najlepše igralke. Obenem je sprejel v izvajanje nov balet «Le paravent chinois», katerega prva premijera bo tekom januarja v Bruslju.

Sokol

Sokolsko društvo v Dolnji Lendavi ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 25. t. m. ob 10. v osnovni šoli. Članstvo se vabi k polnoštevilni udeležbi.

Sokolsko društvo v Bregari ima v nedeljo 25. t. m. ob 3. popoldan svoj letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v sokolski telovadnici pri bratu Kalinu. — Udeležba je obvezna za vse člane.

Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 25. t. m. ob 14. v Sokolskem domu. Na dnevnem redu je med drugim: sanacija Sokolskega doma in sprememba pravil v smislu poročila finančnega odseka.

Sokol I. ima svoj letošnji občni zbor v nedeljo 25. t. m. ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma z običajnim dnevnim redom. K obilnemu posetu vabi bratsko članstvo in prijatelje Odbor.

Sokolsko društvo v Mariboru ima redni občni zbor v nedeljo 25. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. Udeležba za članstvo obvezna. Odbor.

Sokolsko društvo v Rajhenburgu ima prihodnjo nedeljo, dne 25. t. m. ob 3. popoldne pri br. Kosarju svoj redni občni zbor, obvezen za vse članstvo. Zdravo!

Sokol Ljubljana II. ima danes v nedeljo, 18. t. m. ob pol desetih dopoldne v svojih prostorih na realki redni občni zbor. Pozivljamo vse članstvo, da se občnega zbora brezpogojno udeleže, ker bomo sklepali o velevažnih predlogih, tičočih se društvenega dela v prihodnjosti.

Sokolsko društvo v Ribnici je na rednem letnem občnem zboru dne 6. t. m. izvolilo sledeči odbor: starosta dr. Schiffrer, podstarosta Avgust Juvanc, načelnik Hočevar Stane, tajnik Ilovar Ivan, blagajnik Arko Ivan ml., gospodar Lesar Alojz, namest. Lovšin Jože, mč. pregledника Koblar Ernst in Klun Ivan.

Sokol I. vabi svoje članstvo na sestanek, ki se vrši v četrtek 22. t. m. zvečer na Taboru. Razgovorimo se o listi bodočega odbora in o predlogih za občni zbor. Zdravo! — Odbor.

Ljudske knjižnice

opozarjamo

na najnovejše zvezke zbirke

„Prosveti in zabavi“:

Puškin-Prijatelj, Kapetanova hči. Povest. Broš. 24 Din, vez. 29 Din, po pošti 1·25 Din več.

Budal Andrej, Križev pot Petra Kupljenika, Povest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po pošti 1·25 Din več.

Kersnik Janko, Cyclamen. Roman. Broš. 22 Din, vez. 27 Din, po pošti 1·25 Din več.

Kersnik Janko, Agitator. Roman. Broš. 18 Din, vez. 23 Din, po pošti 1·25 več.

Zeyer-Bradač, Tri legende o razpelu. Vez. 20 Din, po pošti 1·25 več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54.

Pri želodčnih in črevesnih težavah, napenjanju, zgagi in pomanjkanju teka 1 do 2 kozarca

Franc Jožefove grenčice

temeljito očistita prebavilne organe.

Kino

KAKO VIDIMO GIBANJE V FILMU?

Vsakdo, ki je že bil v kinematografu, se je gotovo vprašal, kako to, da vidi na platnu pred seboj slike, ki kažejo gibanje prav tako, kakor se v resnici vrši. Gotovo je, da igra pri filmskih slikah edino vlogo optična prevara naših oči. To prevaro imenujemo z znanstvenim izrazom *stroboskopična prevara.* Kot glavni vzrok stroboskopične prevare se je vedno navajala lastnost naših oči, da obdrže dobljeno sliko še nekaj časa potem, ko je drugi aj že ponehal. Znano je namreč, da traja svetlobni vtis na očesni mrežici še nekako $^1/_4$ sekunde potem, ko je svetlobni vir že minil. To najlažje uvidimo, če n. pr. v temi vrtimo žarečo žveplenko, ki se nam vidi kot sveteča okrogla zaključena črta. Kinematografska slika ostane torej na mrežici še nekaj časa potem, ko smo jo zaznali, medtem pa jo izpodrine že naslednja slika, razliko v gibanju med tema dvema slikama pa občutimo kot gibanje samo.

Ta *fizijološka* razlaga kinematografskega gibanja pa ni povsem zadovoljiva. Paul Linke je namreč ugotovil, da je stroboskopična prevara možna tudi takrat kadar očividno ne more biti govora o pojavu, ki smo ga omenili spočetka (Nachbildwirkung). Če n. pr. projiciramo na platno krog, potem zakrijemo objektiv in takoj nato z drugim aparatom projiciramo trikotnik, dobimo vtis, da se je krog pretvoril v trikotnik. Ta prevara je tako popolna, da nepoučeni gledalec misli, da je videl le eno in sicer premikajočo se sliko, pri čemer se je krog gibaje se pretvoril in stopil v trikotnik. Med prvi vtis, ki ga gledalec zaznava (krog), in drugi (trikotnik) se nehote vrine premišljevnjea in gledalec psihološko združi obe sliki v gibajočo se eno samo sliko.

Psihološka plat kinematografskega gledanja še ni dovolj pojasnjena, gotovo pa je, da igrajo fizijološki pojavi le podrejeno vlogo. Rešitev tega problema je sicer res v prvi vrsti le znanstvenega pomena, ni pa brez važnosti tudi v praksi.

Na isti osnovi kakor fotografski film, t. j. na stroboskopični prevari sloni tudi risani, takozvani trikfilm. Uporabljajo ga za komične prizore, ki vzbujajo vsled posebnosti teh vrst filmov obilo veselosti, poleg tega pa zlasti še v znanstvene svrhe. S pomočjo risanih filmov je mogoče napraviti žive gibajoče se slike nekaterih procesov, ki se kinematografskim potom ne dajo posneti, kakor n. pr. gibanje planetov okrog solnca in podobno. Pri tem je treba paziti, da so posamezne faze gibanja v primerni medsebojni razdalji, da tvorijo gladko tekoče dejanje. Vsak, ki je že videl risane filme, je gotovo opazil ponekod prisiljenost gibanja, ki se vrši skokoma, vsled česar vzbuja tak film vtis nenaravnosti. Tega bi ne bilo če bi posamezne faze gibanja bile v primerni medsebojni razdalji.

«Orijent». Tako se imenuje osemdejanski film, ki ga predvaja te dni kino «Ljubljanski dvor». Film je res grandijozno delo, tehniško in režijsko skoz in skoz na višku z izredno jasnimi in čistimi slikami. Dejanje je sicer običajna filmska snov, a brez dolgočasnih osladnosti in skoz in skoz napeto, da ti jemlje sapo. Godi se deloma v Parizu, deloma v Egiptu in med arabskimi rodovi. Kolikor poznamo ljubljansko kinopubliko, bo film zelo ugajal in «vlekel».

Nevsakdanji kontrakt je morala skleniti s svojo družbo ameriška filmska diva Doris Kenyon. Proti visoki konvencijonalni kazni se je morala zavezati, da za cel čas snemanja filma, v katerem sodeluje, ne postane debelejša. Pri prvem kosilu, ki ga je zavžila v filmski kantini, je sedela pri mizi po svoji robatosti znanega režiserja Dillona. Jedla je z izrednim apetitom. Dillon jo je ves prestrašen — opozoril na morebitne posledice. «Baš nasprotno!» se mu je hitro odrezala ter spravila zopet prav lep založljaj v svoja usta, «jem na zalogo, da ne postanem vsled skupnega dela z Vami preveč suha!»

Harry Piel v literarnem filmu. Znani senzacijski filmski zvezdnik Harry Piel sodeluje, kakor poročajo pariški listi pri filmanju Shakespearjevega dela «Krotitev upornih». Ta njegova nova vloga vzbuja splošno radovednost, ker se je Harry Piel podal z njo na teren, na katerem se doslej še ni udejstvoval.

Pola Negri, slovita filmska igralka, po rodu Poljakinja, je začasno prekinila svoje delovanje in se napotila v domovino, kjer vzgaja na svojem posestvu na svoje stroške 200 siromašnih poljskih otrok. Kino bi seveda ne bil kino, ako bi agenti tega ne raztrobili po vsem svetu in umetničinega potovanja ne porabili za novo reklamo.

Knjige o knjigah

E. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev

Roman, II. del. Splošna knjižnica št. 25. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 280. Cena broš. 26 Din., vez. 32 Din.

V ‚Splošni knjižnici' je izšel kot 25. zvezek tudi drugi del tega prekrasnega romana ki so ga težko pričakovali vsi ljubitelji lepe knjige. Bulwerjeva pripovedna umetnost je splošno znana in priznana. Njegova dela so prevedena v vse kulturne jezike. Tisočem in tisočem strmečih bralcev pričara veliki angleški pripovednik vedno iznova davno minule dobe s tako resničnostjo in s tako pretresljivostjo, da človek res doživlja one davne čase, ko se je pogrezal stari svet in je vstajalo krščanstvo. Z nepristranostjo resničnega umetnika slika Bulwer vrline in napake starega sveta: življenje razkošnih bogatašev, poganskih svečenikov, trgovcev in krasotic, pa tudi preprostega ljudstva. Vse njihovo govorjenje in početje stopi pred nas s tako jasnostjo, kakor da je akrivnostna sila vzbudila ono, kar je izginilo pred 19 vekovi in nam dovolila za nekaj trenutkov živeti v onem svetu. Krščanstvo vstaja in tiho ruši temelje vsega tedanjega reda. Nevidno se širi, raste in se razpreza, dasi se mu zoperstavljajo Rimljani in Grki z vsemi silami. Med vsa ta boj je vpletena ljubavna zgodba dveh bitij, lepe Grkinje Jone in Atenca Glavka. Zavest in spletke starega pohotneža, egipčanskega svečenika Arbaca, ju preganjajo pri vsakem koraku in pritirajo naposled nedolžnega Glavka, pred levovo žrelo. Tedaj pa se zamaje zemlja, ognjenik Vezuv se odpre in začne sipati pogubo in gorje na mesto Pompeja. Veličastni, groze polni prizori so tako pretresljivi, da človeku zastaja dih, ko zre v duhu to strašno razdejanje. Drugemu delu sta pridejani dve pismi pisatelja Plinija, ki je na lastne oči videl pogin Pompejev. Poleg tega je dodejan temu zvezku tudi tolmač manj znanih imen itd. za celotno delo.

Prvi del tega slovitega romana je izšel že pred časom, sedaj je spopolnjen z drugim delom. Oba dela skupaj, v obsegu skupnih 635 strani, staneta broširana 56 Din, vezana 68 Din. — Dobi se pa tudi vsak del posebej.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Naročajte dnevnik „Jutro“

Vremensko poročilo

Ljubljana, 17 januarja 1925 — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	788·8	—3·6	brez vetra	megla	—
Ljubljana .	14.	782·6	0·4	jug	oblačno	—
Ljubljana .	21.	782·7	—0·4	„		—
Zagreb . .	7.	782·3	—1·0	brez vetra	pol obl.	—
Beograd .	7.	782.4	2·0	jugo vzhod	„	—
Dunaj . .	7.					—
Praga . .	7.	781·5	2·0	zapad	oblačno	—
Inomost .	7.					

V Ljubljani barometer nižji, temper. višja — Solnce vzhaja ob 7·40 zahaja ob 16·40

Še vedno smo pod gospostvom visokega zračnega tlaka, ki nam naklanja mirno megleno vreme. Središče visokega tlaka leži nad južnim delom srednje Evrope, povečini v bližini Alp. Barometer pri nas že nad dve leti ni kazal tako visokega stanja kakor zadnje tri dni. Ker niti pri nas niti drugod po srednji Evropi ni snežne odeje, se nikjer ne more razviti večji mraz, zato znaša temperatura komaj par stopinj (— 5° do 7° C) pod ničlo, le v visoko ležečih alpskih dolinah nekaj več; in dokler ne pade sneg, tudi ni misliti, da bi se mraz izdatneje poostril.

Dočim ima vsa južna polovica srednje Evrope ter Balkan v glavnem enako vreme kot mi, — celo na gornjo in srednjo Italijo se je razširil naš hladni zrak ter povzročil v Milanu, Firenzi in celo v Rimu temperaturo do 2° C pod ničlo —, ima vsa severozapadna Evropa mnogo toplejše dni, vedno pa par stopinj nad ničlo. Megla se je nekaj časa razprostirala med Alpami in Anglijo, dalje proti severu in zapadu pa je ves čas zelo vetrovno ali celo viharno. In dočim je pri nas, celo mnogo presuho, v severozapadni Evropi zelo pogostoma dežuje in mnogo, da je zanje letošnja zima izrečno mokra.

Nad Rusijo je pričetkom tedna od severa udaril val mraza, ki je prodiral vedno južneje, znižujoč temperaturo celo do 30° C pod ničlo! Ta silen mraz pa se je k sreči obrnil proti jugovzhodu ter se razprostrl do Urala, ker so nad zapadno Rusijo prevladali topli zapadni vetrovi, dovajajoči oceanski zrak; Kijev, Smolensk, Petrograd so imeli skoro ves teden temperaturo okrog ničle, tedaj še višjo nego mi, — le nekaj kilometrov vzhodneje pa je vladal silen mraz, ki se pa sedaj umika proti Uralu. Tudi snežilo je v Rusiji v preteklem tednu ponovno.

Koncem tedna ni videti še nikakih znakov za spremembo vremena.

•

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Nespremenjeno.

Iz življenja in sveta

Strašna železniška nesreča

V torek zjutraj se je pripetila na postaji Herne v Nemčiji velika železniška nesreča, ki je zahtevala precej žrtev.

Ob 7.18 zjutraj bi imel oditi iz Herne v Dortmund delavski vlak, ki vozi vsak dan kakih 2000 delavcev in nameščencev v službo. Vlak pa se je nekoliko zakasnil. V trenutku, ko je imel vlak odpeljati, je pridrvel na kolodvor D-vlak Berlin-Köln na istem tiru in se z vso silo zaletel od zadaj v delavski vlak. Trčenje vlakov je sličilo grmenju. Med strašnim pokom se je zarinilo zadnjih pet vagonov osebnega vlaka drug v drugega. Ostali vozovi so se nakupičili drug na drugega in se večinoma prevrnili.

Prvi hip ni bilo slišati nič drugega kot strašno pokanje in lomljenje razbitih vagonov. Potem pa se je čulo srce pretresujoče stokanje in vpitje ranjenih. Nepoškodovanih delavcev osebnega vlaka in potnikov direktnega vlaka se je lotila panika in so kot blazni poskakali skozi okna, v kolikor jim je to bilo mogoče, na peron in povečali s svojim vpitjem strahovito zmešnjavo.

V zadnjih petih vozovih osebnega vlaka, v katere se je zaletela orjaška lokomotiva D-vlaka in ki jih je sunek popolnoma strl, je bilo 12 potnikov naravnost zmletih. Njihova identiteta se doslej še ni dala ugotoviti. Skoraj vsi potniki obeh vlakov, veliko nad 2000, so dobili vsaj majhne praske, ako se jim ni pripetilo kaj hujšega. Vsega skupaj so doslej izvlekli izpod ruševin 23 mrtvih in 59 težko ranjenih, od katerih pa jih nekaj ne bo prestalo strahovite rane.

Slika na kolodvoru Herne je naravnost strašna. Tračnice so vse zvite in štrle kvišku. Med tiri cel kup razbitih vozov, vmes raztresena prtljaga in sem in tja krvavo človeško telo. Sunek je bil tako močan, da so z malimi izjemami pri vseh vagonih in tudi pri lokomotivi direktnega vlaka odbijači naravnost odlomljeni. Kot roka debelo železno ogrodje vozov je zvito kot slama.

Vzrok nesreči še ni popolnoma ugotovljen. Dognalo se je, da je D-vlak privozil štiri minute prezgodaj v Herne. Strojevodja in kurjač tega vlaka, ki sta ostala nepoškodovana, sta bila takoj aretirana. Pri zaslišanju sta izjavila, da v izredno gosti megli nista videla, da je bil postavljen signal, oddaljen 300 metrov od kolodvora, na «stoj», kar se je kasneje tudi res ugotovilo.

•

Skoraj istočasno z železniško nesrečo v Herne se je zaletel na kolodvoru Hattingen osebni vlak na drug vlak, ki je stal na kolodvoru. Doslej so rešili izpod vagonov precej ranjenih, med njimi večje število težko. Pri nesreči so bili trije potniki ubiti.

•

Na glavnem kolodvoru v Duisburgu se je zaletela v torek dopoldne lokomotiva v osebni vlak, ki je baš odhajal v Oberhausen. Pri tem je bilo pet oseb več ali manj hudo ranjenih.

•

Zaradi izredno goste megle je bilo v pondeljek in torek zaznamovati v Holandiji in Belgiji veliko motenje prometa in celo nesreče. V Langbrügge v bližini Ganda se je zaletel v pondeljek osebni vlak v tovornega. Dva osebna voza sta bila prevrnjena. Od potnikov in železniškega osebja je bilo vsega skupaj ranjenih 39 oseb.

Samo enkrat

se poslužite za nabavo oblačil najboljše tvrdke

Drago Schwab v Ljubljani.

Prepričali se boste, da uživa tvrdka sloves popolnoma upravičeno.

Pomlajenje

Ah, če bi bil človek vedno mlad! Ali vsaj zdrav in krepak! Ali vsaj še dvajset, deset, vsaj pet let sposoben za delo, za uživanje vseh radosti, predvsem pa za — ljubezen! Pravljica o neumrljivosti je vendar najkrasnejša. Dandanes, ko je tehnika in sploh veda premagala celo najbujnejšo domišljijo, pa se bližamo tudi uresničenju pravljic. Nesmrtnosti nam sicer ne prinese nobena veda, ali baje se ji posreči, da nam življenske moči vsaj podaljša in oživi...

Imeni zdravnikov Steinacha in Voronova sta dandanes med najslavnejšimi na zemlji. Človeštvo zre z največjo nado na ta dva učenjaka. Oba sta začela s kirurgičnimi operacijami okrepljevati gotove človeške žleze, zlasti pa spolne žleze. Porabljene človeške žleze nadomešča ali pomlaja Voronov z vbrizganjem enakih opičjih žlez. Poskusi so se baje obnesli tako čudovito, da o uspešnosti Voronove metode ni več dvoma. Francoska vlada začne intenzivno gojiti po kolonijah opice. Čim več bo opic, tem cenejši bo dotični serum, in tem več moških se lahko pomladi in okrepi.

Zdaj je začel v Parizu zbujati senzacijo dr. H. Jaworski, čegar metoda je baje cenejša in bo tem uspešnejša ter lahko razširljiva, ker je preprosta. Gre za ohranjenje celic, iz katerih sestoja naše telo. Ako bi ostale vse naše celice zdrave in močne, bi nam ne bilo treba nikoli umreti. Kaj je staranje? Oslabljenje, razpadanje in počasno umiranje telesnih celic. Celice se napolnijo s tujimi strupi in izgubljajo prožnost, silo in odpornost. Ker se celice ne obnavljajo neprestano, končno omagamo. Dr. Jaworskega metoda pa dovaja nove močne življenske klice s prenašanjem tuje zdrave krvi. Ne gre za množino, nego za dobrino tuje krvi, ki povzroča biološke premembe. Dr. Jaworski je poskušal najprej z živalmi in je s prenašanjem krvi zdravih močnih koz na ostarele in oslabele koze dosegel presenetljive uspehe. Nato je ponavljal iste eksperimente z ljudmi, razni Parižani so po zaslugi dr. Jaworskega zopet nenadejano mladostno sveži...

Kdaj dospe ta in ona metoda celo v Ljubljano, kjer bo tudi jako dobrodošla, pa že sporočimo našim bralkam in bralcem z veseljem na razpolago, ker... no, saj si lahko mislite, zakaj... Radi bi bili pač še mlajši.

Sreča v nesreči

V jetnišnici v državi Missouri v Ameriki je sedel Harry Snodgrass, silno potrt zaradi kazni, na katero je bil obsojen. Jetniški duhovnik je kmalu zapazil, da Snodgrass zopet oživi pri klavirju, ki ga mojstrsko obvladuje.

Kmalu so postali pozorni na njegov talent, in hitro je bilo njegovih brezžičnih poslušalcev na tisoče. Danes prejema Harry v zaporu neprestano ponudbe za angažmane, ko odsedi enkrat svojo kazen. So dnevi, ko dobiva do 700 brzojavk in do 15.000 pisem!

V petek 16 t. m., je bila kazen Snodgrassova pri kraju, in še pred kratkim nesrečni jetnik, je prestopil prag zapora v zlato svobodo kot zmagovalec. Na stotine je bilo avtomobilov, ki so ga čakali pred jetnišnico. Vsakdo je hotel biti tako srečen, da se bo lahko pohvalil, da je peljal slavnega virtuoza v svobodo.

Glas z drugega sveta

Petnajst stoletij pred Kristom je v Tebah vladala prekrasna Taja, in v isti dobi je živel Ramsikon, veliki svečenik boginje Osiris, ki je ljubil mlado grško sužnjo, Jo po imenu... Tri tisoč petsto let kasneje, l. 1916., so se zbrali v salonu gospoda Stefanescu, enega izmed najbogatejših bukareštskih bankirjev, ki se je v prostem času bavil tudi s spiritizmom, njegovi prijatelji. Med njimi se je nahajal tudi gospod Nicolescu, bankirjev bratranec in bivši trgovinski minister Rumunije. Gospod Nicolescu je bil medij.

Spiritistična seanca se je pričela: začul se je glas onkraj groba, in ta glas je prihajal iz ust gospoda Nicolescu; glas je bil glas umrlega Carragialeja, rumunskega poeta, ki je začudenim poslušalcem pripovedoval doživljaje iz svojega prejšnjega življenja. Carragiale je bil namreč, če mu smemo verjeti, reinkarnacija Ramsikona, svečenika boginje Osiris. In medij je govoril, govoril je na vsaki seanci. Njegove besede pa so vestno stenografirali, in ko je bilo vse končano je gospod Stefanescu sklenil, izdati knjigo Carragiale-Ramsikonovih spominov. A glej! V istem času izve gospod Stefanescu, da je v nekem romanu, ki ga je spisal Waleffe, popisana taista zgodba natančno, beseda za besedo...

Seveda ni bilo nikakega dvoma: nekdo izmed poslušalcev je izročil gospodu Waleffeu prepis stenografskih zapiskov Ramsikonovih izjav... In gospod Stefanescu je tožil Waleffea, da je plagiral njegov roman.

Toda ta tožba šepa na zelo občutljivem mestu: knjiga pisatelja Waleffea je izšla leta *1906*, deset let pred posmrtnimi izjavami gospoda Carragialeja.

Pisatelj Walaffe je vložil svojo tožbo proti Stefanescu, ki se je, ko je spoznal zmoto, hitel opravičevati, ter je zahteval odškodnino sto tisoč frankov.

Afera se je pred nekaj dnevi obravnavala na sodišču v Parizu. Gospod Stefanescu se je v zagovoru skliceval na duhove, toda gospod Waleffe je vztrajal na svojem. Čudno pa je vsekakor, kako je mogel medij na pamet recitirati vsebino celega romana?

Sodnija je poklicala predsednika spiritističnega kluba v Parizu, da ga vpraša za njegovo mnenje. In ta je izjavil, da je omenjeni slučaj eden izmed najčudovitejših na popršču čitanja iz daljave.

Sodnija se še posvetuje in bo sodbo objavila čez par dni.

Predsednik Herriot zopet zdrav

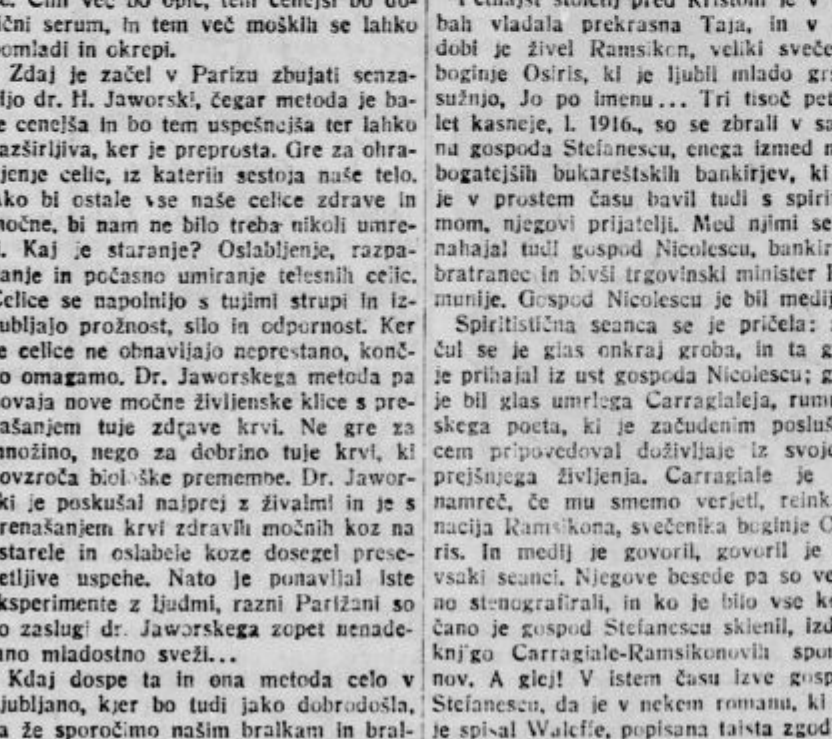

Cliché d'après Matin

Daljša bolezen, izvirajoča največ iz prenapornega dela, je priklenila za daljšo dobo predsednika francoske republike na bolniško posteljo. Posledica je bila, da so počivale v parlamentu vse važnejše politične akcije. Predsednikovo stanje pa se je zadnje dni tako izboljšalo, da se že zopet udeležuje parlamentarnega dela. Slika ga kaže na levi, ko se izprehaja z glavnim tajnikom ministrskega sveta Israelom v sredi in zastopnikom «Matina» po vrtu Quai d'Orsaya, čigar notranji portal se vidi v ozadju.

Francija in Nemčija

G. Trendelenburg, predsednik nemške trgovske delegacije za pogajanja s Francijo, se je ta teden mudil v Parizu, kjer

Cliché d'après Matin

se je reševal težki problem ureditve trgovskih odnošajev med obema državama. Doslej je uživalo v Nemčijo uvoženo francosko blago gotove carinske ugodnosti; to pa je sedaj prenehalo; z 10. januarjem je dobila Nemčija proste roke v tem pogledu in obe dr ž vi morata svoje trgovsko razmerje na novo urediti.

Pisava in človeški značaj

Dr. G. Lomer v Hannovru kramila v nekem nemškem listu o pisavi ljudi takole:

Na Wartburgi je bilo, kakor vemo, kjer je Luther vrgel svoj tintnik za hudičem. Da pa hudič lahko zleze prav v tintnik, vse vsakdo, kdor ima opraviti s tiskarskim črnilom in z rokopisi drugih oseb. Zato je vredno, opozoriti na znake, po katerih se po gotovih velavnih pravilih spozna hudiča že iz rokopisa sotrudnikov, tekmecev, prijateljev, sorodnikov in drugih naših ljubih znancev.

Pisava je psiho-mehanična izrazna kretnja prvega reda. Kdor se spozna na njene finosti, zanj je pisalec odprta knjiga ki jo lahko čita. Pazi predvsem na velikost črk! Kdor je zelo vase zaljubljen, piše orjaške črke. Pisava Ludovika XIV. je bila več cm visoka. Malo besed polni celo stran. Taki ljudje se ne znajo prilagoditi, so nenasitni in čeprav imajo v sebi nobleso in velikopoteznost, je težko občevati ž njimi, ker jim navadno manjka samopoznanja.

Normalna pisava mora biti lahko poševna. Čim bolj je pokončna, tem večje in hladno je samozatajevanje in proračunjenost pisčeva. Popolnoma pokončna pisava izraža: razum vlada. In če leži pisava celo na levo, imaš pred seboj človeka, ki se pači do komedijaštva, protinaravnosti in pozerstva. Njega se pazi! On ne govori resnice, zlasti če so a, o, y zgoraj zaključeni.

Zelo važen je splošni vtisk pisave. Ako kaže okrogle, mehke, simpatične oblike, imaš opraviti s prijetnim, človekoljubnim, prisrčnim človekom. Ako je pisava oglata, imaš pred seboj navadno sebičneža. Pazi tudi za zaključne poteze besed in črk. Človek ostrega jezika in agresivne narave dela kakor bodalo ostre zaključne poteze. Ako je ta značaj v pisavi izražen posebno močno, se pisca izogibaj, ker ž njim ni dobro zobati črešenj. Kdor rad dobro jé in zna ceniti ljubezen, pa piše debelo kakor z vžigalico in so mu pentlje (zanke) črk polne črnila. So pa še drugi značilni znaki pisav. Treba jih je le poznati.

Arsene Lupin II.

Najnovejša senzacija Pariza nikakor ni, kakor bi si kdo mislil, kaprica kake gledališke umetnice ali kaka škandalna afera iz višjih krogov. Ne, tokrat stoji v ospredju zanimanja neki Victor Lerot, ki ga imenujejo «kralja vlomilcev». On sam pravi, da je «Arsène Lupin II.». In res kaže, da je dobil svetovnoznani vlomilec-gentleman Arsène Lupin, junak mnogih detektivskih romanov (tudi «Jutro» je priobčevalo roman «Tigrovi zobje», kjer nastopa kot glavni junak ta naravnost slavni hudodelec) vrednega naslednika.

Radi verjamemo, ako smemo verjeti francoskim listom, ki pišejo o tej stvari, da govori vse v Parizu samo o tem človeku, ker je že poprej napovedal vsak vlom, ki ga je tudi točno izvršil. Ni čuda, da je vse pokoncu zaradi tega. Na eni strani se boje tega mojsterskega vlomilca oni, ki imajo precej pod palcem — za malenkosti se ta dečko namreč ne briga, ker dela le na debelo, na drugi strani pa oni ki nimajo ničesar izgubiti in ki so torej varni pred Arsènom, naravnost simpatizirajo z vlomilcem, ki je postal takorekoč narodni junak, nekaj, kar je s Parizom nerazdružljivo zvezano. Z drugimi besedami, vse kakor pri prvem Lupinu.

Victor Lerot je bil pred meseci majhen nameščenec Banque de Commerce v Parizu. Lansko poletje je prišel na to, da priložnostni izleti v tujo lastnino veliko več nesejo kot skromna plača poštenega bančnega uradnika. Ker pa je Lerot skozi in skozi modern človek, se je spomnil tudi, da more reklama celo vlomilcu le hasniti. Zato je sklenil, da si bo vzel vsa moderna trgovinska načela vestno k srcu in se po njih ravnal. Odločil se je, da bo svoj prvi veliki vlom javnosti naznanil.

In tako je novodobni Lupin telefonično poklical dne 9. septembra 1924. popoldne ob 4. uredništvo «Excelsiora» in mu naznanil, da bo še isto noč med 1. in 2. uro vlomil v vilo barona Relzièresa. V uredništvu seveda najprej niso verjeli tej napovedi, češ da gre za slab dovtip. Vendar so obvestili za vsak slučaj policijo, ki je sicer storila vse potrebne korake, toda zaman. Drugi dan so na vse zgodaj morali ugotoviti, da je kavalirski vlomilec — res držal besedo.

Od tega trenutka dalje je delal gospod Lerot stalno s pomočjo «Excelsiora», ki si ga je izbral za svoje osebno glasilo, ali bolje, naznanilo svojih bodočih dejanj. Štirikrat je še napovedal vlome, bodisi telefonično bodisi pismeno, in vsakikrat je točno držal besedo.

No, pa mu je le izpodletelo, menda pri šestem napovedanem podjetju. Prijeli so ga in vtaknili pod ključ. To je bilo dne 18. novembra. Lerot pa ni vzel stvari tako tragično, ampak je že 5. decembra iz lastnega nagiba zapustil jetnišnico, s čemer se sicer gosposka ni ravno strinjala, ni pa mogla nič napraviti proti temu. Zakaj, gospod Arsène je bil že na svobodi in se razgledaval po novih žrtvah. Kakor njegov slavni prednik, je tudi gospod Lerot izginil iz celice na doslej čisto nepojasnjen način. Policijo je še pošteno potegnil in ji pisal, da se je malo oddahnil v zaporu, da se zahvaljuje za nepričakovano gostoljubnost in da mu je žal, da se ne more takoj revanžirati, da pa stvari ne pusti iz evidence. Tudi je povedal ravnateljstvu jetnišnice, da so stene poneko precej slabe in celo na-

Pr. 2.:

O peklu in o nebeškem raju

V peklu je takole in niso to nikakšne bajke ali fantazije, nego je natisnjeno v učeni knjigi iz bogoslovne stroke, take knjige ne lažejo.

Po piše knjiga, da je pekel v skalnatem prostoru sredi zemlje in padajo vanj grešniki z vseh plati zemlje, vsak s svojega kraja; sredi pa trčijo vkupe in čim večji je grešnik, s tem večjo silo trešči na kup in ni to ne zanj prijetno ne za druge — tak je pričetek peklenskega trpljenja.

Prostora je v peklu precej: za tisočkrat tisoč milijonov! Vendar je gneča in leže drug na drugem kakor slaniki v sodu, vsi vprek: ženske in moški, kar brez obleke — ne vem, če je to olikano!

In stoji v knjigi, da je ves pekel en sam ogenj od žvepla in smole. Pa to žveplo in da smola da nista taka, kakršna se dobita na zemlji, nego da sta nadnaravne kakovosti, ki se ji pravi kalorija — seveda, ko služita nadnaravnim namenom. Ljudje v peklu da kar žarè od ognja, ogenj jim puha iz ust, iz nosa, iz ušes in iz česar koli. V ogenj da pa piha sam ljubi Bog, on zna! V knjigi se bere, da je vročina tolikšna, da izgubljence kar od tal pogania kakor raketelje, potem pa z glasnim štrbunkom padejo nazaj v ognjeno jezero. Nekateri da se posebej prežijo v ponvah ali na ražnjih, nekateri pa da se cvro v obari iz raztopljenega svinca, železa in rude in sedé v obari do popka, do prsi, do vratu, ali čez glavo, kakor jim gre po zasluženju. Vsepovsod da je tulenje in škripanje zob, kakor da bi se duša s koreninami trgala iz života — je dejala sv. Terezija.

Peklenski ogenj da je ogenj posebne vrste, ker je sicer ogenj, pa je vendar strašna tema, takšna, da se dá kar z rokami prijemati. Ta tema, pravijo bukve, prihaja od dima, dim je tako hud, da izjé oči, še preden je mogoče zmoliti očenaš!

V peklu da vlada strašna lakota. Tako da so lačni, da jedo svoj lastni d..k, in se knjigi ne sme zameriti grde besede, ker je pisana v starih časih, ko še niso imeli pravih manir. In je prav za prav lepo in jim je v peklu le čestitati, da sploh imajo v sebi kaj one grde besede, ko da žive od samega stradanja.

V peklenskem ognju, da kar mrgoli peklenske golazni: črvov, kuščarjev, kač, zmajev in vsakovrstnega mrčesa. To ni nemogoče. Sv. Avguštin pravi: Zakaj pa ne! — saj tudi na zemlji salamander lahko živi v ognju. In je na hujše to, pravi knjiga, da se pogubljeni brezbožniki še popraskati ne morejo, ker imajo zvezane roke (Mat. 22).

Vsi da tulijo in škripajo z zobmi, pa vendar še utegnejo in drug drugega zmerjajo, drug drugemu očitajo grehe. Kajti grehi da so vsakomur očitni — vsak je žigosan na tistem delu života, s katerim je grešil — ljubi kristjan, malo pomisli!

Pa so v knjigi še vse bolj natanko popisane peklenske grozote in je knjigo izdal učeni o. Martin Cochem iz reda kapucinov in je bila v tretji izdaji natisnjena leta 1696. v pobožnem mestu Monakovem. Vprašam, kje je verna krščanska duša, da je resnično verna in da je resnično krščanska, in se ne bi bala strahovitih muk peklenskih in ne bi trepetala, da jim zapade, in ne bi koprnela, da se reši večnega gorja! In je knjiga še precej dobro ohranjena, v usnje vezana in ne rečem, da je ne bi prodal, če bi se kdo resno zanimal zanjo. Ali pa bi jo zamenjal za par čevljev št. 47, noge imam precej velike.

Kar se pa potem tiče nebeškega raja, je takisto popisan v knjigi. Po pravici povedano: grozno je lep! Pero ni kos njegovim lepotam; čisto novo sem vzel, pa vendar ni kos!

Nebo ni duševna reč, nego je postavljeno in zidano iz resnične snovi. Ta snov po lepoti in sijaju daleč prekaša snov, ki so iz nje napravljene zvezde, in lepote in sijaja nebeškega raja samo zato ne vidimo semkaj na zemljo, ker je voda vmes, ki je nad zvezdami. Nebesa so tolikšna, da bo vsakemu zveličancu dodeljen delež od vzhoda do zahoda večji od slehernega veleposestva, in bo vsak imel svojo palačo.

Stolno mesto nebeško obsega prostor 1400 milj in ima ceste iz samega zlata. Pa je še nebroj drugih mest in poleg mest so livade in vrtovi in potoki, ob potokih rastejo drevesa, ki vsako leto po dvanajst krat rode. Kdor bi nekusil sad teh dreves, bi koj postal dober kristjan. Listje teh dreves pa služi kot izboren lek za vse bolezni, kar se jih pripeti na onem svetu.

Zveličana telesa se svetijo kakor zvezde, nekatera bolj, nekatera manj, vsa pa so prozorna, da se vidi v njih vsaka kost, vsaka žila in ves drob. To je nepopisno lepo! Pa so telesa tudi hitra kakor strela in lahka kakor sapa in komur se ljubi in mu dela veselje, se lahko brez zapreke sprehaja skoz železne duri in kamenite zidove.

Vsi čuti človeštva so polni blaženosti. Ušesa n. pr. uživajo angelsko godbo. Vonj prekaša vse druge občutke: če bi živ človek poduhal le šnofec tega vonja, koj bi omedlel. In ne duhti le cvetje in sadje, nego duhtijo neizrečensko lepo tudi telesa svetnikov po samem balzamu in bizamu. Kako diši balzam, ne vem, bizam pa mi je strahovito zoprn, ne vem, kaj bom storil! Okus najboljših in najslajših jedi in pijač, da je vedno v ustih in grlu, svetnikom da je celo obljubljeno vino, seveda ne čez mero,

Vse telo da je polno slasti, drug drugemu gledajo v srce in se neizmerno ljubijo in objemčkajo in poljubčkajo, vmes pa skačejo in plešejo in se zabavajo vsak po svoje.

Vse te popisane radosti pa da so le kapljica iz neizčrpnega morja nebeških sladkosti.

Tolikšne to torej grozote pekla, ki čakajo grešnika, tolikšne lepote nebeškega raja, ki so nam obljubljene!

Pa se mi zdi in me živo boli v srce, da jih je mnogo in premnogo, ki se no brigajo ne za pekel, ne za raj.

Bojim se, da nimajo prave vere! Če bi le desetino verjeli tega, kar stoji zapisano, bi živeli čisto drugače. Če bi verjeli, kaj bi jim bil ta svet! Figa figasta bi jim bil in plesnjiva! Toda jim ta svet ni figa! Zakaj jim ni figa? Ker ne verujejo v pekel in v nebeški raj, ne verujejo vanj, ne verujejo!

Le za prosvetno stvar jim je briga, za stranke, za skrinjice in banke, za režime in pokojnine, za tarife in trafike, republike in razlike in same take nečimernosti.

Ker ne verujejo!

Če bi verjeli, mar bi jim bili režimi in stranke in vse! V puščavo bi šli, kakor so hodili prvi kristjani, častili bi ljubega Boga in jedli suhe kobilice. Ali pa bi živeli, kakor pripoveduje blaženi Beda, da je živel Tritbelmus, ki mu je bilo

tančno naznanil točke. Pa ne samo njegovi bivši, ampak tudi v drugih celicah. Oblasti si belijo glavo, kako se je mogel ta človek izprehajati po zaporih, ne da bi ga kdo opazil, in sploh, kako se je mogel oddaljiti iz »sobe«, ko jetničarji vendar vsak hip pokukajo skozi linico na vratih v tudi ponoči razsvetljeno celico. V danem primeru so pazniki pri zaslišanju odločno izjavili, da so vsakokrat videli aretiranca v njegovi celici, sicer bi vendar takoj javili njegov beg.

Naj si bo že tako ali tako, dejstvo je, da se gospod Lerot zopet svobodno izprehaja po bulvardih Pariza, najbrže preoblečen. Ni izključeno, tako računajo Parižani, romantični, kakor so, da se ta mrcina nemara potepa po mestu včasih tudi s svojim pravim obrazom, kot da se ne bi prav nič zgodilo in da mu nihče na svetu nima vzroka kaliti državljanske svobode!

Komaj se je novi Lupin dostojno zahvalil za gostoljubnost v državnem »hotelu za brezposelne«, že je po petih dneh storil zopet nekaj velikega. Naznanil je »Excelsioru« s pismom, da bo malo obiskal trezorje Banque de Commerce, kjer je bil poprej uslužben. Žal pa se je pismo iz neznanih vzrokov zakasnilo in je prišlo v uredništvo po že izvršenem vlomu. Ko je drugi dan obvestila redakcija policijo, je bilo že nekaj jeklenih predalčkov banke z dragoceno vsebino za nekaj stotisočev frankov olajšanih. Pri preiskavi so ugotovili to-le:

Popoldne ob 6., tik pred zatvoritvijo banke, sta prišla v menjalnico dva delavca, ki sta imela na glavi čepice znane špedicijske tvrdke v Parizu, z velikanskim zabojem, katerega sta oddala v shrambo. Zaboj so prenesli v jekleni prostor. Ko je drugi dan zjutraj hotel lastnik nekega jeklenega predalčka dvigniti svojo imovino, je opazil s strahom, da je ni več. Pač pa so našli v predalčku vizitko veselega vlomilca. Policija sklepa, da je moral biti v omenjenem velikem zaboju skrit Lerot, ki je ponoči zlezel iz svojega zapora in se mirno lotil odpiranja in izpraznjevanja jeklenih predalčkov. Ko so kmalu po 8. uri prišli delavci po zaboj, so z njim odnesli ženijalnega vlomilca in njegov plen.

Gospod Lerot, čigar plen cenijo doslej na dobrih pet milijonov frankov, je poslal pred kratkim svojemu osebnemu glasilu »Excelsioru« dolgo izjavo, v kateri pravi, da hoče izvesti še štirinajst vlomov, in sicer pri osebah ozir. tvrdkah, ki jih z imenom navaja. Zdi se, da je policija popolnoma brez vsake moči proti temu zlikovcu Lupin se naravnost norčuje iz redarjev, ki ga tako vneto iščejo. Enemu najbolj znanih pariških fotografov je poslal Arsène svojo sliko s pozivom, naj napravi po njej razglednice, pa ne morda le par, ampak na tisoče, ker jih bo dosti šlo. In fotograf, ki ni na glavo padel, se je nemudoma odzval prijaznemu pozivu in napravil na desettisoče razglednic s sliko Lerotovo, pod katero se je nahajal njegov lastnoročni podpis »Arsène Lupin II.«. Pariz je bil takorekoč poplavljen z razglednicami s sliko mladega Victorja Lerota z monoklom. Gotovo je ni midinete, ki si ne bi kupila slike kavalirskega vlomilca. V par dneh je vsa zaloga razglednic pošla in fotograf je izdal nove. V kratkem času si je napravil z razglednicami ženijalnega in tako prijaznega vlomilca majhno premoženje.

Lerot je star danes 28 let in je prav fletkan dečko. Vse kaže, da svoj poklic, ki si ga je sam izvolil, res ljubi. Za svojo popularnost je že od vsega začetka dobro preskrbel. Pariz je dannadan vedno bolj napet, kaj bo »kralj vlomilcev« in naslednik Arsèna Lupina zopet storil velikega.

Kralj Transkavkazije

Pred porotnim sodiščem v Nizzi je bil te dni obsojen na 15 let ječe svetovni pustolovec Viktor la Forge, ki je več mesecev vlekel za nos vso Nizzo. Dospel je v Nizzo jeseni lanskega leta. Nastanil se je v elegantnem hotelu in živel pravo grofovsko življenje.

Viktor la Forge se je izdajal za kralja Transkavkazije, ki je kot pregnanec moral iskati zatočišče v tujini. V njegovem spremstvu sta se poleg žene, ki je bila izredna lepotica, nahajala tudi dva njegova tajnika in trije lakaji. La Forge je vedel, da si bo kmalu pridobil zaupanje in prijateljstvo najbogatejših bankirjev in trgovcev v Nizzi. Izdajal je proklamacije v imenu svojega naroda, delil plemstvo in odlikovanja ter ustanovil v Nizzi celo svoje ministrstvo. Pripovedoval je, da bodo boljševiki v uralskem področju kmalu premagani, nakar se bo zopet vrnil v svojo domovino, da zasede prestol kot kralj bogate ruske države Transkavkazije. Pri nekem draguljarju v Nizzi si je pregnani vladar naročil celo prekrasno kraljevsko krono. Plačal seveda ni nič ne njemu, ne drugje, vsi njegovi upniki so se tolažili, da pridejo tudi za pregnanega kralja boljši časi.

Pred štirimi tedni pa sta dospela v Nizzo iz Pariza dva detektiva: imela sta nalogo, da aretirata 32letnega Viktorja la Forgeja, bivšega natakarja hotela »Continental« v Parizu. Vest o aretaciji kralja Transkavkazije se je bliskoma razširila po mestu in povzročila zlasti v vrstah njegovih upnikov ogromno paniko. Škoda, ki jo trpe upniki, ki so dobivali naslove »vitezov« in »ministrov« kraljevine Transkavkazije, presega več milijonov frankov.

Preiskava kriminalnih uradnikov v Parizu in v Nizzi je ugotovila, da je prišel v roke policije eden največjih in najopasnejših pustolovcev današnjih dni. Viktor la Forge je sin nekega pariškega trgovca, ki je umrl že pred 20 leti in zapustil svojemu sinu znatno premoženje. Po smrti očeta je sinko živel razkošno in kmalu zapravil vse premoženje. Začel si je izposojati velike vsote in kmalu nato izginil v svet. Po preteku dveh let se je zopet vrnil v Pariz in vstopil kot natakar v službo pri hotelu »Continental«. Bil je kmalu aretiran radi tatvine, a posrečilo se mu je pobegniti iz policijskih zaporov.

Leta 1919. se je la Forge zopet pojavil v Parizu in se izdajal za tajnika velike brazilijanske banke. Opeharil je vnovič celo vrsto lahkovernih ljudi. Kmalu nato je odšel v London, kjer se je seznanil z glasovitim pustolovcem Maranom Dewskim V njegovi družbi je la Forge izvršil v Londonu več drznih vlomov. Londonska policija je dolgo zasledovala vlomilce in za njimi izdala tiralico, ni pa se ji posrečilo zločincev dobiti v svoje roke. La Forge je končno zapustil svojega tovariša in se pojavil v Madridu v družbi neke plesalke. Prepotoval je celo Španijo, izdajaoč se za glavnega urednika velikega francoskega lista »Petit Parisien«. Tudi tu se je seznanil z mnogimi španskimi bankirji. Ko je napravil ogromno dolgov, je seveda tudi Španiji dal svoje slovo.

Vrnil se je v Pariz in se seznanil s plesalko Klementino Fakoppa, s katero je nato pobegnil v Nizzo, kjer je tako prozaično dovršil svojo romantično in pustolovsko karijero.

Nadporočnik Lederer in njegova žena

Obširno smo že poročali o morilski aferi Lederer v Budimpešti. Lederer je orožniški nadporočnik in je bil po paktu Kunove komunistične vlade dodeljen zloglasnemu detašmanu majorja Pronaya, ki je imel nalogo iztrebiti komuniste v zapadnem delu Madžarske. Tudi Lederer je načeloval malemu oddelku, s katerim je iskal komuniste. Svojo službo je zlorabljal na najbrezvestnejši način. Za komunista je kratkomalo proglasil vsakogar, kdor mu ni bil simpatičen, pa tudi vsakogar, ki je imel kaj premoženja. Pustil jih je pomoriti, sam pa si je prilastil njihovo premoženje. Ker pa to inkvizitorično postopanje ni bilo tako enostavno, se je poslužil svoje žene, ki je baje velika krasotica in ki je izvabila žrtve v svoje mreže. Čim pa jo je kdo obiskal na domu, se ni več vrnil. V takratnih izrednih časih ni bilo mogoče dognati ničesar in mogoče bi ostali vsi ti umori 10 do 12 jih je znanih doslej — za vedno prikriti, ako ne bi prišla zločinska zakonska dvojica povodom umora klobasičarja Koudelke v roke policije.

Mici Lederer.

Početnica vseh umorov je bila baje Ledererjeva žena Mici, rojena Schwarz, doma s Štajerskega, hči železniškega čuvaja. Ta ženska ima za seboj jako čudno preteklost. Že kot trinajstletno dekle je bila izključena iz šole radi nepristojnega vedenja. Takoj na to se je spečala z nekim moškim in postala je mati še preden je dopolnila 14. leto. Otrok pa je kmalu po rojstvu umrl, na kar se je Mici napotila po svetu. Bila je zelo prevejana deklica in je znala nastopati ter si pridobivati zaupanje. Zato se ji je obnesla skoro vsaka započeta akcija. Služila je za blagajničarko v raznih kavarniških podjetjih na Dunaju, kjer se je seznanjala z moškimi, ki jih je potem izrabljala.

Z Dunaja je odšla v Bratislavo, takratni Požun, na Madžarsko. Tam se je seznanila z nadporočnikom Ledererjem, v katerega se je resno zaljubila in ga je med vojno tudi vzela za moža. V zakonu se je pokazalo, da sta se res našla dva, ki sta pravi par. Oba sta namreč nosila v sebi zločinska nagnenja. Vloge v življenju sta si razdelila tako, da je žena vabila moške in jih mamila z navidezno ljubeznijo, mož pa je med tem koval naklepe, kako jih pošlje po najkrajši poti na oni svet.

Gustav Lederer.

Mladost nadporočnika Ledererja ni tako strašna kakor prošlost Mici Schwarzove, vendar tudi on nima čiste vesti. Lederer izhaja iz dobre rodbine. Njegov oče je bil izvrsten krojač, ki je vzgajal svoje sinove zelo dobro. Šele kot oficir se je Gustav Lederer izpridil in pod vplivom svoje žene je postal zločinec.

Polet preko Sahare

Cliché d'après Matin

Francoska avijatika beleži vsak dan nove uspehe. Po sijajnem poletu Pelletier-d'Oisya iz Pariza v Tokio hočejo francoski avijatiki premagati težkoče, ki jih stavi polet preko Sahare, progo Paris - Sad-Bangi in nazaj. V soboto sta se dvignila dva aeroplana Roland - Garros in Jean-Casal, vsak s tremi avijatiki, z letališča v Bucu preko morja proti Sahari. Naša slika nam kaže aeroplan Roland - Garros s svojo posadko. Na levi znani Pelletier d'Oisy v sredi kinooperater in na desni pobočnik Besin.

× **Ekspedicija v notranjost Brazilije** Polkovnik Fawcett, član Angleške in Newyorske geografske družbe, pripravlja veliko ekspedicijo v neznano notranjost Brazilije. Med drugim hoče doprinesti dokaz, da ni samo ob Evfratu, ampak tudi v notranjosti Brazilije tekla zibelka človeštva. Popolnoma neznano kulturo hoče odkriti Fawcett v onih krajih, ki so bili na višku svojega razvoja najmanj 10.000 let pred starim Egiptom.

× **90.000 ljudi interniranih v Rusiji brez obsodbe.** Po podatkih ruskih političnih uradov so odpravili prvih devet mesecev lanskega leta sovjetski uradi približno 90.000 ljudi v koncentracijska taborišča, 1415 pa jih je nastopilo isto pot na podlagi sodnijske razsodbe. Od teh interirancev jih je 40 % delavcev, 28 % pripadnikov meščanskih slojev, 17 % kmetov, 2 % špekulantov in 13 % protirevolucijonarjev. V teh številkah niso upoštevani oni nesrečneži, ki so jih sovjetska oblastva obsodila na prognanstvo v Sibirijo in katerih je mnogo tisočev.

× **Vojne žrtve.** Mednarodni delovni urad je izdal statistiko o udeležbi poedinih držav na svetovni vojni. Na prvem mestu stoji Francija, ki je mobilizirala 40·8 % svojega prebivalstva. Na drugem mestu stoji Nemčija z 39·6 % in potem Avstrija z 24·6 % vsega svojega moškega prebivalstva. Od svojega za aktivno vojaško službo sposobnega prebivalstva je mobilizirala Francija celo 59·4 %. Tudi glede števila mrtvih in pogrešanih stoji Francija z 10·6 % na prvem mestu, Nemčija z 9·8 % na drugem. Anglija je izgubila le 5·1 % in Zedinjene države celo samo 0·2 %, tako da prideta na sto padlih ali pogrešanih Francozov le dva Američana. Tudi kar se tiče vojnih invalidov, zavzame Francija z 11·2 % prvo in Nemčija s 7·5 % drugo mesto.

× **Meteorji v Sahari.** Zadnjič so se v svetli noči izredno pogosto utrinjale zvezde in padale proti jugu nad Severno Afriko. Ugotovilo se je, da je padlo v severni Sahari precej meteorjev, od katerih so bili nekateri naravnost velikanski. Več teh ogromnih kamnov, ki so padli z nebes, so prenesli v Pariz, kjer so jih geologi pregledali. V bližini Kjagjeltija je padel tako velik kamen, da ga niso mogli premakniti z mesta. Zato so ga razžagali in par kosov poslali v Pariz. Pri analizi se je ugotovilo, da vsebujejo ti meteorji železne silikate in magnezij, na nekaterih mestih do 25 %.

× **Hud mraz na Kavkazu.** Na Kavkazu in posebno v Transkavkaziji se je pojavil izredno hud mraz. Snežni viharji ogrožajo železniški promet. Naravnost siloviti orkani onemogočajo ladjam, da bi mogle nastopiti pot preko Kaspijskega morja. Po zadnjih vesteh je zmrznilo nad 50 ljudi in več tisoč glav živine. V bližini Nuke se pode krdela volkov, antilop, divjih merjascev in druge zverjadi, ki sta jih zima in glad prisilila v bližino ljudi. Pravijo, da se je pri Lenkoranu pojavil lev, ki dela veliko škodo in je že raztrgal več oseb. Baje je ušel iz nekega cirkusa in se klati po Transkavkaziji.

× **Zaplenjena nemška imovina v Novi Gvineji,** bo, kakor je te dni izjavil avstralski ministrski predsednik Bruce, v kratkem prodana na javni dražbi, ako se dotlej ne sklene prodaja s kakim konsorcijem.

× **Goreč parnik.** Italijanski parnik »Barbarigo« je prišel v pristanišče Port Said ves v ognju, ki je izbruhnil v trebuhu ladje in se naglo razširil tudi na ostale dele parnika. »Barbarigo« so potopili v zunanjem pristanišču do poveljniškega mostu v morje in tako na mah pogasili požar. Škoda znaša mnogo milijonov lir.

× **Obračun z Osendowskim.** Berlinski geograf profesor Penck izjavlja v »Deutsche Literaturzeitung«, da je Osendowskega knjiga »Živali, ljudje in bogovi« roman brez prave vrednosti. Pravi, da je preračunal pot Osendowskega in prišel do zaključka, da je popolnoma nemogoča, zlasti kar se tiče krajev in pa hitrosti. Verjetno je le, da je Osendowski odpotoval sredi januarja 1921 s spremljevalci iz Kosogola v Uljasutaj, da bi morda prišel v Indijo. V Uljasutaju je najbrže prebil ostanek zime in je potem šel spomladi v Urgo. Profesor Penck pravi, da je imel Osendowski pri pisanju svojega romana politično tendenco. Po njegovi izjavi je Osendowski predvsem Poljak, ki je hotel slikati v svoji knjigi z realistično natančnostjo najprej brutalnost Rdečih Rusov, potem Belih Rusov in ki končno poje visoko pesem Mongolov, ki so stoletja tlačili Rusijo.

× **Amerika za vojne zrakoplove.** Drugi vodja letalskega urada v Washingtonu, general W. Mitchell, je izjavil te dni pred parlamentarnim odborom za zrakoplovbo, da bodo v bodoči vojni bombe iz zrakoplovov lahko v najkrajšem času potopile vse ameriške dreadnoughte. Zadostovalo bi, da bi sovražnik izdeloval nekoliko večje bombe, kot so bile v svetovni vojni v rabi. Po njegovem mnenju je treba v prvi vrsti izgraditi močno brodovje zrakoplovov, ki bi z uspehom kljubovali vsem vremenskim neprilikam. To se da napraviti, ako stavi parlament uradu za zrakoplovbo to leto le polovico kreditov, ki so potrebni za gradbo ene same bojne ladje. Za enkrat so Američani glede zračnega brodovja še precej nazaj, ker nimajo, kakor je povedal general Mitchel, več kot 450 izvežbanih pilotov.

× **Odda se nevesta!** V nekem norveškem listu si te dni lahko čital ta-le oglas: »Ker odpotujem v kratkem v Ameriko, kjer nastopim novo službo, in ker moja zaročenka noče iti z menoj, se tem potom išče dostojen in premožen mož, ki bi jo hotel poročiti. Stara je 23 let, je plavolasa in zelo fletkana, je na najboljšem glasu in ima tudi majhno premoženje.« Ali moreš več zahtevati od zaročenca, ki odpotuje?

Naročaite vse knjige, jugoslovenske in druge, kakor tudi revije pri
TISKOVNI ZADRUGI V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54.

dano, da je v zamaknjenosti videl peklensko grozo: pozimi je hodil v reko, da je zamrznil do vratu; iz ledu pa je šel naravnost v krop. Rekel je, da rajši na tem svetu trpi kakor bi na onem.

Kdo je dandanes, da bi tako živel? — Nihče!

Zakaj ne?

Ker ne verujejo!

Ne verujejo!

Ne verujejo!

Kar se tiče mene, jaz verujem in se mi smilijo oni, ki ne. In sem v vroči vodi letos že bil štirinajst dni, vsak dan dvakrat. Pa bi šel tudi v mrzlo vodo in v puščavo, le da bom deležen večnega zveličanja in palače in vsega.

Ampak ne morem.

Zaradi revmatizma ne morem, ki se mi oglaša v desni nogi. Se lahko vpraša ženo. In imam tudi zdravniško spričevalo.

Alphonse Daudet:

Odlomek ženskega pisma

. . . s kakšno težavo in s kakšnimi napori se mi je posrečilo, da sem se poročila z umetnikom. Saj šinejo mladim dekletom raznovrstne neumne ideje v glavo. Ah, draga prijateljica, če bi vse to prej vedela; Zamisli se v moj položaj. V katalogu razstave sem brala naslove posameznih umetnikov, skoro vsi so stanovali v oddaljenih, mirnih ulicah, čisto na drugem koncu Pariza. Predstavljala sem si, kako se tam mirno in tiho živi. Vsak je navezan na samega sebe, ne misli na nič drugega, kakor na svoje delo in svojo družino in ker se poznam in vem, da sem zmožna velike ljubosumnosti, sem si mislila: Enega od teh ljudi bi hotela imeti za moža. Vedno bo pri meni in ves dan se ne ločiva. Delal bo svojo sliko ali kip, jaz ostanem poleg njega in bom brala — saj nama ne bo treba niti ateljeja zapustiti! Lepa misel.

Toda, kako sem se uboga nevednica prevarala! Saj nisem niti slutila, kaj se godi v ateljeju, kakšno čudno neredno gospodarstvo vlada v njem in na kaj vse mora biti človek pripravljen. Kadar sem prej ogledovala kipe boginj, ki so bile vse precej čudno dekoltirane, si niti v sanjah nisem mogla misliti, da so žene, da so dekleta . . ., da bi mogel sploh kdo na svetu — da, jaz sama . . .

Prosim te, veruj mi, če bi malo, samo malo slutila te stvari, nikdar ne bi dala roke kiparju. Gotovo da ne! Povedati ti namreč moram, da se je vsa moja rodbina protivila tej zvezi, dasi je bil moj mož premožen, imel precejšen ugled kot umetnik in je sezidal za naju krasno malo hišico. Jaz, samo jaz sem norela za to zvezo. Saj on je bil tako dober, tako pazljiv, tako prijazen. Pač se mi je zdelo, da se je včasih preveč vtikal v moje toaletne zadeve, . . . „ne češi si las tako, pač pa tako“ . . . in potem je gospod ženin blagovolil pritrditi v moje kodre cvetko, in priznati moram, da z večjo spretnostjo in okusom, kakor naše modistke. Tako razumevanje, tako znanje pri moškem — kaj ne vzbuja pozornosti? Ne? Saj bi morala pričeti sumiti! Toda čuj, kaj se je zgodilo.

Prišla sva že z ženitovanjskega potovanja. Dočim sem se jaz domače urejevala v svojem ljubkem in bajno opremljenem budoarju — saj poznaš ono krasno sobo in veš, kako je udobna — se je moj mož zopet lotil dela in hodil vsak dan v svoj atelje, ki ni bil v hiši. In kadar se je zvečer vrnil domov, mi je veselo in vneto pripovedoval o delu, ki ga je hotel poslati na prihodnjo umetniško razstavo, pod označbo: „Devica, vstajajoča iz kopeli“. Kakor je dejal, se je posebno trudil, da bi podal v marmorju tisti rahli drget, ki spreleti telo, kakor hitro ga prosto objame zrak; dalje fine gube plašča, ki lije z ram in več podobnega — podrobnosti se ne spominjam več. Med nama rečeno: Kadar je govoril in sanjal o svojem delu, ga nisem popolnoma razumela, toda vedno sem zanosito in zauplijivo odgovorila: „To mora biti krasno.“ V duhu sem zrla, kako se sprehajam v parkovem drevoredu in občudujem delo svojega moža, kako krasno se mora odražati beli marmor od zelenega ozadja! In čula sem že šepetati kraj sebe sprehajalce: „Umetnikova žena“.

Nekega dne sem bila končno vendarle radovedna, kako daleč smo pravzaprav že s plemenito Rimljanko. Domislila sem se, da bi presenetila svojega moža v ateljeju, kjer sploh še nisem bila doslej. Bil je to eden mojih prvih sprehodov brez spremstva in Bog ve, da sem se napravila res lepo za ta veliki dogodek.

Brez težkoč sem našla glavni vhod, ki je vodil k pritličnemu ateljeju v vrtni hiši. Bil je široko odprt. Gotovo sem imela vso pravico, da vstopim. Približam se, — in premisli moje razburjenje. Ko zagledam svojega moža v kiparski halji; lasje so zmedeni viseli na čelu, roke vse umazane od ilovice. Pred seboj pa je imel žensko! Pomisli, draga moja prijateljica, velika ženska stoji pred njim na lesenem odru. In kako je izgledala? Le napol oblečena! Stala je tako mirno, kakor da ni mogoče drugače in kakor bi bilo vse skupaj najnaravnejša stvar na svetu. Njena odložena obleka, kakor bi jo potegnil iz cestnega blata, njeni čevlji s pošvedranimi petami in klobuk s pomečkanimi rožami vse je ležalo na stolu v njeni bližini kakor je pač zmetala tja . . . Z enim samim pogledom sem preletela vse in lahko si misliš, da mi je ta edini pogleda zadoščal. Etienne me je hotel zadržati in nekaj reči, toda mene je bilo strah njegovih umazanih prstov, da sem ušla in hitela, kakor so me mogle nesti noge, k mami, kamor sem dospela napol mrtva.

Lahko si predstavljaš moj prihod in sprejem.

„Za božjo voljo, drago dete, kaj ti je? Kaj imaš?“

Povedala sem mami, kar sem ravnokar videla in kako je stala tam tista propalica in v kakšni obleki. Potem sem jokala, tako zelo jokala. Moja mati, ki je bila seveda tudi vsa iz sebe, me je skušala tolažiti in mi razložiti, da je bila ona ženska najbrže model.

„Kaj? ah, to je pa že ostudno! Pred mojo poroko mi ni tega nihče povedal!“

Medtem je prišel tudi Etienne. Bil je ves začuden in mi hotel z dolgim govorom razložiti, da je model ravnotako ženska, kakor vse druge in da bi kiparji brez njih ne mogli eksistirati. Toda naletel je slabo. Nisem se dala prepričati in pregovoriti in sem mu enkrat za vselej izjavila, da nočem imeti

Po slovanskem svetu

Masarykovo društvo za sociologijo

Praga, 13. januarja.

Včeraj se je vršila v Pragi velika in važna skupščina, ki bo zapustila v češkem kulturnem življenju globoke brazde. Sestali so se člani društva za sociologijo na Karlovi univerzi. Na zbor so prihiteli univerzitetni profesorji in sociologi iz vseh dežel češke domovine, številni politiki in publicisti. Novo izvoljeni predsednik prof. dr. Foustka, ki je otvoril zborovanje, je v svojem govoru poudarjal, da je z ustanovitvijo društva za sociološke vede uresničena že stara želja čeških znanstvenih krogov. Sociološko društvo bo razvilo v vseh strokah kjer se pojavljajo socialna vprašanja, živahno delovanje in bo vplivalo v tem pogledu tudi na državno zakonodajo.

Univ. prof. dr. Edvard Chalupny, ki je nato dobil besedo, je dejal, da si je društvo po vsej pravici nadelo ime prezidenta Masaryka. On je bil, ki je uvedel v češkoslovaško javno življenje sistematično sociologijo. Moral se je za svoje cilje trdo boriti in je imel krute nasprotnike ne le med tujejezičnimi Nemci, ampak tudi med mlačnejšimi češkimi elementi.

Zunanji minister dr. Beneš je občnemu zboru poslal pismo, v katerem pravi, da želi tudi sam vsaj teoretično sodelovati pri organizaciji, ki je za bodočnost ČSR tako velikega pomena. Zborovalci so sklenili izdajati posebno sociološko bibliioteko, v kateri izide kot prvi zvezek projektiranih spisov Masarykov «Priročnik iz sociologije». Evo, kako so Čehi agilni. Jugosloveni si jih lahko postavimo za vzgled marljivosti in podjetnosti.

Iz češkega kulturnega življenja

Praga, v polovici januarja.

En sam pogled na kulturno bilanco starega leta 1924. nam kaže, da se je češka znanost v tem letu bavila z zgodovinskimi in kulturnimi temami. V nasprotstvu s tem pa je treba ugotoviti, da je češka literatura obdelovala večinoma politične in socialne probleme. Ta prepopod je bilo najbolj občutiti v romanu, ki se je skušal na moč približati sodobnemu češkemu človeku.

Pisatelj Karel Čapek je dal v svojem romanu «Krakatit» študijo kinematografskega nemira in nervoze današnjega časa. Drugi romansijer je Karel Sedima, pisec romana «Divji element», v katerem je efektno opisana usoda ljudi v zvezi z veličastno krasoto prirode. Pisatelj Čapek-Chod pa je podal v romanu «Vilem Rozpuč» naturalističen prikaz češke sodobnosti.

Gledališka produkcija kaže, da češki pisci dajejo prednost vprašanjem, ki obravnavajo aktualne politične dogodke. Tako je n. pr. pisatelj Hilbert napisal dramo «Druga obala». To delo je nekake vrste politična izpoved v obliki dobre drame. Pri publiki in tudi pri kritiki je imelo delo odličen uspeh ter je potegnilo za seboj celo vrsto mlajših avtorjev, ki so skušali na podoben način ironizirati razmere v domovini. Seveda ni niti eden dosegel vzornega mojstra, kar bo pač oslabilo njihov pogum, da bi se še za naprej bavili s temami, katerih ne obvladajo. Komedija je dobila zadnje čase v češkem slovstvu prvo mesto med dramskimi proizvodi. S tem se izpolnjuje že davna želja čeških kritikov ter občinstva, ki je sito tarnanja in hrepeni po veselju na od[illegible].

Tudi češka lirika je bila v prošlem letu pod močnim vplivom sodobn[illegible] [illegible]cialnih problemov. Poznavalcem češkega slovstva je gotovo še vedno v dobrem spominu rano umrli pesnik Jiři Volker, izvrsten poet proletarskih motivov. Volker še danes nima [illegible] slednika v češki literaturi, zato pa pokazujejo stari stebri češke poezije še nenavadno žilavost in sočnost. Med njimi gre brez dvoma eno pri[illegible] mest že 60letnemu Antoninu Sovi, ki je dosegel s svojo zadnjo zbirko jak[illegible]h. Tudi Peter Křička je pokazal, da lepo napreduje. Starejša generacija vidi v uspehu [illegible]etnega Sove dokaz, da ne morejo uničiti resničnega pesnika nobeni programi in nobene nove direktive, pa najsi bodo še [illegible]ako zapeljive.

[illegible]asbeno delovanje se je v prošlem letu sukalo na Češkem največ okoli Smetanove proslav[illegible]. Za nekatere [illegible] ta proslava pomenila afrimacijo nacionalizma in tradicionalizma, po drugi strani pa je izzvala ljute napade na vse novejše smeri v češki umetnosti. Treba je povedati resnico, da je nova interpretacija Smetanovih oper pokazala, da so konservativni elementi težko dostopni modernemu pojmovanju režiserskih in dirigentskih nalog. Režiser Pujman in dirigent Ostrčil nista imela lahkega dela, pohvalita pa se lahko oba z odličnimi uspehi, kakršni so zelo redek pojav v današnji dobi, ko drvi umetnost preko starih, pozitivnih pridobitev v novi čas, ki nima niti točno opredeljenih smernic.

Na glasbenem polju je treba omeniti še velik uspeh mednarodnih svečanosti v Pragi ter jubilejne proslave mojstrov glasbe Dvořaka, Bloudeka in sodobnega Leoša Janačka, katerega so proslavljali posebno v Brnu in na Moravskem.

PROF. DR. FR. DRTINA

Gledališče, glasba in poezija v Moskvi

V Moskvi delujejo sledeča gledališča: Bolšoj, Eksperimentalni, dva državna akademična teatra (Mali T. in T. Safonova), Meierholdovo, gledališče, teatr F. Revolucije, Ermitaža, Akvarium in dolga vrsta klubskih odrov. Prinašajo dela iz domače in svetovne literature, ker je šovinizem revolucijske dobe že zaspal. Boljševiki so morali ravno v umetnosti zopet priznati objektivno merilo. «Ogjegin», «Alda», «Romeo in Julija», «Majska noč», «Rigoletto», ‚Carmen', ‚Lohengrin' so priljubljene opere. Drama ima najboljše večere s Hamletom», dobro obiskane so tudi komedije Turgenjeva in Savoira Balet je zopet dika ruskega pograma. Vsako gledališče vzgaja naraščaj, a profesor Pavlov ima lastno šolo kakor pred vojno. Koncerti se vrste zelo pogosto in nudijo v umetniški reprodukciji dela Mozarta, Beethovna, Chopina, Dvořaka, Korzakova, Stravinskega in Sabanejeva. Vladnemu pozivu, naj se vrnejo domov, so se odzvali mnogi stari umetniki. Kačalov je n. pr. pred kratkim organiziral lep večer Dostojevskega.

Kino je preživel futuristične popadke, zdaj služi politični in moralni vzgoji. Delavci dobe vstopnice k tendencijoznim filmom. Senzacija prošlega leta je bil film «Elita».

Klubski odri prinašajo socijalne drame severnjakov. Pri ruskem talentu za igralsko umetnost je pač razumljivo, da imajo ti odri veliko vzgojno vrednost. Občinstvo se povsod vede zelo mirno. Pisstelji pridno prevajajo, oziroma prenavljajo prevode, ker lastne revolucijonarne literature še niso ustvarili.

Udeležil sem se večera «Poeti Leningradu», ki ga je priredila moskov. organizacija. Na programu je bilo čitanje originalnih del, ki so imela vsa revolucijonarno nit. Občinstvo je bilo nenavadno hrupno in je utihnilo le ob počaščenju slavnega pesnika revolucije (†) Brjusova, o katerem je govoril predsednik vseruske organizacije v precej zmedenih stavkih. Končno je prišla na vrsto improvizacija po besedah: Leningrad, Trockij komsomol itd. Posebno znan je danes v Moskvi pesnik Damjan. Bedin, sledi mu Bezimenski i drugi.

G.

Učiteljski kongres na Ruskem. V moskovskem gledališču je bil otvorjen v torek prvi ruski sovjetski učiteljski kongres, ki se ga udeležuje nad 1600 delegatov iz vseh delov Rusije in ostalih sovjetskih republik. Pozdravne nagovore so imeli med drugimi: Kalinin, Kamenjev, Klara Zetkin in akademik Oldenburg. Splošno pozornost je vzbudil Martysov nastop, ki je poziviljal v svojem govoru učiteljstvo k mednarodni edinosti. K dnevnemu redu so govorili tudi predsednik sovjetske vlade Rykov, Zinovjev, Lunačarskij, Buharin in Čičerin. Kongres bo trajal šest dni.

Obletnica Ljeninove smrti. Ob obletnici Ljeninove smrti namerava izdati državna založba v Moskvi 2500 raznih knjig o Leninu. Vsega bodo razdelili 25 milijonov knjig. Jubilejna izdaja Leninovih knjig bo obstojala iz 30 knjig in bo izšla v 10.000 izvodih.

Spomenik Leninu. Dne 21. t. m. se razpiše v Moskvi prvi natečaj za osnutek spomenika Leninu, ki bo stal na Rdečem trgu v Moskvi. Novi spomenik bo nadomestil začasni mavzolej.

Zdravstvo

Kaj je prehlajenje?

Če hočemo odgovoriti na to vprašanje in ugotoviti, kaj je prav za prav bistvo prehlajenja, si moramo pomagati nekoliko s fiziologijo. Dum spiro — spero, so govorili stari Latinci, t. j. dokler diham, živim. Potom dihanja prihaja v pljuča kisik, ki skrbi z oksidiranjem za temperaturo našega telesa. Ta temperatura mora biti stalna. Ker smo pa često izpostavljeni zunanji temperaturi, ki se često spreminja, je povsem naravno, da bi vplivala slednja na temperaturo našega telesa, ki bi se spreminjala paralelno z zunanjo temperaturo. V takem primeru bi naš organizem ne mogel pravilno funkcijonirati. Če hoče normalno delovati, mora imeti stalno temperaturo; za to ima naše telo svoj lastni regulator — kožo in podkožno maščobo. Če je zunanja temperatura visoka, prihaja avtomatično v kožo in podkožne plasti več krvi, človeško telo se začne potiti, koža izhlapeva in telo se ohladi. Nasprotno pa se odteka kri od kože k notranjim organom, če je zunanja temperatura nizka. Tako ostane naša notranja temperatura normalno stalna.

Krvna telesca v koži in v podkožnih plasteh opravljajo to svojo regulativno funkcijo dobro in pravilno samo pod pogojem, če so elastični in vajeni tega dela, tako rekoč vzgojeni za to vlogo. Zato stari ljudje s trdimi arterijami zelo težko regulirajo svojo temperaturo, kar velja tudi za one ljudi, ki niso vajeni večjih atmosfernih sprememb. Poznamo pa še drugi faktor regulacije temperature. To je podkožna maščoba. Slabotne, suhe ljudi skoraj vedno zebe.

Regulacija naše telesne temperature je pa odvisna tudi od tega, kako reagira koža na zunanjo temperaturo. Važno je, da-li je vsa koža ali pa samo en del pod vplivom zunanje temperature. Koža ne reagira, to se pravi, se ne krči in ne razteza, če je samo neznaten del kože izpostavljen atmosfernim spremembam. Tako si lahko razlagamo navidez čudne pojave, da se včasih človek pri kopanju v mrzli vodi in pri največjih atmosfernih spremembah ne prehladi, dočim zadostuje često, da pomolimo nogo izpod odeje, pa imamo že nahod. Isto je tudi z nagim ciganskim detetom. Drhti sicer od mraza, ali ker je vse telo izpostavljeno mrazu in koža vajena reagirati na zunanji atmosferni vpliv, se ne prehladi. Nasprotno pa srečate po mestih ljudi, oblečene v kožuhe, s toplimi zimskimi kučmami na glavi, ki pa navzlic vsem varnostnim odredbam proti mrazu kašljajo in hodijo vsi prehlajeni. Tako se godi navadno zlasti damam, ki cenijo modo bolj kakor svoje zdravje.

Omeniti treba, da se pojavijo bolečine vsled prehlajenja redko v prehlajenem delu telesa, temveč običajno v drugih organih. Vsak človek ima svojo slabo stran — locus minoris resistentiae — in tu se običajno pojavijo tudi posledice prehlajenja. Tako dobe n. pr. eni od prehlajenja v nogah bronchit, pnevmonijo ali plevrit, drugi glavobol, tretji bolečine v križu, četrti pa vnetje sluznic v grlu ali nosu — kašelj, nahod, angino itd. Pri vnetju sluznic izgubi organizem normalno zaščitno sposobnost. In zato se bakterije v vneti sluznici hitro množe in napadejo organizem. Vsled prehlajenja vneta sluznica nima moči, da bi se borila proti bakterijam. Zato čutimo pri prehlajenju mnoge bolezni, ki jih imamo tudi sicer v normalnem stanju skoraj vedno v ustih ali nosu, ne da bi nam povzročale bolečine.

Vsi vemo, da niso vsi ljudje enako podvrženi prehlajenju: nekateri bolj, drugi manj. Ali to, kar ve malokdo, je, da je ena in ista oseba ob različnih časih različno podvržena prehlajenju. Za ta pojav imamo teoretično razlago, ki nas pa v predmetnem primeru ne zanima toliko. Vsakdo pa mora vedeti, da se utrujeni človek laže prehladi nego spočiti, kar velja tudi za sedeče ali stoječe na enem mestu. Kdor se giblje, ni tako podvržen prehlajenju kakor oni, ki stoji ali sedi. Zato se zjutraj, četudi nagi ali v lahki halji v mrzli sobi (tudi pri odprtem oknu!) ne prehladimo, zvečer, ko smo utrujeni, pa zadostuje za prehlajenje najmanjši prepih. Ali poleg utrujenosti nastopi v organizmu često kolebanje bodisi pod vplivom psihičnega stanja ali zaradi zmanjšanja gotovih notranjih sekrecij ali drugih faktorjev, ki povzročajo, da je naš organizem zelo dovzeten za prehlajenje. Kdo še ni doživel, da je postal brez vsakega zunanjega vzroka naenkrat zelo slabo razpoložen, duševno in fizično utrujen ali potrt in razočaran v vsem, kar ga obdaja? Isto razpoloženje, samo v drugi obliki, se pojavi pri človeku često tudi glede podvrženosti prehlajenju. Kakor pri vsaki bolezni, velja tudi pri prehlajenju princip, da je previdnost več vredna nego lečenje. Kdor se varuje sam, mu ni treba zdravniške pomoči.

Da obvarujemo telo prehlajenja, se moramo primerno oblačiti. To pa še ne pomeni, da moramo pozimi navleči nase par kožuhov ali tri do štiri tople srajce. Kožo je treba utrditi in naučiti, da reagira na zunanje atmosferne vplive. Za dosego tega cilja zadostuje, da hodimo pozimi vsako jutro nagi nekaj minut po svežem zraku, bodisi po sobi pri odprtih oknih ali po hodniku, poleti pa se je treba večkrat kopati v reki in na solncu. Ti nasveti seveda ne veljajo za stare ljudi in dojenčke. Eni in drugi zelo težko regulirajo temperaturo in zato se pri takih procedurah lahko prehlade. Utrjevati se začne telo šolske mladine in ta proces traja pri človeku dotlej, dokler arterije ne postanejo trde. To pa ni pri vseh ljudeh enako. Navadno med 50 in 60 letom, redko prej.

Sanochrysin

Že v zadnji rubriki o zdravstvu smo poročali o poskusih danskega zdravnika Holgerja Mollgaarda, ki je odkril baje novo sredstvo za zdravljenje jetike. Simoumevno so vzbudili njegovi poskusi veliko zanimanje po vsem svetu. Na prošnjo pariškega «Matina» je napisal Mollgaard o svoji metodi kratek članek, ki ga objavljamo tudi mi v prevodu. Mollgaard pravi:

Moja metoda za zdravljenje vseh vrst jetike obstoja v vbrizganju dveh sredstev: neke soli zlata, ki sem jo nazval sanochrysin in nekega živalskega seruma. Robert Koch, ki je našel bacil tuberkuloze, je odkril tudi, da so soli zlata strupene za tuberkel-bacile. Meni se je posrečilo ceslaviti neorgansko snov bele kristalinske zunanjosti, ki se v vodi jako rada topi. Kemično je ta snov dvojni hiposulfit zlata in natrija, ki ima formulo: $An\ (S_2\ O_3)_2\ Na_2$.

Bolniki, ki so v prvem stadiju tuberkuloze, prenesejo injekcijo sanochrysina brez večjih perturbacij. Čim pa se bolezen razvije pospešuje injekcija razvoj zelo strupenih toksinov v krvi, in bolnik očituje več ali manj izrazite reakcije, kakor vročico, bolečine v sklepih, neredrnosti v prebavnih organih in na koži nastanejo izpuščaji podobno kakor pri ošpicah.

Ti momenti so me napotili do tega, da sem si pripravil nov, živalski serum, ki vsebuje protistrup omenjenim toksinom. Poskus se je obnesel. V praksi uporabljam ta serum takrat, kadar se pri prvi injekciji sanochrysina pojavi v urinu albumin.

Osnovni princip mojega zdravljenja tuberkuloze obstoja torej v pravilni kombinaciji obeh serov.

Mojo iznajdbo so si prisvojili najugednejši danski zdravniki in vsi poudarjajo uspešnost sanochrysina. Serum izdeluje pri nas državni seroterapevtski institut. Količina, ki je potrebna za eno zdravljenje, stane okroglo 120 danskih kron.

Važno je poudariti, da je pri težkih bolnikih uporaba sanochrysina precej opasna. Bolnikom, ki imajo v sebi mnogo bacilov, povzroči sanochrysin težke notranje perturbacije, ki jim mora bolni organizem podleči. Zato bi svojo metodo priporočal le zdravnikom-specijalistom, ki popolnoma obvladajo moderno toksikologijo, patologijo in kliniko.

V Kopenhagen prihajajo zdravniki iz vseh držav. Prihajajo Američani, prihajajo Japonci. Mojo metodo študirajo po vsem svetu. O njeni uspešnosti samo en vzgled: Dr. Gravesen, primarij sanatorija v Vejleju, je zdravil 32 tuberkuloznih. Od teh jih je popolnoma ozdravelo 13, pri ostalih 19 pa se zdravljenje ni moglo nadaljevati, ker je bolezen že preveč napredovala. Izmed vseh 32 bolnikov pa ni bilo nobenega smrtnega slučaja.

Najprimernejša temperatura za naše telo

V našem podnebju ne doseže temperatura v senci nikdar one višine, ki jo vedno ima človeško telo. V zaprtih prostorih se počutimo najbolje ob temperaturah pod 20 stopinj Celzija. Ta številka je skoraj za 17 stopinj Celzija nižja kakor naša lastna temperatura. Telo vedno izžareva toploto; mnogo pa je izgubi tudi vsled izhlapevanja, ker je naša koža vlažna in ker zrak vedno sprejema vase vodeno paro.

Na ta način izgubljamo neprestano znatne količine toplote, ki jo moramo nadomeščati s primerno hrano. Dnevno izgubimo skoraj tri tisoč toplotnih edinic, to je toploto, ki jo dobimo, ako požgemo 600 gramov prvovrstnega premoga. Ako ima koža pod 28 stopinj Celzija, nas že močno zebe, vroče pa nam postaja, ako ima naša koža nad 34 stopinj Celzija. Hrana, gibanje mišic in duševno razpoloženje vplivajo močno na regulacijo tem-

---

moža, ki je dan za dnem tête-à-tête s takimi ženščinami.

„Toda, dragi sin, saj bo mogoče drugače urediti," je pripomnila mama, ki se je trudila, da bi vse lepo poravnala. „Storite na ljubo svoji ženi; Saj si lahko konstruirate za model lutko iz lesa ali lepenke!"

Moj mož se je ugriznil v brk, kar dela vedno, kadar je zelo jezen.

„Popolnoma nemogoče, draga tašča."

„Toda tako na mora biti dragi moj. Glejte, modistke imajo tudi glave iz lepenke in voska, kamor nataknejo nove klobuke, da vidijo, kako pristojajo. In kar je mogoče za glavo, kaj bi ne moglo biti tudi za . . ."

Toda zdelo se je, da le ni mogoče. Vsaj Etienne nam je skušal to razložiti z vsemi podrobnostmi in kopico tehničnih izrazov. Ko sem končno osušila svoje solze, sem opazila, da je ves nesrečen. Moja žalost je tudi njega popolnoma potrla. Po daljši neljubi debati smo se zedinili, da bo prihajal njegov model, če je res že neobhodno potrebno, le takrat k njemu, kadar bom jaz poleg. Poleg njegovega ateljeja je bil zelo ugoden alkoven, odkoder sem lahko videla vse, ne da bi kdo mene opazil. — Dejala boš, da je grdo tirati svojo ljubosumnost tako daleč in jo kazati kar javno. Toda veruj mi, drago dete, človek mora nekaj takega preživeti, da lahko pravilno sodi in zine pametno besedo.

Naslednji dan je modelka zopet prišla. Zbrala sem ves svoj pogum in šla prisluškovat, potem ko mi je moj mož sveto obljubil, da pride takoj k meni, kakor hitro čuje znamenje z zvončkom, pa če bi bilo še tako tiho.

Komaj sem sedla, je že prišel oni ostudni model od prejšnjega dne. Bog ve tako našemljeno in neokusno oblečena, brez šika, da sem se sama vprašala, kako more biti človek ljubosumen na tako bitje, na nekaj, kar ima umazan ovratnik in zapestnice in se zavija v oguljen, franžast star zelen šal.

Ko sem pa videla, kako je ta nesramna ženska odložila svoj šal in tudi obleko in se čisto mirno slačila sredi ateljeja, kakor bi moralo biti — draga moja, takrat nisem vedela več, kaj naj rečem. V meni je vzkipela jeza, pritisnila sem na zvonec in Etienne je prišel. Vsa sem se tresla, niti besedice nisem mogla spregovoriti. On se je norčeval iz moje nevolje, mi prigovarjal in se končno vrnil k svojemu delu. Sedaj je bila ta ženska tam zunaj že na svojem mestu; bila je napol oblečena, njeni dolgi lasje so ji spuščeni v mogočnih valih padali po hrbtu, to ni bila več tista ogabna oseba od prej; bila je kakor kip, kljub utrujenim potezam in njenemu navadnemu obrazu.

Srce mi je slišno utripalo, toda rekla nisem ničesar. Naenkrat sem čula, kako je moj mož zaklical: Leva noga! Potisnite levo nogo malo bolj naprej! In ker ga modelka ni takoj razumela, se ji je približal in hotel — toda ne! Nisem mogla prenesti, presegalo je moje moči! Pozvonila sem, a on me ni slišal; zvonim znova in znova pozvonim, končno tako močno, kakor bi hotela mrtve obuditi s svojim ropotom.

Končno je prišel k meni, z gubami na čelu, očividno resen, da sem ga motila sredi dela.

„Toda, prosim te, Armanda, bodi vendar pametna!"

Jaz sem se topila v solzah; naslonila sem glavo na njegovo ramo in neprenehoma ihtela: „Preveč! Ne morem." Takrat je šel, ne da bi mi kaj odgovoril, odšel vidno užaljen nazaj v atelje in namignil oni strahoti od ženske, da se je oblekla in odšla.

Tekom prihodnjega dne Etiennne ni šel v atelje. Ostal je pri meni in se ni ganil iz hiše, nikogar ni hotel videti in ni sprejel niti svojih prijateljev. Na obrazu se mu je poznala slaba volja, dasi se je na zunaj delal prijaznega.

Enkrat sem se predrznila, da sem ga čisto pohlevno vprašala:

„Zakaj ne delaš nič več?"

„Brez modela ni mogoče delati," se je glasil kratki odgovor.

Sprva nisem imela poguma, da bi ga silila, ker sem predobro čutila, da sem kriva njegove slabe volje in da je njegova jeza popolnoma upravičena. Končno sem ga z raznim laskanjem in dokazi nežnosti pregovorila, da je šel zopet v atelje in hotel poizkusiti, da dovrši svoj kip — kako se že pravi? — po spominu, torej prosto iz glave. Potem, ko to ni šlo, pa s pomočjo lesene lutke, kakor mu je to predlagala mama.

Meni se je zdelo, da se bo dalo popolnoma dobro urediti, toda ta ubogi človek, moj mož, je mislil drugače in izjavil, da je vse, kar dela na ta način, pogrešeno. Vsak dan je bil bolj potrt in kadar se je zvečer vrnil iz ateljeja, je bil ves poparjen in zamišljen.

Če bi šlo tako naprej, mora zboleti; lahko mi verjameš, da sem imela dovolj skrbi. Proglašala sem še vedno njegovo delo kot nekaj izvrstnega, vendar ni v resnici nikakor napredovalo. Dvomim, ali se ga je nazadnje sploh še dotaknil. Kadar sem prišla v njegov atelje, sem ga vedno našla ležečega na divanu, kjer je kadil ali bral, ali pa se igral z žogo, ki jo je metal ob steno ali strop in lovil s priznanja vredno spretnostjo.

Nekega opoldneva sem bila zopet tam in ogledovala ubogo nedovršeno Rimljanko, ki se je že tako dolgo trudila, da zleze iz kopeli in ki očividno menda nikdar ne bo vstala. Tedaj me je spreletela fantastična ideja. Rimljanka je bila precej moje postave — morda da bi za silo...

„Kaj pa je prav za prav potrebno za to, kar imenujejo lepo nogo?" sem naenkrat vprašala svojega moža.

Razlagal mi je na dolgo in široko in mi končno dokazal, da mu baš ta sedaj manjka in da brez odgovarjajočega modela nikdar ne dovrši svojega kipa.

Ubogi človek, govoril je s tako žalostnim glasom, bilo mu je menda res hudo.

Veš kaj sem storila? Na besedo nisem mogla drugače; vzela sem nabrano obleko, ki je ležala v kotu ateljeja in šla v alkoven... Potem — čisto potiho, narahlo, brez besede sem se postavila na leseni oder, dočim je on kakor v sanjah strmel na kip — popolnoma v istem kostumu in pozi, kakor sem jo videla pri oni ogabni modelki.

Ali ljuba moja, kakšen obraz je napravil, ko se je obrnil in me videl! Kako je bil ginjen, kako razveseljen! Menda sem vsa zardela. Potem pa je on že na vseh koncih in krajih urejal ogrinjalo — toda saj to je precej postranska stvar. Etienna je moj domislek tako razveselil, da me vse ostalo ni več vznemirjalo. Samo to še pomisli, moja draga prijateljica, da razumevanje...

perature. Temperatura na površini zemlje se giblje med +60° C in —70° C, v našem podnebju pa med +35° C in —22° C. Tem izpremembam temperature se moramo prilagoditi s primerno obleko in svrhi odgovarjajočo uporabo stanovanskih prostorov.

Porabljene edinice toplote nadomeščamo v telesu s hrano. Ker izgubimo pozimi več toplote kakor poleti, bi morala teža našega telesa poleti prav za prav naraščati, pozimi pa se zmanjševati. Navadno pa je ravno narobe, ker imamo poleti manj apetita. Potrebne edinice toplote nam daje zmes približno 100 gramov beljakovine, 50 gramov masti in 500 gramov ogljenih hidratov. Razen temperature pa vpliva na naše telo tudi vlažnost in pritisk zraka. Znano je, kako neugodno vpliva na organizem vlažna obleka ali vlažni čevlji, prepih ali močan veter. Naglo naraščanje ali padanje temperature vpliva zelo različno. Padec temperature od 25 na 15 stopinj Celzija se laže prenaša kakor padec od 15 na 5 stopinj Celzija.

Vodena para, ki jo vsebuje zrak, ima glede našega telesa važno vlogo. Več kakor liter vode zgubimo v obliki pare: tretjino skozi pljuča, dve tretjini skozi kožo. V vlažnem zraku je izhlapevanje vode neznatno, ker more zrak konsumirati le malo pare; zato pa izgublja telo več toplote vsled izžarevanja, tako da se začne pojavljati mraz. Ako pa je vroče in vlažno, imamo neugoden občutek, ker je zmanjšano izločevanje znoja.

Suh zrak zmanjša in poglobi dihanje, vlažen zrak pa je poveča in poplitvi. Najugodnejša vlaga v sobi je 60 odstokov na higrometru. Toliko vlage naj se skuša ohraniti v zakurjenih prostorih z vodo v plitki posodi, ki jo postavimo na zakurjeno peč.

Kraljestvo mode

Nova in stara linija v modi in umetnosti

Vsaka stvar ima svojo senčno stran. Tako tudi današnja oboževana moda. Objavljamo o tem par misli dobrega prijatelja; vemo, da se ne bodo ž njim strinjale vse naše čitateljice, mnogo resnice, čeprav morda bridke, pa je le v njegovih izvajanjih. Evo, kaj pravi:

Moda je malik. Nobenemu maliku niso nikoli najbolj barbarska ljudstva prinašala tako strašnih žrtev, kakor jih prinaša evropsko in američansko človeštvo maliku modi.

Denarne žrtve so še najmanj obžalovanja vredne, dasi gredo na milijarde. A žrtve zdravja, časti in okusa! Teh ne nadomesti sam Bog.

V umetnosti je modno barbarstvo, skrajni, topi, bedasti, divjaški primitivizem. Kakor razuzdani mornarji po najbolj razvpitih obmorskih beznicah, tako plešejo danes najbolj kultivirani in civilizirani gospodje in dame. V slikarstvu treba slikati otroško, nespretno in brutalno, da si priznan modern slikar; naivne podobice na čebelnih panjih so vzorec; v kiparstvu posnemaj igrače divjakov ali reliefe predzgodovinskih ljudstev, da veljaš za modernega kiparja; v literaturi se ne brigaj ne za jezik, ne za slog, preziraj slovnico, norčuj se iz vsakega estetskega pravila, piši kakor bi se ti bledlo v pijanosti, pa ti priznajo, da si močan izviren talent. In v glasbi ne išči prijetnih novih akordov in harmoničnih tonovskih zvez, ne piši, kar se dá lepo peti, krasno poslušati in zvirati, nego komponiraj nalašč slaboglasno, kakofonično, brez harmonije in forme, nikakor ne umetno, nego čim preprosteje, divjeje, siroveje, tem imenitneje.

Kar svira orkester, naj se sliši, kakor da se igra pijana vaška godba, in instrumenti naj cvilijo, tulijo, hropejo, kakor bi se psi ruvali ali mački ženili; kar naj se poje, bodi kakor bi se drli vaški pastirji, zaspane rovtarice ali fantje, ki so polni rakije, a jih lomi hrepenenje po ljubezni še v polzavesti.

To ti priznajo današnji snobi kot izraz modernega čuvstva, kot cvet najvišje umetnosti. A kdor se upira, ga proglašuj za starokopitneža! Pereant klasiki, romantiki, realisti, a živeli primitivisti! Vrnimo se zopet v prvotnost, k prvotni kaotični naravi, k divjaštvu in k živalstvu! Potem dosežemo vilek — «razvoja»!

A moda zahteva strašne žrtve tudi na zdravju. K nesreči baš pri ženskah, pri tem edinem viru človeškega pomladka. Moda zahteva suhih žensk udrtih prs, brez bokov in okroglin, modno linijo, in vsaka jo skuša doseči zlepa ali zgrda. Vse si strižejo lase, da bi bile videti mlajše, naivnejše, vse se posti, se daje masirati, uživa strupe, ki naj zatarejo bujnost, zdravje ter prinesejo suhost in bolestno nežnost.

Nekako pred 35 leti je bilo modno baš nasprotno stanje ženskega telesa. Danes se modna dama vsako jutro pred zrcalom motri, se li ni kjerkoli zdebelila; takrat so vse modne ženske takisto pred zrcali hrepenele po bujnosti, zakaj nežnost in suhost sta bili splošno smatrani za nevabljivi. Takrat je vladal še «Cul de-Paris», zakaj moški so cenili le ženske, ki jih je bilo kaj videti in kam prijeti. Takrat je cvetel ideal Rubensovih polnokrvnih in bujnoudnih žensk in Stuckovih «Ev», prav za prav pa staroklasične «Venere kallipygos». Po novinah so se vrstili inserati, ki so priporočali različne kreme in pilule, da se ž njimi lahko doseže goste, dolge lase in impozantno oprsje.

Bila je doba blazinic spredaj in zadaj, a brez njih bi se ne upala nastopiti izven spalnice nobena modna dama. Vse nežno in suho je bilo poblazinjeno, z modercem, nagačenim ali napumpanim, na glavah ogromne kite, a na njih rete ali kolesa, Rembrandtovi klobuki z nojevimi peresi, na prsih pa z Makartovimi šopki.

Takrat so dame po celih sodcih uporabljale «Creme kalodea» in «Pilules orientales», da bi se kolikor možno približale orijentalskemu idealu, ki je tem zapeljivejši, čim težji je. Makart in Kaulbach sta slikala pompozne ženske, ki so se zdele tem lepše, čim robustnejše in polnokrvnejše so bile. In ves svet je šel za njima in je ostal zvest njunemu okusu do nekako 1900. leta. Potem je napravila moda svoj saltomortale in dvignila na svoj ščit prav nasprotje onega, kar je proslavljala dotlej.

Goethe je bil priznano lep mož in ljubile so ga najlepše ženske; bil je klasičen estet, človek najvišje kulture in najpopolnejšega okusa. A o svojem idealu je pel, da ima okrogla lica, «in ah, pa še nekaj ima okroglega, česar se človek ne nagleda nikoli do sitega...». Današnja moda pa smatra Goethev ideal za grd in neapetiten! In predpisuje modnim damam «Pilules Apollo», ki jih izpremene v suhe «Salome» ali graciozne paže à la Mozartov «Cherubin». Zakaj danes mora biti ženska mršava, kakor je včasih morala biti okrogla. Tepci moški pa kimajo in so navdušeni danes, kakor so kimali in bili navdušeni včasih...

Tolažimo se le, da se modno kolo neprestano vrti in da bo prav gotovo zopet zgoraj tisto, kar je danes spodaj. Vse se vrača, le preformano, a v bistvu vendarle isto.

Morda pa se povzpne moda celo do popolne naravnosti, ko bodo ženske suhe, lepo rejene in celo tolste, ne da bi se sramovale in si vsak moški po svobodnem okusu izbere ideal. Morda pride zopet čas, ko bo žena najlepša, kadar doji svoje zdravo, debelušasto, tako sladko nedolžno uživajoče in smehljajoče se dete — doba Rafaelova, ki je slikal najlepše žene z otrokom v naročju.

Morda se vrne zopet doba, ko poreko moški ženski: «Ne gledam te, ker te ljubim! Lepa si, ker si moja. Ne boj se, da se te naveličam, ker niso modna. Moj ženski ideal mora imeti le troje znakov: zdravje, pamet in poštenost. To troje je od mode neodvisno in vedno moderno. Edina veljavna in plodonosna ženska linija pa je narava. Od Adamovih časov dosleji!»

Modus.

Poset

Komaj sem se odločil, naj li napravim poset ali ne, ker vabljene so bile samo dame. Ker se pa na tem področju precej spoznam in je moja radovednost bila le prevelika, sem se ojunačil in šel. Ravno, ker se naša nekdaj tako skromna Ljubljana v vseh ozirih res prav zadovoljivo razvija, sem bil prepričan, da bo moja radovednost tudi na tem obisku poplačana. Pa se res nisem motil.

To je sedaj prvič v Ljubljani, da je domače podjetje tudi v tej stroki napravilo potezo po velikomestnem vzorcu, ker le veliki modni saloni in aeljeji velemest od časa do časa prirejajo v svojih prostorih oglede svojih kreacij. Videl sem jih ež dokaj, zato pa lahko izjavim, da me je priredba k svobodnemu ogledu razloženih toalet našega domačega modnega atelieja M. Šarčeve v vseh pogledih zadovoljila. Te toalete, ki so povsem samolastne zamislice uglednе lastnice podjetja, se po vsem lahko kosajo s pariškim, in dunajskimi modeli. Material je najnovejši in izbrano lep. Pa da ne govorim podrobno o izredno posrečeni kompoziciji barv in sestavi razpoloženih toalet sploh, ki odgovarja vsaki želji, okusu, priliki, starosti in ceni! Obžalovati je samo, da je podjetje tako stisnjeno v tesnih prostorih. Ako bi bili modeli razstavljeni v večem lokalu tedaj bi šele prišli do svoje resnične in popolne veljave.

B—k.

Cliché d'après Matin

RAZKOŠEN VEČERNI CAPE.

Radio

Blagoslov radija

Radiotelefonija je izpolnila novo čudo: izpremenila je zakrknjenega ameriškega zločinca v slavno osebnost, ki mu marsikdo zavida njegovo bodočnost.

Uprava državne jetnišnice v državi Missouri je nedavno postavila v jetniški kapeli radiotelefonično oddajno postajo, in vsak večer prireja jetniški orkester koncerte, ki jih posluša na tisoče in tisoče naročnikov. Med godbeniki se nahaja tudi mlad jetnik, Snodgrass po imenu, čigar muzikalno spretnost na klavirju brezžičniki še posebno občudujejo.

Snodgrass dobiva dnevno brzojavke, po telefonu in v pismih mu ljudje čestitajo na uspehu. En sam dan je dobil 710 brzojavnih čestitk. Neki časopis je razpisal nagrado za najpriljubljenejšega radioumetnika, in Snodgrass je bil z ogromno večino glasov izvoljen za «najpopularnejšega brezžičnega godbenika v državi Missouri». Seveda je srečni jetnik dobil tudi precejšnjo nagrado.

Za Snodgrassa se že zdaj, ko je on še v ječi, tepejo številne ameriške radiokoncertske družbe, ki bi ga vsaka rada pridobila zase. Ponujajo mu ogromne vsote in srečni pijanist bo peč v zadregi, katero ponudbo naj sprejme, ko ostavi ječo.

Izboljšanje v brezžični telegrafiji

V Strasbourgu so se pred kratkim vršili zanimivi radiotelegrafski poskusi, pri čemer so skušali dognati uporabljivost Baudotovega aparata za sprejemanje brezžičnih brzojavk.

Doslej se je brezžična telegrafija posluževala Morsejeve abecede, ki kakor znano bazira na kombinacijah pik in črt in ki jo poslušatelj zaznava akustičnim potom. Toda pri prenosu brezžičnih brzojavk nastanejo parasitski toki, ki pogosto onemogočijo razumevanje brzojavke, vsled česar brezžična telegrafija do danes še ni dosegla tistega mesta, ki ji po njeni pomembnosti pristoji. Pri omenjenih radiotelegrafskih poskusih v Strasbourgu pa je baje neki Charles Verdan, rodom iz Savoje, iznašel način, po katerem je mogoče brez motnje in urno brzojavljati brezžičnim potom. V čem obstoja Verdanova iznajdba, nam listi, iz katerih vest posnemamo, ne povedo. Poudarjajo pa, da bodo po novem izginile vse motnje pri brezžičnem prenosu znakov. V kratkem nameravajo izvršiti še odločilne poskuse med Nico in Ajacciom. Merodajni krogi so prepričani, da bo Verdanova iznajdba popolnoma izpodrinila kable, kajti Verdanov aparat je razmeroma cenen, podmorski kabli pa pogoltnejo za izvršitev, polaganje in zlasti vzdrževanje težke sto- in stomilijonske vsote.

Lovci!

Čas za pokončavanje lisic je to. Dospel je popolnoma svež strihnin cristal in brnotna prost. 7639/a

„SANITAS", Celje 60.

Oslo

Zemljepisna imena so se v Evropi po vojni tako spremenila, da imajo celo veščaki pravi križ ž njimi. V novo ustanovljenih slovanskih državah (Jugoslaviji, Češkoslovaški, Poljski) so spet prišla do veljave pristna stara domača imena in potuičena so izginila: Laibach, Agram, Brünn, Krakau itd. so izginili, na njih mestu so Ljubljana, Zagreb, Brno, Krakov... Za nas Slovane, ki smo bili že od prej navajeni na ta imena, to ni nič čudnega, a predno se bodo Francozi, Američani, Avstralci, Angleži itd. navadili na nova imena, bo trajalo še dolga leta.

Da so vsled opustitve potuičenih imen nastale marsikatere zmešnjave, je umljivo. Tako je n. pr. neka Francozinja leta 1919. potovala iz Reke v Split. Bila je na Reki napravila poznanje s častniki ameriške eskadre in jim večer pred odhodom povedala, da odpotuje naslednji dan v Split. Častniki so obžalovali, da se morajo ločiti, ker tudi njih ladja odjadra naslednje jutro, a ne v Split, temveč v Spalato. Lahko si predstavljamo njih začudenje, ko so čez dva dni v splitski luki srečali svojo znanko.

— Torej vendar niste šli v Split, ampak ste prišli sem.

— Kako to? Saj ste vi prišli v Split!

Tako so se prerekali, dokler niso slednjič spoznali, da je Spalato Split.

Nekatera mesta so pa v zadnjih letih večkrat menjala svoje ime, tako je postal Petersburg začetkom vojne Petrograd in danes se zove Leningrad. Kdo ve, za koliko časa?

Od 1. januarja imamo novo evropsko prestolico, imenuje se Oslo. To je ime glavnega mesta Norveške, ki se je prej imenovalo Kristijanija.

Oslo je bilo prvotno ime tega mesta. Stari kronist Sakso Grammaticus nam javlja, da je bil ustanovitelj mesta Oslo (Anslo ali Anselo-civitas) danski gusar. Najprej je bila to naselbina gusarjev, ki so živeli od ropa. Pozneje se je mestece razširilo, sprejelo v svoje okrilje poljedelce, mornarje in trgovce in začelo je procvitati.

Sv. Olaf je mesto spreobrnil h krščanstvu in prebivalci so strmoglavili soho svoje bogine Gallveige, ki je bila baje iz zlata, in požgali so staro Odinovo svetišče.

L. 1577. je Oslo štelo sedem tisoč prebivalcev in bilo na višku procvita, ko se je zgodila težka nesreča. Kres, ki so ga žgali pri neki slavnosti, je prižgal lesene hiše mesta, ki je potem pogorelo do tal.

Kralj Kristijan IV., obenem kral danski in norveški, je odprl svojo zakladnico in je na lastne stroške ne daleč od pogorišča dal sezidati novo mesto. Zidalo se je pa le počasi, nova naselbina je bila gotova še le l. 1614. in se spet imenovala Oslo. Šele deset let poznejе so meščani, ki so se hoteli hvaležne izkazati kralju, prekrstili mesto v Kristijanijo.

Kamenito mesto je preživelo tri stoletja, se mogočno povečalo in okrasilo z lepimi stavbami. Postalo je žarišče narodne kulture Norvežanov in si zaslužilo častni priimek «severne baklje».

Zdaj je dobilo mesto zopet svoje prvotno domače ime. Čez par desetletij bodo vedeli le zgodovinarji, da se je vmes skozi več stoletij imenovalo Kristijanija.

Cliché d'après Matin

Domače obleke bogatih parižank

Kraljica toalet

Pred nekoliko tedni je umrla v Londonu gospa Smith-Wilkonson, dama, ki je še pred tremi leti dan za dnevom presenečala svojo okolico z najdivnejšimi toaletami. Neprestano je menjavala kožuhe, obleke, nogavice, čevlje in seveda tudi nakit, brez katerega ni bila nikoli. Vse te predmete je dobavljala kar na debelo iz Pariza. Njen ugled v modnih krogih je bil tolik, da so bil modni časopisi takorekoč njen monopol. V javnosti so jo poznali pod različnimi imeni: eni so jo imenovali «Kraljico toalet», drugi «Aladinovo princezinjo», tretji «Grofico Monte Christo», četrti «cesarico dijamantov» itd. Splošna sodba je bila, da je njena toaletna garderoba najpopolnejša in najbogatejša ne le v Angliji in na kontinentu, temveč sploh na vsem svetu. Življenje gospe Smith-Wilkonson pa je bilo poleg vsega zelo nenavadno in jo je obdajala vsega zelo nenavadno in jo je obdajalo z neko posebno zagonetnostjo, ki je povzročala, da se je njen ugled dvignil do nerazumljivega spoštovanja.

Gospa Smith-Wilkonson je bila v svoji mladosti trgovka. Poročila je nekega hotelirja v Nottinghamu in je začela podjetje samostojno voditi. Mož je kmalu umrl in ker ji vdovski stan ni prijal, se je omožila drugič, topot z bogatim podjetnikom. A tudi drugi zakon ni trajal dolgo. Mož je umrl in gospa je obvdovela v drugič. Po svojem drugem možu je podedovala toliko imetje, da je nakupila polovico akcij zdravilišča v Mahlocku. Umela je zelo spretno trgovati. Akcije je plačala po 2 šilinga, prodala pa jih je za enajstkratno ceno, po 33 šilingov. Imetje se ji je množilo kar samo od sebe.

Ko si je tako opomogla, da ji ni bilo več treba skrbeti za vsakdanji kruh, je zapadla čudni muhavosti, v kateri so videli ljudje že pojav abnormalitete. Vdova se je začela nepopisno drago oblačiti. Kupovala je najdražje obleke. Najboljši krojači v Parizu in Londonu so šivali samo zanjo. Krojaški mojster Réville je n. pr. sam napravil zanjo nad 700 toalet.

Krojači pa so imeli z damo strašno dosti opravila: vdova je namreč bila debeluhasta, majčkena, zalita. V obraz ni bila niti najmanj lepa. Nosila je velike naočnike, kar jo je napravljalo še gršo.

Kmalu pa se je nasitila londonskih krojaških mojstrov in se je odpeljala v Pariz, da si ogleda tamošnje modne salone in dragotinarske trgovine. Vse časopisje je pisalo o tem potovanju. Listi so reproducirali njeno sliko, seveda olepšano, naštevali so njene toalete in govorili o redkem okusu angleške «kraljice mode». Pariški krojači so jo kmalu obkolili. Klanjali so se ji in hvalili njeno zunanjost ter opevali njena nelepa lica. To je dami tako laskalo, da je v par dneh naročila za tristotisoč frankov novih toalet. Za 10 milijonov frankov pa je kupila ogrlico, ki je po sporočilu izvirala od stare plemenitaške obitelji. Še več denarja pa je izdala za briljantni diadem, ki je nekoč pripadal ruski vladarski dinastiji Romanove hiše. Naročila si je tudi ogrtač iz hermelinovih kožic in je plačala zanj poldrugi milijon frankov. Klobukov je imela toliko, da jim nihče ni vedel števila. Toda v Parizu si je nabavila še eno pokrivalo iz peres najerdkejših brazilijanskih rajčic. Plačala je zanje celih stotisoč frankov.

Ko se je gospé zdelo, da je nakupila dovolj toaletnih predmetov, se je napotila nazaj v domovino. Nastanila se je v londonskem hotelu «Claridge», kjer se je razkazovala v trofejah pariške ekspedicije. Več mesecev zaporedoma se je samo preoblačila pet- do šestkrat dnevno. Pri tem se je hvalila, da ne obleče nikoli ene in iste obleke dvakrat. Ljudje so jo imeli za blazno, toda ona se je izgovarjala, da hoče podpirati krojače. Kakor obleke je menjavala tudi nakite; zdaj je nosila ogrlico, ki je pripadala nekoč kitajskim cesaricam, potem se je kinčala z nekdanjo lastnino turških sultanij. Trgovci, krojači in draguljarji so jo neprestano obletavali in ona jim je dajala naročila.

To življenje ji je sčasoma začelo presedati. Vdovstva je bila sita in zgodilo se je, da se je zaljubila v mladega moža, ki je bil po poklicu plesni učitelj. Najprej ga je adoptirala, ker je bil mnogo mlajši od nje, pozneje pa se je poročila z njim. V zakonu pa je kmalu prišlo do nesoglasja, ki je končalo z ločitvijo. Prevarani «soprog» je odpotoval v južno Afriko in v transvalske dežele.

Ko je dama začutila, da se ji bliža smrt, je podvzela akcijo, radi katere so jo imeli ljudje zopet za blazno: začela je prodajati toalete in nakit. Vnovčila je vse do zadnjega predmeta, nakar je umrla v veliki londonski bolnišnici, stara 49 let. Denar je zapustila svojim sorodnikom. Neko vsoto je določila tudi za krojaške šole, dočim je na siromake, katerih živi na londonskih in pariških ulicah brez števila, docela pozabila.

Ledvične, želodčne in črevesne bolečine prenehajo po uživanju

Radenske vode!

Filatelija

Direktor † dr. Debelak

Nedeljivo je zvezano njegovo ime z našo filatelijo, ker je v najtežjih prilikah prevrata izdal slovenske znamke, prve glasnike države SHS, ki niso kazale naše žalostne zgodovine. Vse prečanske direkcije je z njimi rešil spominov na Avstrijo in Madžarsko in omogočil je z njimi sploh poštni obrat. S plebiscitnimi znamkami je znal v najkrajšem času dovesti velike vsote plebiscitnemu fondu ne glede na koristi filatelistov. Glavna njegova zasluga je pa ta, da je vsled njegovega strogega postopanja pri tiskanju in izdajanju znamk, pri katerem ni trpel v filatelistične svrhe „narejenih" redkosti, obvaroval dober glas in kredit naših mark. Lahko bi bil z njimi služil milijone, kakor so delali drugje na takih mestih, a on ni bil špekulant, nego le korekten uradnik. Špekulantov ni trpel, pač je pa podpiral prave filateliste, kar je najbolj dokazal s tem, da je nastavil v direkciji strokovnjaka in tako rešil mnogo dragocene tvarine, ki bi se bila drugače izgubila, ter z njo osnoval veliko zbirko, temelj našega poštnega muzeja, temelj naše znanstvene filatelije.

Bil je direktor, kakršnega si žele pravi filatelisti v odprtem pismu „vsem poštnim ministrom sveta" v novembrski številki „Postmarke", glasila nemške zveze filatelistov: izdajal je marke, kakor bi ne bilo zbiralcev. Zato mu je zagotovljeno hvaležno priznanje in časten spomin — vsaka slovenska znamka v kateremkoli albumu širnega sveta je majhen njegov spomenik. A. G.

Slovenske znamke z obeski

(Glej «Jutro» z dne 11. januarja.)

Ljubljanski knjigotisk:

5 vin. rumenkastozelena, zobčana 11½, spodaj zgornji rob 30 vin. vinskordeče;
10 vin. škrlatna, zobčasti prebod, ob desni strani spodnji rob rjave 20 vin.;
10 vin. karminasta, zobčana 11½, spodaj zgornji rob 5 vin. rumenkastozelene;
15 vin. škriljevomodra, zobčasti prebod, zgoraj spodnji rob 30 vin. vinskordeče;
30 vin. vinskordeča, vodoravno zobčasti navpično črtasti (!) prebod, spodaj zgornji rob 15 vin škriljevomodre, vodoravno in navpično zobčasto (!) prebodene;
30 vin. ista na vseh straneh z zobčastim prebodom;
30 vin. vinskordeča, zobčasti prebod, zgoraj spodnji rob 5 vin. rumenkastozelene z zobčastim prebodom;

Dunajski knjigotisk:

3 vin. rdečkastovijoličasta, sivkasti, pivniku podoben papir, zobčana 11½, spodaj z levim robom rjavkastooranžne 5 K;
3 vin. modrovijoličasta, papir in zobčanje kot prejšnja, zgoraj desni rob rjavkastooranžne 5 K;
5 vin. živozelena, bel papir, zobčana 11½, spodnji rob sinje 15 vin.;
5 vin. ista, spodaj zgornji rob opekastordeče 10 vin.;
5 vin. ista rezana;
5 vin. ista zobčana 11½, zgoraj spodnji rob rjave 20 vin.;
5 vin. ista rezana;
5 vin. ista, zobčana 11½, sivkast, pivniku podoben papir, spodaj zgornji rob opekastordeče 10 vin.;
10 vin. opekastordeča, bel papir, zobčana 11½, spodaj zgornji rob sinje 15 vin.;
10 vin. ista rezana;
15 vin. sinja na belem papirju, zobčana 11½, zgoraj spodnji rob opekastordeče 10 vin.;
15 vin. ista rezana;
15 vin. sinja na sivkastem, pivniku podobnem papirju, zobčana 11½, spodaj spodnji rob opekastordeče 10 vin.;
15 vin. ista, zgoraj zgornji rob rjave 20 vin.;
20 vin. rjava na sivkastem, pivniku podobnem papirju, zobčana 11½, spodaj spodnji rob sivomodre 25 vin.;
25 vin. ultramarin na sivkastem, pivniku podobnem papirju, zobčana 11½, zgoraj spodnji rob rjave 20 vin;
25 vin. ista, spodaj zgornji rob okrove 40 vin.;
40 vin. kakao-barve na belem papirju, zobčana 11½, spodaj zgornji rob temnomodre 25 vin.;
50 vin. olivna na belem papirju, zobčana 11½, zgoraj zgornji rob temnomodre 25 vin.;
50 vin. ista, spodaj spodnji rob srnjerjave 40 vin.;
50 vin. ista, desna desni rob iste z malo barvno razliko — obesek torej stoji na glavi: tete-bethe!;
60 vin. medlomodra, zobčana 11½, ob levi desni rob rdeče 1 K;
1 K rdeča na belem papirju, zobčana 11½, ob desni levi rob medlomodre 60 vin.;
1 K opekastordeča na belem papirju, zobčana 11½, ob levem robu levi rob modre 60 vin., torej na glavi!;
1 K rdeča na belem papirju, zobčana 11½, ob levem robu spodnji rob aniliskorožnate 80 vin.;
1 K ista, desno s spodnjim robom vijoličaste 60 vin.;
1 K cinobrovordeča na sivkastem, pivniku podobnem papirju, zobčane 11½, na levi z zgornjim robom rožnate 30 vin.;
1 K opekastordeča na debelem sivkastem papirju, ob levem robu spodnji rob 30 vin. rožnate, rezana;
2 K modra na belem papirju, zobčana 11½, na levi zgornji rob vijoličaste 3 vin.;
5 K rožnata na belem papirju, zobčana 11 (!), na levi desni rob rdeče 1 K;
5 K rjavkastooranžna na sivkastem, pivniku podobnem papirju, zobčana 11½, na levi spodnji rob rdečkastovijoličaste 3 vin.

Cele trojne pole dunajskega knjigotiska:
1. zgoraj 200 komadov rjave 20 vin., pod to 200 komadov živozelene 5 vin. in pod to 200 komadov opekastordeče 10 v., na belem neperforiranem papirju;
2. levo 100 komadov na glavo postavljene rdeče 1 K, v sredini 100 komadov medlomodre 60 vin. in na desni 100 komadov rjavkastordeče 5 K, nezobčani beli papir.

Ta pola je posebno važna radi tega, ker dokazuje, da so 60 vinarske in 1 kronske znamke tako imenovanega drugega ljubljanskega knjigotiska prav za prav dunajski knjigotisk, kar velja tudi za 50 vinarsko.

Po seznamu je lahko rekonstruirati vse mogoče kombinacije trojnih pol, a to zabavo radi omejenega prostora prepuščam zbiralcem, katere prosim, da mi v svrho nadaljnjih študij pošljejo na ogled svoje znamke z obeski, posebno nabljene in na celih pismih. Vrnem jih nepoškodovane takoj.

Ante Gaber.

I. slovenski filatelistični kongres. V novoletni številki «Balkan-Kolektorja», glasila filatelističnega krožka v Kranju, objavlja g. Josip Serbec poziv k sklicanju I. slovenskega filatelističnega kongresa, ki naj bi se vršil o velikih počitnicah v Kranju. Zborovanje naj bi bilo združeno z razstavo in predavanji, ki naj bi pomagala rešiti vsa vprašanja o slovenskih znamkah. Teh domači filatelisti ne cenijo dosti in jih pošiljajo v inozemstvo v zameno za ničvredne podobice že toliko časa, da mnogih vrst doma ni več mogoče dobiti. Vzrok temu je deloma začetniški nivo naših zbiralcev, ki res težavnih razlik še ne ločijo in ne poznajo njih vrednosti, deloma pa malomarnost starejših ljubiteljev, ki domače znamke mnogo premalo proučujejo in jih neopravičeno zanemarjajo. Če bi temu ne bilo tako, bi naše redke znamke ostale doma in bile, kar bi imeli odveč, prav lahko za desetkratno ceno oddali drugam, ta oklic bi bil pa izšel iz ljubljanskega društva, kateremu bi skoro lahko očitali, da mu je po stari kranjski navadi ljubše vse tuje kot domače, če hvalevredne «kolektorjeve» inicijative ne podpre z res hvaležno akcijo. Za uspeh nam jamči agilnost «kolektorja», ki je v pičlem letu zbral čez 300 članov po vsej Evropi in celo po drugih delih sveta. Gotovo bo tudi znal združiti vse jugoslovenske in tuje prijatelje slovenske znamke, da vzgoji domače moderne filateliste. — A. G.

G. Vilim Gregorčič, najdelavnejši jugoslovenski filatelistični pisatelj in najboljši poznavalec hrvatskih znamk, je bil na mednarodni filatelistični razstavi v Haagu odlikovan s častno diplomo za svojo po vsebini slik urejeno zbirko znamk. Zanimiva in poučna kolekcija je sedaj razstavljena na izložbi v Moskvi.

O razstavi specialne zbirke slovenskih znamk g. Dragutina Nubra radi skrajno omejenega prostora na žalost še ne moremo podrobno poročati in pribijemo le to, da si našega poštnega muzeja ali pa nameravane razstave naših znamk ne moremo niti misliti brez njegove z ogromnim trudom in impozantnim znanjem zbrane zbirke slovenskih provizorjev. In ta nenadomestljivi materijal je naša poštna uprava škartirala in skoro zastonj prodala. Na srečo je po ovinkih vsaj en del končno prišel v spretne roke g. Nubra, ki si je s tem odkritjem stekel za našo filatelijo največjih zaslug. A. G.

Moderna tehnika

Cliché d'après Matin

Problem avtomobilskega prometa v Parizu

Promet po pariških ulicah narašča od dne do dne; zavzel je tak obseg, da ga preozke pariške ulice ne zmagajo več. Dolge vrste avtomobilov so prisiljene se ustavljati vsak trenutek in čakati večkrat po četrt ure, da se morajo pomakniti zopet za par sto metrov naprej. Avtomobil izgublja pri tem svoj «raison d'etre», ker večkrat pridete preje peš na cilj, kakor z avtomobilom. Policija in občinski odbor si belita glave, kako bi se temu odpomoglo. Projekti so različni, tako na pr. železni mostovi na križiščih ali podzemeljski predori; določilo se je, da se po nekaterih ulicah sme voziti sploh samo v eni smeri, v gotovih ulicah je prepovedan promet s počasnimi vozili itd. Vsi ti načrti se sedaj v praksi preizkušajo. Naša slika nam kaže cestno svetiljko ki je opremljena s signalom, ki označuje s posebno pipravo smer v kateri je prepovedano voziti.

Orjaški tiskarski stroj

Strojna tovarna König & Bauer v Würzburg-Zeilu je pred kratkim izgotovila ogromen rotacijski stroj za neko tiskarno v Kristijaniji, ali kakor se imenuje od Novega leta dalje, Oslu na Norveškem. Ta stroj lahko tiska naenkrat 24 pol ali 96 strani lista.

Ko so stroj preizkusili, se je ugotovilo, da napravi vsak od šestih cilindrov rotacije po 18.000 obratov na uro, tako da natiska stroj v tem času 126.000 metrov papirja, to je daljava od Ljubljane do hrvatske meje onstran Brežic!

Stroj je dolg 21, širok nad 4 in visok 7 metrov, tehta pa 150 ton. Da so ga spravili v Oslo po železnici, so potrebovali 15 vagonov. Strojna dvorana je visoka dve nadstropji brez stropa. Le tako more stati ta kolos v njej.

Rotacija obstoji iz šestih delov, ki so lahko v obratu tudi posamezno. Stroj je pripravljen za dvobarvni tisk. Gonijo ga trije električni motorji z 240 konjskimi silami. Razen tega je na razpolago še nekaj pomožnih motorjev, ki dovažajo potrebni papir, odvažajo tiskani časopis itd.

Na uro se lahko natiska s to rotacijo 200.000 izvodov lista na osmih straneh ali 50.000 na 32 straneh. Ako izide list na 96 straneh, natisne stroj v eni uri skoraj 17.000 izvodov. Pri obsegu časopisa nad 32 strani mora teči stroj malo počasneje. Ker doslej pri nobeni rotaciji ni moglo steči na enem valjarju več kot 200 metrov papirja, ne da bi se pretrgal, so na tem stroju namestili posebno napravo, ki omogoča do 350 metrov na minuto. Valjar s papirjem dobiva namreč poseben pogon in se vrti z isto hitrostjo kot cilindri stroja, tako da se papir ne trga.

Ta rotacijski stroj je pripravljen za več vrst papirja, ne samo za tisk lista, ampak tudi za druga tiskarska dela. Navadno se vendar ne tiska pri velikih svetovnih listih časopis več kot na 16 do 24 straneh. Zato je naravno, da se bo omenjena rotacija uporabljala bolj za druge svrhe kot za tisk lista, posebno za knjige.

Novoletna številka «Jutra», ki je imela 32 strani, bi se na tem orjaškem rotacijskem stroju natisnila niti v pol ure, božična s 24 stranmi pa v dobrih 20 minutah.

Steklo bodočnosti

V zadnjih letih je prišlo v Ameriki in na Angleškem v promet steklo, ki je proti izpremembam v temperaturi zelo odporno. To steklo dobimo, ako na podlagi analize zmešamo 80 delov peska, 16 delov žganega boraksa in 4 dele kaolina ter to zmes topimo v prav vročih pečeh. Pogoj, da poskus uspe, je prav vroča peč. Pod sivkasto žlindro dobimo prozorno, zelenkasto in gipsasto maso, ki ne kaže, ko smo zmes naglo ohladili, nobenih razpok.

Tako steklo se dá najrazličneje uporabiti. Ker je proti toploti skoraj neobčutljivo, se lahko iz njega izdeluje kuhinjska posoda. V Ameriki imajo n. pr. že steklene lonce, kozice, ponve itd. To posodo s precej debelimi stenami lahko brez skrbi postavimo k ognju. V nji lahko kuhamo in pečemo. Ker je ta posoda zelo lepa, ni zdravju nevarna in se jo zelo lahko čisti, ima na vsak način prednost pred železno in emajlirano. Vrhu vsega tega se ta posoda ne razbije, tudi če pade na tla.

Da nimamo pri nas še steklene kuhinjske posode, je največ krivo valutno vprašanje. Na Holandskem in v Švici se je baje že udomačila.

To steklo (Purexglas) bi se dalo, ako dosežemo z dodanjem nekaterih kovinskih oksidov odpornost v kemičnem zmislu, rabiti za kemične namene.

Misel, ustvariti taka stekla, ni nova, uresničila pa se ni toliko časa zaradi tehničnih težkoč. —ec.

Potopljenje ladje izključeno? Neki eksperimentalni fizik v Bregenzu pravi, da je izumel aparat, ki popolnoma izključuje potopljenje vsake ladje, najsibo še tako velika. Vzrok potopitve, tako pravi, ne igra pri tem nikake vloge. Ako se nevarnost pravočasno spozna, se v par sekundah z vsake točke na ladji takoj spravi naprava v funkcijoniranje, tako da se parnik ali jadrenica ne more potopiti. Pa tudi dvigniti se dajo potopljene ladje s tem aparatom, in sicer tekom petih minut do ene ure, kakor je pač parnik velik. Pri vojnih ladjah traja dviganje do šest dni. Te dni so se vršili na Bodenskem jezeru praktični poskusi s štirimi metri dolgim modelom ladje, ki so se prav dobro posrečili. Kako pa bo z velikimi ladjami, bo pokazala šele bodočnost.

Lanski izumi. Londonski patentni urad objavlja, da je bilo leta 1924. prijavljenih na Angleškem nekaj nad 30.000 izumov. Večina se jih nanaša na izpopolnitev brezžičnega brzojava in telefona.

Flettnerjev rotor na letalih. V letalskih krogih se zelo zanimajo za Flettnerjevo idejo, ki hoče uporabiti svoj rotor ne samo pri ladjah, ampak tudi pri aeroplanih, kjer naj bi poslej odpadel dosedanji motor. Na aeroplanu naj bi bil nameščen samo majhen motorček, ki naj bi vrtel rotor, dočim bi veter gnal s podesetorjeno silo aparat po zraku. Izide poskusov pričakujejo z napetostjo. Razen v laboratoriju v Göttingenu, kjer proučujejo nemški učenjaki vprašanje, se bavijo tudi francoski, angleški, ameriški in inozemski strokovnjaki s tem problemom.

Telefonski kabel med Dunajem in Budimpešto. Pri razpravi o proračunu trgovinskega ministrstva v madžarskem parlamentu je imel v pondeljek trgovinski minister Valko govor, v katerem je izjavil, da namerava dati položiti med Budimpešto in Dunajem telefonski kabel, v kateremu naj bi bilo za 300 vodov žic. Minister upa, da se bo načrt uresničil še letos.

Dopisi

TRŽIČ. Preteklo nedeljo se je vršil tu protestni shod davčnih zavezancev za tržiški sodni okraj, ki so ga sklicale vse obrtne organizacije v protest proti neznosnemu povišanju davkov. Na shodu so govorili gg. dr. Ahačič, Jože Sitar in župan Lončar. Zborovalci so sklenili, da se pošlje posebna deputacija k finančnemu delegatu, ki naj mu pojasni težaven gospodarski položaj naše obrti, industrije, kmetijstva in delavstva ter mu predloži zahtevo po omiljenju davčne prakse. Sprejeta je bila tudi resolucija proti prekomernemu povišanju davščine in taks, ki preti uničiti vse naše gospodarsko življenje. Shod je bil zelo številno obiskan ter se je končal kljub upravičenemu razburjenju davkoplačevalcev v vzornem redu.

VRHNIKA. Danes, ob 3. popoldne predava v sokolski dvorani prof. dr. Kropivnik o Celjanu Frideriku II. in Veroniki Deseniški. Prihodnjo nedeljo radi občnega zbora Sokola predavanje odpade. Dne 1. februarja bo predaval g. Zupančič, obenem pa se bo vršil shod Narodnega bloka, na katerem bo poročal kandidat Narodnega bloka g. Zebal, posestnik in trgovec na Rudniku. Če bo mogoče, se udeleži shoda tudi minister dr. Žerjav.

ŠMARTNO PRI LITIJI. Čimbolj se bližajo volitve, tembolj postajajo klerikalci vznemirjeni. Volilna borba bo zelo živahna. Klerikalci bi zopet radi zrinili tigra Kremžarja h koritu. Zanj se peha posebno propadli tajni županski kandidat, sedanji konsum - direktor, ki mu pridno sekundira tudi naša duhovščina. Svetujemo pa jim, naj politiko v cerkvi opuste, če ne jih speče še hujša kopriva. V četrtek dne 15. t. m. je bil dobro uspel sestanek volilcev Narodnega bloka v Litiji, na katerem je poročal tudi srezki kandidat dr. Joža Bohinjec, ki je žel za svoja izvajanja viharno odobravanje. Kakor nam poročajo iz okolice, se je Kremžar v dneh do 19. dec. ponujal volilcem trebevelske občine. Poleg klerikalcev poskušajo pri nas svojo srečo tudi republikanci. Zanje agitira posebno A. Hauptman. Tudi g. dekan močno pritiskajo za klerikalno škrinjico, a ljudje ne gredo več na lim in se klerikalne vrste vedno bolj redčijo.

ZAGORJE. Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi priredi v soboto dne 14. februarja 1925. v Sokolskem domu veliko predpustno maškerado z bogatim sporedom. Ker je čisti dobiček namenjen za sanacijo prizidka pri Sokolskem domu, se prosi tukajšnja narodna in sosednja Sokolska društva, da se ozirajo na to prireditev ter se isto polnoštevilno udeleže.

MIRNA. Da se bližajo volitve, se pri nas najbolj pozna v cerkvi. Župnik in kaplan rohnita samo še v «Domoljubovem» žargonu. Enkrat čez liberalce, potem po naprednem časopisju in zopet čez «brezverce», ki jih vidi župnik na Mirni že kar za vsakim vogalom. Kaplan ne more spati, župnik pa še jesti ne. Gospoda, zavedajte se že enkrat, da ne jesta nebeška mane, ampak da Vama daje kruhek jugoslovenska država. Sicer bo še pred volitvami zapihal veter, ki zna prinesti obema — revmatizem.

SV. RUPERT NA DOLENJSKEM. G. župnik Natlačen je s politiko tako nabasan, da bo dne 8. februarja sigurno eksplodiral. Kaplan naj se tokrat zelo pazi, da se ne spodtakne. Ti ljudje so že tako pozabili na vero, da je danes njihova edina parola: Vse za politiko, volitve in končno blamažo! In to bodo tudi doživeli, kajti kmeti smo že do grla siti klerikalnih obljub.

TREBNJE. Vse vre, iz cerkve seveda. Ni treba, da bi človek še hodil v cirkus in kino, saj izveš raz prižnice toliko neumnosti, da se mora vsak poštenjak od srca smejati. Česar ne morejo raz lece, to pripomore še spovednica. Zadnja pomoč potapljajoče se klerikalne ladje, ki se bo dne 8. februarja za vedno potopila v svoji laži in slepoti. Mi vsi vemo, da je Narodni blok edini, ki zastopa koristi kmetov, delavcev, trgovcev in obrtnikov. Dne 8. februarja bomo zato temeljito obračunali z vsemi škodljivci našega stanu in našega naroda.

TRŽIŠČE PRI MOKRONOGU. Lepo, skoro pomladno vreme je privabilo naše skrbne gospodarje v vinograde, kjer se koplje, obrezuje in urejuje prva naj potrebnejša dela. Vino iz naših goric se prav lahko proda, saj je «Malkovčan» pri gostilničarjih in pivcih na najboljšem glasu. Vse se veseli, kadar pride «tovornik», ki odmakne precejšnjo zalogo iz zidanice. — Tudi za volitve se precej zanimamo ter z radostjo pozdravljamo Narodni blok, dobro vedoč, da so v njem zastopane tudi naše kmečke težnje. Najodločneje pa obsojamo naše «gospode», ki so spremenili božji hram v pravcato politično govorilnico. Največ virov jim je dajal lažnivi «Domoljub»; zato smo tudi pričakovali, da bo župnik ob zatonu svojega lažnivega prijatelja že iz pietete razobesil na župnišču črno zastavo, da izve vsa fara, da je bil zaprt eden največjih škodljivcev in hinavcev kmečkega stanu. Drugič kaj več, ker imamo še nekaj gadov v naši občini, ki so zelo lakomni po našem denarju in niso vredni jugoslovenskega solnca.

ŠMIHEL - STOPIČE PRI NOVEM MESTU. Pri nas imamo vzglednega klerikalnega župana, s katerim se lahko naša «slovenska» (?) ljudska (?) stranka postavi. Najbrže si mož misli, da ako je smel njegov klerikalni minister manipulirati z tovornimi listi za prevoz moke v prid klerikalnemu milijonskemu podjetju «Gospodarski zadrugi», da smo on v svoj prid in na našo škodo postopati enako. Čujemo, da so se pri županu Vovku ugotovile take nerednosti, da bo občinski svet bržčas razpuščen. Več poročamo v kratkem, vendar moremo že danes ugotoviti samo dejstvo, da tako, kot gospodarijo klerikalni prvaki v malem doma, znajo v velikem v Beogradu, dasiravno bluvajo na istega sedaj ogenj in žveplo, ker se jim sline cede po izgubljenem štirimilijonskem profitu, katerega jim je preprečila sedanja vlada in pri katerem bi kapitalistično klerikalno podjetje na račun države zaslužilo za svoj volilni fond. Pika.

BELA KRAJINA. Pred vojno se je pri nas začelo že nekaj šol podirati, ker so razni klerikalni krajni šolski sveti zanemarjali svoje dolžnosti in so mogoče mislili, da ne bo potem več šole v kraju, če se poslopje podre. Po vojni se je v par krajih na energičen pritisk učiteljstva nekaj popravilo, vendar so danes še šole, ki nimajo svojega vodnjaka, vrtovi brez ograje, oziroma z jako pomanjkljivo. Potrebna bi bila železna roka, da bi vse te nedostatke odpravila. Učitelj, ki pride na deželo, naj ima vsaj dostojno stanovanje in pitno vodo, to je pač najmanj kar more kot človek zahtevati, da si manjka potem še eno in drugo. Vendar je čudno, da se za službovanje v Beli Krajini oglašajo tako redki učitelji. Mogoče je pri tem, da manjka mladim učiteljem idealizma, ali pa so razmere v krajih res take, da ni mogoče vztrajati? Bela Krajina potrebuje danes predvsem idealno - požrtvovalnih in gospodarsko naobraženih učiteljev, ki bodo skrbeli za povzdigo zanemarjenega gospodarstva, ker je izseljevanje danes skoraj nemogoče. Kjer teh ni, naseda ljudstvo demagoškim hujskačem, ki ga spravljajo v propast.

MOZIRJE. Šolsko vodstvo se najprisrčnejše zahvaljuje gospodu Antonu Miklavcu, sodavičarju v Mozirju, g. Josipu Kostanjšeku, trgovcu v Mozirju in gosp. Franc Leskovšku, trgovcu v Mozirju, za velikodušni dar v znesku 1100 Din, katerega so blagovolili nakloniti revnim šolskim otrokom tukajšnje osnovne šole ob priliki neke kazenske poravnave.

SLOVENJGRADEC. Na Sv. treh kraljev dan so imeli tukajšnji nemškutarji v gostilni Eichholzer sestanek, na katerem so sklenili, da pri občnem zboru gasilnega društva pomečejo iz odbora vse Slovence. Razdelili so si med seboj tudi že funkcije od načelnika do zadnjega odbornika. Delali pa so račun brez krčmarja, kajti na občnem zboru dne 12. t. m. so zavedni člani po navdušenem govoru župnega načelnika dr. Železnikarja izvolili z veliko večino čisto slovenski odbor. Ob tej priliki sta izjavila tukajšnja trgovca gg. Klun in Rojnik, da kupita društvu prvi 10 m, drugi pa 5 m cevi. Društveni tajnik g. Polde Kopač pa je popustil svojo terjatev v znesku 193 dinarjev za znamke, kolke in papir v letu 1924. Vsem iskrena hvala!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Ker je klerikalcem zabranjena pot do državnega imetja, so začeli premišljevati, kako bi na drug način pridobili kaj za svoje namene. Tako je tudi pri naši okoliški občini, kjer je še vse polno takih, ki se na zahtevo šmarskega dekana postavijo kar na glavo in pri tem pozabljajo na svojo dolžnost. Po končanih občinskih volitvah je ta klerikalni diktator, ko je videl, da ima večino, stavil občini takoj predlog, da se s pomočjo občinskega premoženja sezida klerikalna obrambena kula, oziroma katoliški dom in sicer pod sledečimi pogoji: 1.) Občina da stavbišče. 2.) Vrhutega ves potrebeni material, kolikor bi se ga pač rabilo iz zgradbe stare šole in še 100.000 K gotovine, zato pa bi občina dobila le majhno sobico za občinsko pisarno. Seveda, klerikalni odborniki so bili takoj za predlog, a naši napredni možje se odločno upirajo temu škandaloznemu sklepu. Napravljena sta že dva priziva od strani naprednih odbornikov, eden pa od davkoplačevalcev, ker se sklep gnusi tudi klerikalnim pristašem. Kar verjeti ne morejo, kako napako so napravili, da so volili tako može. Upamo, da bo veliki župan ugodno rešil pritožbe. Šmarski dekan je pred nekaj dnevi ostro napadel enega naših naprednih odbornikov, očitajoč mu protikatoličanstvo in protiverstvo, čeravno je mož storil samo svojo dolžnost. Iskreno se zahvaljujemo našim vrlim naprednim odbornikom, da znajo tako energično braniti naše interese in nas varujejo pred nepotrebnimi davki. Zato tudi vemo, komu bomo dne 8. februarja zaupali našo kroglico. Le kandidatom Narodnega bloka!

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 17. januarja.

V efektih je bila ves teden tendenca nespremenjena. Posamezni bančni papirji so beležili še precejšen promet. Nekaj večje zanimanje je bilo za Eskomptno in Ljubljansko kreditno. Oba papirja sta nekoliko poskočila. V industrijskih papirjih je bil promet minimalen. Poskočili sta Trbovlje in Gutmann, Slavonija je oslabela.

Zanimanje za dinar na zunanjih borzah je trajalo dalje tudi ta teden. Po mišljenju borznih strokovnjakov se bo dinar za enkrat stabiliziral na sedanji višini. Potemtakem je dinar tekom meseca januarja dosegel končni porast za preko 80 točk, to je od 7.60 na 8.40. Vesti, da je ta porast izvirat iz kakršnekoli akcije finančnega ministrstva ali Narodne banke, so popolnoma netočne, tembolj, ker gre prizadevanje samega finančnega ministra za tem, da se dinar po možnosti za sedaj stabilizira, ker sedanji tečaj še kolikor toliko odgovarja potrebam izvoza.

Na zagrebški borzi je za časa hitrega porasta dinarja vladala popolna neorijentiranost. Kupci so zaradi povoljnih tečajev povečali svoje povpraševanje, toda tudi prodajalci so se prizadevali rešiti se zalog iz bojazni pred nadaljnim skokom. Čim je dinar v Curihu prenehal hitro skakati, so prodajalci, kakor običajno, postali gospodarji položaja ter so vzeli svoje blago s tržišča in ponujali manjše količine po visokem tečaju. Ves teden je reševala položaj Narodna banka; zlasti velja to za drugi borzni dan tega tedna ko je Narodna banka izdatno intervenirala v vseh devizah ter je samo ta dan vrgla na trg za preko 19 milijonov dinarjev deviz. Čeprav se je zadnje tri dni stabiliziral dinar na višini 8.40, se prodajalci še vedno drže precej rezervirano, dočim je dnevno povpraševanje precej veliko. Toda Narodna banka stopi vedno v pravem trenutku v akcijo ter onemogoča neopravičeni skok tečajev. Tako je tudi včeraj ob početku sestanka bilo na tržišču zelo malo blaga, a kolikor ga je bilo, se je ponujalo po visokih tečajih. Potem ko je začela intervenirati Narodna banka, so šli zanjo tudi privatni zavodi, radi česar so se začetni zaključki tekom borze povrnili na višino predhodnega dne. Deviza na Italijo je včeraj popustila za preko 6 točk, to je od 256 na 248.5 in to pod vplivom svojega mednarodnega oslabljenja.

Promet je ta teden bil zelo velik: v torek je dosegel višino preko 25 milijonov dinarjev, dočim se je ostale dni gibal okrog 14 do 17 milijonov dinarjev.

V današnjem svobodnem prometu ni v efektih bilo nikakih poslov. — V devizah se je tendenca neznatno ojačila, a je proti koncu zopet nekoliko oslabela, nakar se je pojavilo več blaga na tržišču. Tečaji so poskočili, zlasti deviza na Curih, ki je bila zaključena po 1208. Dunaj je dosegel 0.0885, a za ostale devize so zabeležene naslednje taksacije: Italija 257 — 258.5, London 289 do 289.5, Newyork ček 62 — 62.125, Pariz 337.5 — 342.5 in Praga 187 — 188.

Nazadovanje lire

Italijanska lira, ki je že lani v drugi polovici leta stalno nazadovala, je začela zadnje dni rapidno padati, dasi se je bila prve dni t. l. zopet nekoliko popravila. Tako se je izjalovil načrt, ki ga je imela z liro fašistovska vlada ob nastopu koncem leta 1922. Takrat so govorili fašisti, da bodo liro spravili na višino francoskega franka. In res je takrat početka kazala lira čvrstočo, toda ko so se v drugi polovici lanskega leta začele pojavljati resnejše težkoče fašistovske vlade in so notranje napetosti postajale vedno večje, so se sanje o liri razpršile. Notranje gospodarske prilike se kažejo tolikega boljšanja da bi notranja politična kriza ne vplivala neugodno na inozemsko ocenjevanje lire: baš zadnje dni, ko se je italijanska opozicija okrepila z izstopom treh ministrov iz Mussolinijevega kabineta in so se začele politične prilike še posebno ostriti, je lira rapidno padla.

Večje nazadovanje lire sploh se opaža šele počeka novembra. Nastopna tabela nam kaže zelo nazorno naraščanje deviznih tečajev na tržaški borzi:

	Povprečni tečaj Švica	New York
I. polovica 1924	401.00	22.95
julij	422.99	23.27
avgust	425.20	22.65
september	430.64	22.81
oktober	440.85	22.99
28. novembra	445.14	23.04
30. decembra	465.91	23.92
15. januarja	472.00	24.47
16. januarja	474.00	24.55

Kakor vidimo sta se ti dve deviziz v Trstu od prve polovice 1924 do 16. t. m. znatno podražili. V enaki meri so poskočili v tem času tečaji drugih deviz, tako Pariz od 118.22 na okrog 133.50, London od 98.97 na okrog 115.62. Deviza Beograd je poskočila v Trstu od povprečno 26.00 v početku l. 1924. na 26.50 koncem junija 1924, dalje na 39.50 dne 16. t. m. V drugi polovici 1924. do 16. t. m. je torej porasla deviza Beograd v Trstu za 49 odstotkov. Ta porast je pa zato tako ogromen, ker je poleg padanja lire bil dinar ves čas mednarodno čvrst.

Zanimiv je pojav padanja italijanske lire, ker se vendar v italijanskem narodnem gospodarstvu ni pripetilo nič, kar bi upravičevalo stalno slabljenje lire. Trgovinska bilanca Italije se je celo zboljšala, vsota od bank za predujeme državi izdanih novčanic se je zmanjšala, državni proračun kaže izboljšanje, industrijska kriza po malem ponehava, kar je razvidno iz nazadovanja števila nezaposlenih. Gospodarsko torej padec lire ni utemeljen, zato se ne da drugače razlagati kakor z nezaupanjem v Mussolinijevo umetnost državnega krmilarjenja, kakor smo že gori omenili. V početku fašistovske dobe se je videlo, da bo Mussolini pametno vladal, saj je zunanji svet kolikor toliko ugodno tolmačil udušenje komunističnega gibanja brez krvi. Izjave, ki jih je dajal takrat Mussolini, so bile simpatično sprejete in so mnogo obetale. Zato je tudi bila takrat lira čvrsta. Toda vedno nasilnejše metode fašistov, neupoštevanje pametnih ugovorov s strani opozicije, umor Matteottijev, velike korupcijske afere, ki so jih nasilno prekrili, manjšanje števila fašistovskih prijateljev so do dobra omajali inozemsko zaupanje v državo in njeno valuto. Mussolini, ki je obetal postati rešitelj domovine, je šel predaleč.

Kako se bo lira v bodoče razvijala je težko sklepati. S padanjem denarne vrednosti se je povečala draginja, in to povzroča nezadovoljstvo in nove napetosti, kar bo zadrževalo gospodarsko sanacijo, ki je doslej vendarle napredovala.

Vprašanje kreditov za naše obrtnike

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je prejela od podružnice Narodne banke v Ljubljani obvestilo, da sme podružnica v smislu člena 24. bančnih pravil o kreditiranju in eskontiranju dovoliti malim obrtnikom menično posojilo, katero sme znašati za enega obrtnika največ 5000 Din. Posojila so namenjena malim obrtnikom in se bodo dajala le proti menici s tremi podpisi. Za ta maloobrtna posojila je pri podružnici v Ljubljani na razpolago vsota pol milijona dinarjev, pri podružnici v Mariboru pa 300.000 Din. Posojilo morejo dobiti samo obrtniki, ki so najmanj tri leta samostojni. Prosilcem se bo obrniti s pismeno prošnjo na pristojno bančno podružnico. V prošnji je navesti oznako obrti in od kdaj se obrt izvršuje, poviš premoženjskega stanja, zakaj se potrebuje posojilo in v kolikem znesku, nadalje imena onih, ki sopodpišejo menico. Prošnjo je vložiti obrtniku potom svoje zadruge. Zadruge pošljejo prošnjo s svojo izjavo Trgovski in obrtniški zbornici, ki predloži prošnjo Narodni banki. Mnenje zadruge in zbornice je samo informativnega značaja. Eskontni oddelek pri podružnici Narodne banke na temelju svojih informacij odloči o tem, ali se dá kredit ali ne. Ako je kredit odobren, pozove podružnica prosilca, da vloži menico, ki ne sme biti daljša kakor 92 dni. Poleg posojilojemalca sta potrebna še dva podpisa. Menice bo odplačati v treh enakih mesečnih obrokih, računano od prvotne vsote. Novo posojilo se ne da, dokler ni popolnoma odplačano prvo posojilo.

Kmetijski tečaji po deželi

Naše kmetijsko šolstvo je premalo razvito. Na vsem teritoriju Slovenije delujejo danes samo tri kmetijske šole nižje kategorije, namesto da bi jih imeli trikrat toliko. In kolikor vemo, se še te šole bojujejo s takimi težkočami, da je zavrto vsako uspešnejše delovanje in vsak razmah enega ali drugega zavoda.

Za izdatnejši pouk ljudstva zunaj po deželi je premalo skrbljeno. Dobili smo sicer okrajne ekonome, ki pa tudi ne morejo razvijati svojega delovanja, ker jim nedostaja potrebnih sredstev za potovanje po dotičnih okrajih. Taka služba zahteva mnogo več dela, kakor ga more o danes opravljati naši okrajni ekonomi. Zahteva pa tudi razumevanja na strani gospodarjev, ki morajo sporazumno in prijateljsko podpirati upravičene težnje okrajnih ekonomov, ki merijo na pospeševanje domačega kmetijstva.

V zadnjem času je začela Kmetijska družba s pomočjo državnega prispevka prirejati dvodnevne in tridnevne kmetijske tečaje po deželi. Teh tečajev se imajo udeleževati pred vsem odrastli kmetski mladeniči, ki nimajo prilike obiskovati kmetijske šole. Velko se ne dá obdelati v dveh ali treh dneh, vendar imajo dobiti vsaj nekoliko vpogleda v zahteve naprednega kmetijstva. Dosti je, da se jim vzbudi potrebni zmisel za svoj poklic in potrebno zanimanje za uspešnejši napredek v eni in drugi kmetijski stroki.

Seveda je treba organizacijo kmetijskega pouka čimdalje bolj razširiti po vsej deželi. Nujno se priporoča, da vpeljujemo po deželi *večmesečne zimske tečaje*, podobno kakor se vrše sedaj gospodinjski tečaji za kmetska dekleta. Take tečaje bi lahko vodili naši okrajni ekonomi, ki imajo pozimi dosti časa za to. Kajpada bi se morali zganiti vsi poklicani činitelji, da se vpeljejo taki tečaji. Kmetijske podružnice, gospodarske zadruge, krajevne posojilnice, županstva, okrajni šolski sveti, župni uradi, vse bi moralo vzajemno podpreti take prireditve. V vsakem glavarstvu imamo danes okrajnega ekonoma, ki je poklican, da deluje tudi na tem polju. Treba mu je le zagotoviti potrebna sredstva in druge pogoje. Država sama bi morala izdatno prispevati k takemu pospeševanju našega kmetijstva. Naše kmetijske šole še dolgo ne zadostujejo potrebam naše agrarne dežele. Preveč je mladine, ki ostaja danes brez vsakega strokovnega pouka.

Poleg teh zimskih tečajev, ki bi se morali prirejati po vseh važnejših krajih naše dežele, bi se morale uvajati tudi *kmetijsko-nadaljevalne šole*. Tukaj je šolski voditelj v prvi vrsti poklican, da stori prve korake. Pičlo je danes število tistih učiteljev, ki so se lotili tudi tega prosvetnega dela za našo kmetsko mladino. Poglavitni vzrok tej neljubi prikazni pa tiči le v tem, ker manjka a priori potrebnih gmotnih sredstev. Tudi v tem oziru bo morala država ob dobri volji prizadetih lokalnih korporacij priskočiti s potrebnimi prispevki. Na vsak način bo treba zopet aktivirati tudi *kmetijske tečaje za ljudsko učiteljstvo*, da se usposobi za vodstvo takih tečajev. Važno je in potrebno, da ti tečaji, ki so po vojni ponehali, zopet oživé in da se zadovoljujemo s tem, kar se je na teh tečajih doseglo in kar se še dá zanaprej doseči. Na Štajerskem v Avstriji deluje danes nad 60 kmetijsko-nadaljevalnih šol in imajo voditelji enako predizobrazbo, kakor se je dosegla n. pr. pri nas na Grmu. Na Češkem jih je pa še več. Tudi pri nas ni treba takega mrtvila glede kmetijskega pouka na ljudskih šolah, kakor ga sedaj opazujemo. Naše merodajne oblasti so poklicane, da se zganejo in da skrbe za potrebna sredstva. Po drugi strani se morajo pa lokalni faktorji zavzeti za to vprašanje in ga morajo dovesti do ugodne rešitve. Danes je treba tudi za našega kmetovalca več storiti kakor svoj čas, če hočemo da ostane zadovoljen na svoji grudi. Vedno in povsod se govori o važnosti kmetskega stanu in o potrebi izdatnejšega pospeševanja, v resnici pa ostane vse le pri besedah in se veliko premalo dela in premalo stori v prilog kmetskega stanu. *R.*

Vinski sejem

priredi vinarska zadruga «Ljutomerčan», r. z. z o. z., za ljutomerski in ormožki okraj v svoji centralni kleti v Obrežu pri Središču (postaja Središče), in sicer v torek dne 20. t. m. ob 11. uri dopoldne po prihodu vlaka.

Na poskušnjo in prodajo bodo samo zajamčeno pristna ljutomerska vina letnikov 1921, 1922, 1923, in 1924 vseh vrst. Vinogradniki prinesejo ta dan tudi svoje vinske poskušnje iz vsega ljutomersko-ormožkega vinogorja v zadružno centralno kleti. Vinskim kupcem in gostilničarjem bo s tem dana prilika, da se brez večjih stroškov in potov v najkrajšem času orientirajo o naših razpoložljivih vinskih zalogah, o kvaliteti, o cenah itd. Razen navadnih namiznih vin in mešanih vrst bodo na razpolago tudi sortirana vina, kakor šipon, rizling, burgundec, rulandec, muškatni silvanec itd. Vsi znamenitejši vinogradniki in graščinski posestniki ljutomersko ormožkega okraja bodo imeli ta dan na razpolago svoja vina v zadružni centralni kleti. Poskusila se bodo lahko najfinejša vina iz Jeruzalema, Vinskega vrha, Kajžarja, Koga, Gomile, Brebrovnika, Ilovca, Železnih dveri itd. Zato se vljudno vabijo vsi vinski interesenti, trgovci in gostilničarji s prošnjo, da počakajo z nakupom novih vinskih zalog, dokler se ne prepričajo o izvrstni kakovosti in primernih cenah naših domačih ljutomerskih vin. Kdor hoče iti v gorice, so mu vodniki in tudi vozovi na razpolago.

Železniške zveze so zelo ugodne. Vlak pride v Središče ob Dravi okrog pol 11. dopoldne in nekoliko po 4. popoldne zopet odhaja. Vinski interesenti se prosijo, da javijo takoj svoj prihod po dopisnici na naslov: «Ljutomerčan» — Sv. Bolfenk pri Središču. Centralna klet, kjer se bo vršil 20. t. m vinski sejem, je ob veliki cesti 20 minut od kolodvora v Središču. 16

Tržni pregled

LJUBLJANSKI TRG.

Cene slanini in jajcem nižje. — Zelenjava v ceni čvrsta.

Trg je stalno zadostno obložen z blagom. Včeraj so bile nastopne cene: Govedina 20 do 25 Din, teletina 25 do 27, svinjsko meso 25 do 28, slanina 27 do 30 dinarjev. Slanine je bilo zlasti obilno na trgu, radi česar so ji cene padle. Kranjske klobase se prodajajo po 5 do 10 Din za komad.

Perutnine je bilo včeraj malo. Kokoši so se trgovale po 30 do 50 Din komad. Izredno so se pocenila jajca, ki so so včeraj prav lahko dobila po 1.25 Din komad. V splošnem se prodajajo po 1.25 do 2 Din komad. Mleko 2.50 do 3.50 Din liter, sirovo maslo 50 do 60 Din kg.

Zelenjava in povrtnina sta v ceni čvrsti. Čebula 3 Din kg, česenj 0.50 do 1 Din glavica; karfijola 10 do 12 Din kg; solata: rdeča 1 Din merica, rumena 1.50 Din merica; motovilec 1 do 1.50 Din merica.

Jabolka so se prodajala po 2 do 7 Din kg po kakovosti; limone 0.50 do 1 Din komad; dateljni 25 Din kg. Krompir se je trgoval po 1.50 do 1.75 Din kg.

MARIBORSKI TRG.

Cene mesu in masti naraslo. — Krma se je podražila.

Tržni dan 17. t. m. je bil s svinjino dobro preskrbljen, kajti samo slaninarjev je bilo 82. Zaradi tega so tudi cene padle. Svinjsko meso se je prodajalo po 25 do 35, slanina po 30 in drob po 20 Din 1 kg. Tudi domači mesarji so znižali cene in prodajali govedino po 15 do 20, teletino 19 do 30 in svinjino 30, klobase 25 do 35, prekajeno meso 40 in drob 8 do 14 Din za kg; v mestni mesnici se je prodajala: govedina po 15, teletina pa po 19 Din 1 kg. — Prodajale so se včeraj tudi morske ribe, in sicer po 28 do 32 dinarjev 1 kg.

Perutnine je bilo komaj 300 komadov. Cene so bile: kokošim 20 do 50, racam, gosem in puranom 60 do 150 Din za komad. — Domačih zajčkov ni bilo

Krompir, zelenjava, sadje in druga živila. Na trgu je bilo samo 7 vozov. Cene so bile: krompirju 10 do 11 Din za mernik, solati 1 do 2 Din komad ali kupček, jabolkom 4 do 8, hruškam 6 do 16, kislemu zelju 3.50 do 4, kisli repi 2, maslu sirovemu 48, kuhanemu 54 Din kg, čebuli 2 do 6 Din venec, jajcem 1.50 do 2.50 limonam 0.75 do 1.50, oranžam 1 do 2.50 dinarjev za komad.

Lončena in lesna roba se je prodajala po 0.50 do 100 Din komad, brezove metle 2 do 5 Din komad, turščna slama 25 do 27.50 Din vreča.

Seno in slama. Cene, ki so poskočile, so bile: senu 87.50 do 100, slami 65 Din za 100 kg. Pripeljalo se je 8 vozov sena in 4 vozovi slame.

•

Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Pšenica: baška, 430 do 440. Rž: banatska, 7enta, 1 vagon 400. Turščica: za februar, 6 vagonov 200; sremska, 20 vagonov 200; Moka: «0», 2.5 vagona 690; «0» ss, 1.5 vagona 660. Otrebi: baški, 5 vagonov 175. Tendenca čvrsta.

— **Pomanjkanje soli v Sloveniji.** V Sloveniji se kaže že izza jeseni l. 1924. občutno pomanjkanje soli. Na intervencijo Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je monopolna uprava naročila skladišču v Senju, da takoj pošlje skladišču v Ljubljani potrebno množino soli. V celem je aviziranih 20 vagonov, od katerih dospe prva pošiljatev (8 vagonov) že 20. t. m. v Ljubljano.

— **Plačila jugoslovenske vlade železniški družbi Donava - Sava - Jadran.** Z Dunaja poročajo: Donavsko - savska - jadranska železniška družba obiavlja: Kakor znano je jugoslovenska vlada v decembru plačala komiteju obligacionarjev vsoto, s katero je poravnala dolg za zadnja četrtletja 1921 v višini 4.350.000 zlatih frankov. Ob priliki bivanja jugoslovenskega finančnega ministra dr. Stojadinovića so se vršili v Parizu razgovori s komitejem obligacionarjev, pri čemer je jugoslovenski finančni minister podal nastopne izjave: 1. v bodoče se bodo plačevali kvartalni obroki, ki odpadejo na jugoslovensko vlado, redno po terminih, ki so predvideni v rimskem akordu; 2. še ne poravnani zaostanek za prvo četrtletje 1924 se bo pravočasno poravnal na ta način, da se bo komitetu omogočilo izplačilo polnega kupona dne 1. marca 1925, kakor je predvideno v rimskem akordu; 3. kar se zadeve zaostanka za leto 1923, tiče, se bodo o tem takoj začela pogajanja.

— **Zatvoritev tvornice usnja.** Ena največjih tvornic v Srbiji, tvornica usnja v Niški Banji, ustanovitev Industrijske prometne banke v Nišu, je odpovedala delo svojim delavcem ter bo ustavila obrat. Industrijska prometna banka v Nišu, ki je lastnica te tvornice, se nahaja v poravnalnem postopanju. Glavna pada, na katero so se upniki opirali, je bila gori imenovana tvornica.

— **Reforma carinske statistike.** Iz Beograda poročajo: Generalni direktor carin je že več mesecev na delu pri reformiranju statistike našega izvoza in uvoza, da podatki ne bodo samo zanesljivi, temveč tudi preglednejši.

— **Poravnalna postopanja.** V poravnalni zadevi zapuščine po pokojnem Vinku Majdiču v Kranju je poravnalni narok, določen za 19. prošlega meseca, odgoden na 23. t. m. ob 9. pri deželnem sodišču v Ljubljani. — Ustavljeno je poravnalno postopanje proti firmi: Franc Kalcari in brat, lesna industrija v Škofji Loki. — Poravnalno postopanje o imovini Antona Vajliča, trgovca v Ptuju, je končano.

— **Ponovni poravnalni narok v poravnalni zadevi Karla Worscheta,** trgovca v Mariboru, odrejen za 16. t. m. je preklican in odgoden na 24. t. m. ob 9.

= **Odprava konkurza.** Konkurz, ki je bil razglašen o imovini Koste Novakoviča, trgovca z lesom v Ljubljani, je odpravljen, ker ni kritja za stroške postopanja.

= **Povišanje delniške glavnice.** Portland-cementna tovarna, d. d. v Dovjem, povišuje delniško glavnico od 187.500 na 3 milijone Din z izdajo 45.000 delnic po 62.50 Din nominale s kuponom za leto 1924. Delničarji imajo pravico, optirati na eno staro delnico 15 novih delnic po tečaju 105 Din tel quel. Podpisovanje traja do 15. marca 1925.

= **Jugoslovensko - madžarska zbornica v Subotici.** V Subotici se namerava ustanoviti jugoslovensko-madžarska trgovska zbornica, ki naj bi pospeševala gospodarske stike med obema državama.

= **Dobave.** Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 26. t. m. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 2500 vreč iz jute za cement (50 kg vsebine; natančnejši pogoji na vpogled pri ekonomskem odelenju tega ravnateljstva); dne 4. februarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave inventarskih predmetov in pohištva v vrednosti 300.000 Din; 9. februarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave bakrenih cevi; dne 10. februarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave bakrene žice in bakrenih obročev; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave smrekovih desk. Predmetni oglasi so v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

= **»Aktuelni industrijski problemi«.** Pod tem naslovom je izšla v izdanju redakcije »Bankarstva« aktuelna publikacija z zanimivimi deli izpod peresa S. D. Alexandra, predsednika Pokrajinske zveze industrijcev v Zagrebu, dr. Fr. Windischerja, podpredsednika Centrale industrijskih korporacij, M. Axelrada, generalnega direktorja Narodne mlinske industrije, ing. Jaquesa Reissa, generalnega direktorja Zagrebške delniške tvornice likerjev, ing. Emila Stocka, generalnega direktorja d. d. »Split«, industrije portlandskega cementa, ing. Vekoslava Pilnela, gen. direktorja Osječke livarne železa ter tvornice strojev, ing. Pavla Friema, gen. direktorja D. d. za industrijo železa v Zenici, Karla Noota, gen. direktorja Kranjske industrijske družbe, M'lana Miljča, gen. direktorja Eksportne in importne d. d., Julija Vala, veleindustrijca, Josipa Selaka, direktorja šumskega koncerna Hrvatske eskomptne banke, ing. Josipa Ondera, direktorja Zagrebške delniške tvornice papirja itd. — Cena 50 Din. Naroča se pri administraciji »Bankarstva« v Zagrebu, Marovska ulica 30.

= **Podaljšanje italijanskih izvoznih zabran.** Iz Rima poročajo, da je izvozna zabrana za pšenico, pšenično moko, zdrob in žolto turščico podaljšana do 30. junija 1925.

= **Silen porast hmeljskih cen v Češkoslovaški.** Iz Žatca poročajo z dne 14. januarja, da so zadnje dni cene hmelju skokoma porasle in dosegle 4800 Kč za 50 kg. Lastniki zahtevajo do 5000 Kč za 50 kg. Povpraševanje je bilo močno, a ponudb malo, ker seveda tudi zaloge pri producentih niso več velike.

= **Razstava mlečnih izdelkov v Milanu.** Na mednarodnem vzorčnem velesejmu v Milanu od 12. do 27. aprila t. l. bo poseben oddelek za razstavo mlečnih izdelkov. Tudi na lanskem velesejmu so je vršila razstava mlečnih izdelkov, katere so se udeležile skoro vse evropske in južno ameriške države. Ker ni bila lansko leto na omenjeni razstavi zastopana naša mlekarska industrija, poziva naš gen. konzulat v Milanu, da bi se naši industrijci udeležili razstave v čim večjem številu.

= **Vračanje revizije francosko-češkoslovaške trgovinske pogodbe.** Ker bo Francija glede na pogajanja z Nemčijo povišala svoje minimalne carine, smatra »Prager Presse«, da ni zaradi tega izključena tudi revizija češkoslovaško-francoske trgovinske pogodbe.

S krvavečim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je vsemogočni poklical k sebi našo nad vse ljubljeno in dobro soprogo, mamico, hčerko, sestro, teto in svakinjo, gospo

Marijo Simončič

ki je v soboto, ob 15. uri po kratki mučni bolezni v 51. letu svojega življenja, previdena s tolažili sv. vere boguvdano preminula.

Pogreb nepozabne in srčno ljubljene bo v ponedeljek dne 19. januarja 1925., ob 16. uri popoldne iz hiše žalosti Resljeva cesta štev. 27 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica za blagopokojno se bo brala v župni cerkvi Sv. Petra.

Blagopokojno priporočamo v blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 17. januarja 1925.

Žalujoče rodbine z vsemi sorodniki.

ALEKSANDER · DUMAS

ZVESTOBA DO · GROBA

(LA · DAME DE · MONSOREAU)

48

Ta trenutek se odpro vrata in nad stopnicami se pojavi Diana, lepša kot kdaj prej, smehljaje se, čeprav ni pričakovala, da zagleda svojega očeta. Pri pogledu nanjo pa starec zakriči in iztegne roke, in Diana, ki je že pohitela, da se mu vrže v naročje, se prestrašeno ustavi, kakor da je dobila poveljе. Starec pa zaječi: „Moj bog, Diana živi! Živi!“ Bussy podpre starca, da mu ne pade. „Joj, gospod de Bussy!“ viče Diana in hiti po stopnicah nasproti, „povejte mi, kaj je očetu!“ „E, gospod baron vas je objokoval mrtvo!“ „Kako, in nikdo ga ni obvestil, nikdo mu pojasnil?“ „O ne, nikdo, niti gospod de Bussy sam!“ vikne starec med smehom in jokom. „Nehvaležnež!“ pravi le-ta. „Da, da, prav imate...“ pravi nesrečni starec, „ta prizor mi je nagrada za vse prestano... Toda...“ vpraša, kakor da se je spomnil druge opasnosti, „... rekli ste mi nekaj tudi o gospej de Monsoreau. Kje je ona?“ „Oh, oče moj!“ zašepeta Diana. Bussy zbere vso svojo moč in mirno odgovori: „Ona je pred vami, in grof de Monsoreau je vaš zet...“ „Kako? Grof de Monsoreau je moj zet, in vi vsi skupaj ste me pustili v negotovosti? Zakaj tako?“ „Jaz sem se bala pisati, oče, iz strahu, da bi pismo padlo v prinčeve roke,“ pojasnjuje Diana. Razven tega sem pa bila prepričana, da veste vse.“ „Ničesar. Pa v kakšni nakani ali nameri in zakaj so bile vse te tajnosti tako potrebne?“ „O, oče, samo razmislite!“ klikne Diana. „Zakaj vas ni obvestil, da je on moj soprog?“ Baron zadrhti in neprestano mrmra kakor da mu je nerazumljivo: „Gospod de Monsoreau moj zet. Moj zet.“ „Ne čudite se,“ odgovarja Diana, z glasom nežnega očitka, niste mi li sami zapovedali, da moram tako storiti?“ „Da, če bi te on rešil!“ „No, pa on me je rešil vojvode!“ odgovarja Diana, toda ne veselo, marveč s tolikim trpljenjem, da je kar odjeknilo v starcu. „Rešil me je vsaj sramote. Nesreče ne.“

„Pa zakaj je dopustil, da verujem v tvojo smrt in da toliko trpim?“ vprašuje starec. „Zakaj je dopustil, da umiram obupa, ko bi mi ena sama beseda vrnila življenje!“

„O, tukaj se krije še neka druga podlost!“ vzklikne Diana. „Oče moj, vi me ne boste več zapustili, in gospod de Bussy, vi me vzamete v zaščito, je li?“

„Gospoda moja,“ pravi mladi plemič in se nakloni, „jaz nimam pravice, vsaj sedaj ne več, da bi se mešal v vaše rodbinske zadeve. Ko sem videl neobičajno obnašanje in mahinacije vašega gospoda soproga, sem se moral ponuditi za branitelja. Tega sem našel v osebi gospoda barona de Méridora. Vi ste sedaj pri očetu, in jaz se umikam.“

„Prav ima,“ pravi starec žalostno. „Gospod de Monsoreau se je bal jeze vojvodove, in gospod de Bussy se ga prav tako boji.“

Bussy je razumel pogled Diane pri teh besedah, nasmehne se in pravi:

„Oprostite mi, gospod baron ,neobičajno vprašanje, katero vam stavim, oprostite mi je z ozirom na mojo nakano, da vam storim uslugo. Gospod baron, izvolite vprašati gospo de Monsoreau, ali se čuti srečno v zakonu.“

Diana sklene roki in vzdihne. To je bil edini odgovor, katerega je mogla dati. Bil je dovolj jasen. Oči starega barona se napolnijo s solzami. Spoznal je, da je njegovo prijateljstvo z grofom de Monsoreauom prineslo nesrečo njegovi hčerki. „Je-li res, da ste dali ali obljubili roko svoje hčere Monsoreauu, ne da bi vas bila k temu prisilila lokavost ali prevara?“

„Obljubil sem, pod pogojem, da jo reši.“

„Zares jo je rešil. Tedaj vas ne trebam več vprašati, smatrate li, da je vaša beseda obvezna ali ni?“

„Zakon veli za vse in posebno za plemiča, da drže dano besedo. Gospod de Monsoreau je po njegovih lastnih besedah rešil življenje moje hčere, moja hči torej pripada gospodu de Monsoreauu.“

„Tako je. Vidite, gospa, da sem imel prav, ko sem rekel, da nimam tukaj ničesar več opraviti. Gospod baron vas daje gospodu de Monsoreauu, a vi sami ste mu obetali, da mu poklonite samo sebe, čim zagledate svojega očeta pri sebi živega in zdravega.“

„Oh, ne parajte mi srca, gospod de Bussy!“ vikne mladenka obupno. „Moj oče ne ve, da se jaz tega človeka bojim, da ga mrzim, da se mi gnusi! On misli da je ta človek moj spasitelj. Jaz pa pravim, da je moj krvnik!“

„Diana! Diana!“ vikne starec. „Saj te je on rešil!“

„Da, plemič! Rešil jo je,“ vikne Bussy, ki se sedaj ne more več zadrževati, „rešil jo je, to je res, ali mislite li, da je življenje, za katero jo je rešil, manj opasno kakor popreje? Ne vem še vsega točno, gospod baron, ali to vem, da je tukaj po sredi še neka tajnost, za katero nisem izvedel dodobra. Slutim. Da sem bil jaz na njegovem mestu, besedo vam dajem, da bi jo bil tudi rešil, ali drugače, ne pa za plačo ali nagrado, in zlasti ne za tako drago. Ona naj bi vsaj smela sama odločati!“

„Ljubil jo je,“ pravi Méridor turobno, „in ljubezni morda smemo oprostiti...“

„Pa jaz?“ vikne Bussy. „Ali sem jaz mari...“ toda pri tem opazi, da je zinil morda preveč. Zato umolkne. A Diana ga je vseeno dobro razumela, morda bolje, kakor če bi bil stavek dokončal. Pogleda ga žarko in vdano. Zardi, potem stopi k njemu in ga prime za roko. „Brat moj, in rešitelj moj, in vi, oče moj. Zaklinjam vaju, ne pustita me.“

Bussy stisne lepe roke Diane in vsa njegova vznemirjenost se je na mestu razblinila kakor megla na majskem solncu. „Ako me tako pozivate, gospa, potem dobro. Prevzemem, kar želite od mene. Preden potečejo trije dnevi, da dosežem vojvodo, ki se, kakor čujem, s kraljem nahaja na romanju v Chartres, boste slišali o meni, ali pa se ne zovem več Bussy.“

Potem se približa Diani, in z opojnostjo, ki ga je v njeni prisotnosti spreminjala v plamen, jej zašepeta: „Torej smo zavezniki nasproti gospodu de Monsoreauu. Spomnite se, da vam ni on pripeljal vašega očeta, kakor je bilo dogovorjeno. Ne bodite verolomni!“

Potem stisne Bussy baronu zadnjič roko in odhiti iz sobe.

IV.

KAKO SE JE BRAT GORENFLOT ZBUDIL, IN KAKO SO GA V SAMOSTANU SPREJELI.

Prijatelja Chicota smo zapustili v začudenju in občudovanju nad trdnim spanjem in zdravim smrčanjem pijanega brata Gorenflota. Gostilničarju je napravil znak, naj se oddalji, in mu zunaj priporočil, naj Gorenflotu nikar ne pove, da je on, Chicot, ponoči odšel z njegovo haljo in se pravkar vrnil. Potem se je vrnil k fratru in se nekaj časa naslajal nad njegovimi brezzveznimi besedami, katere je izgovarjal v snu in ki so bile vzete iz njegovega govora, pripravljenega za opatijo, za sestanek, ki je že prešel. Včasih pa so se nanašale na pijačo in jedačo ali na dekleta in latinščino. Spanje debelega fratra je bilo tako trdno, da mu je Chicot mogel za silo zopet obleči haljo, ne da bi se bil pijanec prebudil. Šele, ko ga je Chicot izmotal do mize, je pričel pijanec besedičiti: „Brr! Zebe me! Ta mraz ne bo dopustil, da bi grozdje dozorelo letos!“ Potem je nadaljeval, ko ga je Chicot odeval: „Vi poznate mojo gorečnost, bratje. Vse za cerkev in za vojvodo de Guisa!“

Ko je Chicot videl, da se bo pijani menih kmalu zbudil, ga je zopet položil na zemljo in se vlegel v njegovo bližino ter se potvoril, kakor da spi tudi on ž njim. Res je Gorenflot postal nemirnejši, prenehal je z brbljanjem, potem pa je naenkrat sedel ter se pri tem iztežka oprl z roko ob tla. Ta operacija se mu je po daljšem trudu izborno posrečila.

Toda sedaj vzklikne Gorenflot: „Parbleu! Dan je že. Svetel dan! Zdi se mi, da sem to noč ostal tukaj!“

Sedaj se mu naenkrat nemilo posveti, in menih bridko zajavka: „Oh, opatija... oh, oh...!“ In Gorenflot se ozre po sobi in po navidezno spečem Chicotu, ki prične ta čas trdno vleči dreto.

„Lepo je, če si pijan!“ filozofira Gorenflot in ogleduje Chicota. „Kako je srečen, kako mirno spi! Seveda, on se ne nahaja v mojem položaju. Kaj bi bilo, da ga prebudim in da ga vprašam za njegovo mišljenje? On je človek, ki zna dobro svetovati!“

„Ne,“ nadaljuje Gorenflot, a Chicot je tačas vse glasneje vlekel svojo dreto, „ne, tega ne smem. Preveč bi dobil moči nad menoj, če mu to izdam. Tudi si bom brez njega izmislil kaj dobrega, da bo držalo. Toda jedva, da odnesem noge zaporu. No, tega se toliko ne bojim, toda tačas bom ob samem kruhu in vodi. Brr! Če bi imel vsaj kaj denarja, da podkupim brata temničarja...“

Ko Chicot zasliši ta samogovor, neopaženo potegne svoj mošnjiček z denarjem iz žepa in ga skrije pod sebe pod plašč. Ta opreznost se je kmalu izkazala kot izredno dobra. Kajti Gorenflot se je kmalu približal svojemu spečemu prijatelju in mrmral: „Če bi mož bdel, bi mi ne odrekel tolarja, a njegovo spanje mi je sveto, pa si ga vzamem tudi brez izrecnega dovoljenja.“

Gorenflot poklekne k Chicotu in nežno seže v žep šaljivca, ki se že vedno dela spečega.

„To je čudno!“ pravi. „V žepu ni nič! Morda pa ima shranjen denar v klobuku!“ Ko se obrne, je Chicot izpraznil naglo mošnjiček v dlan, prazni mošnjiček pa je vtaknil v hlačni žep.

„V klobuku ni nič,“ pravi Gorenflot vedno glasno in v razgovoru s samim seboj. „Poglejmo torej v hlačni žep. Tam je gotovo kaj. Ti, dobri stari poštenjak, dobro shranjuješ svoj mamon!“ In širok nasmeh zablesti na fratrovem licu od ušesa do ušesa.

Z roko seže polagoma v Chicotov hlačni žep, otipljе in izvleče prazni mošnjiček in zastrmi vanj: „O, Jezus! Kdo bo pa celo plačal!?“ Ta misel je Gorenflota tako prevzela, da je postal mahoma tako trezen, kakor na veliki petek zarana. S težkim korakom jo mahne naravnost k vratom, stopi skozi kuhinjo, ne reče gostilničarju niti besedice in naglo zaloputne vrata za seboj ter odhiti po ulici.

ALOMA COMPANY

snončna in reklamna družba z o. z.

Centrala: LJUBLJANA, Kongresni trg 3 — Filijalka: BEOGRAD, Kolarčeva 7

Generalno zastopstvo za Italijo: G. Cehovin, Trst, Viale XX Settembre 65

Oglase po originalnih časopisnih tarifah za vse tu- in inozemske časopise

Adrese trgovskih, industrijskih in drugih podjetij, garantirano pravilne

Plakatiranje v Ljubljani, Beogradu in ostalih mestih Jugoslavije, železniško plakatiranje po vseh jugoslov. železniških postajah

Kinoreklama v Ljubljani kakor tudi v drugih jugoslovanskih kinematografih

Informacije trgovskega značaja iz Jugoslavije kakor tudi iz drugih držav

Zastopstvo intern. velesejmov Ljubljana, Praga, Liberec, Gradec; prodaja legitimacij in tozadevne informacije

4574a

Trgovski pomočnik ali pomočnica

se sprejme proti dobri plači v večjo eksportno hišo. Imeti mora veselje in prakso za rezanje in razpošiljanje vzorcev, razumeti sestavo ilustr. cenika. Ponudbe pod „Eksport“ na upravo „Jutra“. 182/a

V najširših intelektualnih krogih bo gotovo vzbudila splošno pozornost ravnokar izšla knjiga

Dr. A. GOSAR:

SOCIALNA EKONOMIJA

8° strani 297 + XII.

Cena broš. 85 Din, vez. 95 Din.

Splošna knjižnica (znanstvena zbirka) zvezek V.

Naročila sprejema: 176/a

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Moč in mladost!

hitro povrne mnogo preizkušeni «Neokratosin». Uporablja se z najboljšim uspehom pri slabokrvnosti, bledici, slabih živcih, bolečnosti, pri nočnih polucijah, razdraženosti, depresiji, seksualni nevrasteniji, onaniji, impotenci, pešanju telesnih moči, mrzniji, nerazpoloženosti in zoprnosti pri ženskah. Cena zavitka 60 Din. — Razpošilja ga, če se znesek pošlje v naprej (v pismu) in 15 Din za pošiljalne stroške, družba:

Gesellschaft für chemische und metallurgische Industrien m. b. H.

Wien XIII/2, Wiesgrillgasse 5.

GRAFIČNI ZAVOD

za vsa dela, spadajoča v tiskarsko stroko

DELNIŠKA TISKARNA

D. D.

Tiskarna za umetniška in navadna dela v eno- ali večbarvni izvedbi

Moderno opremljena knjigoveznica

Izdelovanje trgovskih knjig

V Ljubljani, Miklošičeva cesta 16

Specijalna mehanična delavnica

za popravo pisalnih in računskih strojev

L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6/I.

Sprejmem trgovskega potnika

iz modne stroke za gospode.

Reflektant mora biti pri v poštev prihajajočih odjemalcih vse Jugoslavije dokazano dobro vpeljan, mora biti zmožen reprezentirati svojo hišo na najdostojnejši način ter mora biti dober in previden prodajalec.

Ponudbe s sliko samo s prvovrstnimi referencami, prepisi izpričeval, z zahtevkom mesečne plače, dnevnic in provizije je poslati na upravništvo «Jutra» pod šifro «Tovarna/17». 190 a

Gledališča, društveni odri itd.

V. SKRUSNY

dekoracijski slikar Narodnega gledališča v Ljubljani sprejema naročila 147 a

v Knaflјevi ulici (slikarski atelјé)

Pozor, pekarji!

Diasiad in sladno moko (maltorin)

najboljše sredstvo za pecivo ter 25 % cenejše od konkurence nudi: 7513/a

Tovarna diasiad in slada

M. ZALOKAR, d. z o. z., Ljubljana-Vič.

Ravnatelj pisarne

166/a

z vsestransko trgovsko, sodno, odvetniško in zemljeknjižno prakso, popolnoma verziran v vseh pisarniških poslih, s poznanjem zakonov in pristojbinskih predpisov, zelo agilen, perfekten knjigovodja in samostojen korespondent, najboljše reference, želi odgovarjajoče stalno mesto. Cenjene ponudbe z navedbo plače se prosijo na upravo «Jutra» pod „Predstojnik pisarne“.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Za pomladansko sezijo
se priporočam in naznanjam občinstvu, da izdelujem po zelo nizkih cenah vsakovrstne kroje, kakor: orjunaške, gasilske in tudi vsakovrstne čepice (športne, gasilske, sokolske in druge). — Prevzemam dela tudi od društev in trgovcev. — Anton Šorn, izdelovanje oblek in raznih čepic, Kranj, Slovenija. 1208

Gostilna in mesarija
v Krčovini (Maribor), blizu kolodvora, se ugodno proda. Naslov pove uprava „Jutra" v Mariboru pod šifro „Gostilna in mesarija". 962

Pekarna
v mestu, se zamenja za pekarno na deželi, oziroma se isto vzame v najem. Ponudbe pod „Pekarna 614" na upr. „Jutra" v Celju. 1358

Krojač Fr. Bah v Logu
pri Brezovici, se priporoča cenjenemu občinstvu. — Izdeluje obleke po najnovejši modi za 150—175 Din. 1009

Pohištvo!
Vsak, kdor si želi nabaviti krasno in trpežno raznovrstno pohištvo, naj si blagovoli ogledati veliko zalogo po najnižjih cenah pri Matiji Andlovic, mizarstvo in zaloga pohištva, Vidovdanska cesta 6 in Komenskega ulica 28. 1293

Pozor! Pozor!
Častniki in orožniki!
Izdelujem po najnižjih cenah uniforme po meri. — Imam vedno v zalogi kamgarn, štruks, blago za plašče ter vse vojaške potrebščine, kakor sablje, čepice, temjake, zvezde, ahselbende itd. — Cene solidne! Simon Klimanek, Ljubljana, Selenburgova ulica 5. 53

Dobro idočo pekarno
z inventarjem, odstopim za 70.000 K. — Ivan Prelčec, Zagreb, Tuškanac 19. 1342

Službe (dobe)

Trgovski pomočnik
za modno trgovino, dober izložbeni aranžer in prodajalec, se sprejme takoj. — Plača po dogovoru. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja ali pa se osebno predstaviti do 30./1. 1925. pri tvrdki B. Veselinovič in komp., Maribor — Gosposka ulica 26. 1216

Prodajalka
dobro izurjena v manufakturni stroki, se takoj sprejme. — Ponudbe pod značko „Zanesljiva 6" na upravo „Jutra". 1175

Zmožno osebo
ki bi vodila trgovino v Zagrebu, se išče. — Položiti je 30.000 Din. Prednost imajo samci. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Služba 595". 1336

Postrežnica
za nekaj ur dnevno, se išče. Rožna dolina, pot V, št. 35. 1302

Servirarice in sobarice
za sezijo 1925., se iščejo v letovišče za prvovrsten hotel. Samo dobro kvalificirane, s čedno in elitno zunanjostjo, naj pošljejo oferte in prepise spričeval na upr. „Jutra" pod „Sezija 1925". 1275

Prodajalko
ki je popolnoma izurjena v manufakturni in špecerijski stroki, se sprejme v trgovino z mešanim blagom v večjem kraju na deželi. — Ista mora biti spretna ter v občevanju s strankami vljudna in prijazna. Res dobro kvalificirane moči, ne začetnice, naj vpošljejo ponudbe z zahtevo plače pri polni oskrbi v hiši, pod značko „Nastop takoj 486". 1048

Spretne risarje
karikaturiste, se išče. Prijave naj se pošljejo na naslov: „Škrat", Celje, Vodnikova ulica 3. 997

Perfektna stenografinja
in samostojna korespondentinja, se takoj sprejme za slovensko in nemško korespondenco. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Samostojna". 1175

Perfektno kuharico
sprejme večja družina na deželi. Ozira se samo na dobre in srednjeletne. Nastopi lahko takoj. Pismene ponudbe pod „Dobra kuharica" na upravo „Jutra". 1172

Spretna kuharica
ki zna delati porcije, se sprejme za boljšo restavracijo. Nastopi lahko takoj ali 1. febr. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Porcije". 1167

Samico, dobro kuharico
sprejme boljša družina dveh oseb. Zaposlena bi bila tudi kot sobarica. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo na lekarno Schwarz v Ljutomeru. 492

Moškega
zanesljivega, treznega, po možnosti kovinarja, ki se dobro razume na bencinmotor, iščemo. — Mesto je stalno, plača dobra, nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na „Publicitas", d. d., Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 7/II — pod „Sigurno". 1140

Raznašalec
priden in pošten, dobi takoj službo. Vprašati je v Florijanski ulici 22. 1431

Ženska
(event. samostojna vdova), pridna in zanesljiva, katera bi nadomestovala gospodinjo v kuhinji, pri maloštevilni živini in v prostem času na vrtu, polju in gostilni, se sprejme. Katero veseli bivati na zdravem in lepem kraju na planinah, kamor zahajajo turisti, naj pošlje naslov na podružnico „Jutra" v Celju pod „Planinski raj". 1331

Natakarico se išče
za gostilno in kavarno v Ljubljani. Biti mora samostojna in imeti par tisoč K kavcije. — Dobivala bo tudi nekaj plače. Biti mora prikupljive zunanjosti in spretna. Pismene ponudbe s sliko na upravo „Jutra" pod šifro „Čedna 650". 1430

Vajenec
za elektrotehnično in mehanično obrt, se išče. Ponudbe pod „Ljubljana 617" na upr. „Jutra". 1379

Dekle
pridno, delavno in pošteno, za vsa domača dela, se sprejme za samo čez dan. — Naslov pove uprava „Jutra". 1339

Trgovskega pomočnika
agilnega, mlajšo moč, ki je verziran v mešani stroki in
učenca
močnega, zdravega, poštenih staršev, sprejme takoj P. Koren, preje Šterk, trgovina mešan. blaga v Črnomlju. 1074

Pošteno in čedno dekle
iščem k majhni družini za takoj ali s 1. febr., ki bi že znala nekaj kuhati in opravljati druga hišna dela. Ne pod 20 let staro. V mesto na Gorenjskem. Naslov pove uprava „Jutra". 1348

Mizarski pomočnik
prvovrsten, trezen, vajen tudi mizarskih strojev, se sprejme pri večjem mizarskem podjetju na deželi. — Oženjeni mojstri ki so že samostojno obratovali, imajo prednost. Ponudbe pod šifro „Poštena in urna moč" na upravo „Jutra". 1367

Službe (iščejo)

Prodajalka
vajena špecerijske in manufakturne stroke, išče službo. Naslov pove uprava „Jutra" 1257

Hišnik
z ženo in 2 otrokoma, želi premeniti službo. Izučen je vrtnar. Službo lahko nastopi 1. febr. 1925. Naslov pove uprava „Jutra". 1239

Prodajalka
mešane stroke, želi premeniti mesto. — Ponudbe pod „Poštena 558" na upravo „Jutra". 1237

Prodajalka
za katerokoli stroko, išče službo v Ljubljani. Cenjene ponudbe pod „Pridna 514" na upravo „Jutra". 1218

Prodajalka
želi službe na deželi, najraje v bližini Ljubljane. Zna tudi šivati za trgovino. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Zanesljiva 238". 969

Izurjen knjigovodja
in dober organizator s prakso želi poldnevne zaposlitve. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Bilancist 576" 1290

Spretna stenografinja
želi svoje mesto premeniti. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Spretna 15". 1084

Absolventinja
meščan. šole, ki ima prakso blagajničarke, išče mesta — najraje na deželi. Gre tudi za nekaj mesecev brezplačno kot praktikantinja v pisarno. Ponudbe na upravo „Jutra" v Celju pod „Blagajničarka" 1067

Šofer
izurjen mehanik, išče mesta pri kakem podjetju ali pri kakem privatniku kot šofer. Ponudbe pod „Strogo zanesljiv" na upr. „Jutra". 711

Tesač
išče primerno delo pri kakem lesnem podjetju. Naslov pove uprava „Jutra". 1452

Trgovski vajenec
zdrav in krepak, išče mesta v trgovini. — Ponudbe pod „Vajenec 646" na upravo „Jutra". 1434

Dobro izurjena šivilja
z večletno prakso, želi opravljati v svojo stroko spadajoča dela po hišah. Naslov pove uprava „Jutra". 1338

Trgovski vajenec
z dveletno prakso na deželi, išče v svrho popolnejše izobrazbe mesta v Ljubljani. Na hrano in stanovanje ne reflektira. Ponudbe pod šifro „Trgovina 646" na upravo „Jutra". 1433

Izurjena šivilja
sprejme delo na dom in gre tudi po hišah. Naslov pove uprava „Jutra". 1357

500 Din nagrade
dam tistemu, ki mi preskrbi v Ljubljani stalno mesto prodajalke v galanterijski trgovini. Ponudbe se prosi na upravo „Jutra" pod šifro „Takoj 310". 1378

Prodajalka
išče službo v Ljubljani pri katerikoli stroki. — Cenjene ponudbe pod „Pridna 511" na upravo „Jutra". 1218

Spretna prodajalka
za slaščičarno — z letnim spričevalom, stara 19 let, išče mesta. Cenjene ponudbe na naslov: Mira Krois, Lajteršperk 70, pri Mariboru. 1192

Upokojen železničar
išče kakršnegakoli dela. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Upokojenec". 1320

Šivilja gre šivat na dom
obleke, posteljno in moško ter žensko perilo. — Prijave pod značko „Praktična" na upravo „Jutra". 1341

Knjigovodkinja
perfektna — z mnogoletno prakso, samostojna korespondentinja za nemški, angleški in slovenski jezik — želi premeniti mesto. — Ponudbe pod značko „Stalna služba 3000" na upr. Jutra. 1328

Pouk

Prikrojevalni tečaj
za ženska in moška oblačila, se priredi v Mariboru v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici 5. V ženski tečaj se sprejemajo tudi privatnice. — Vpisovanje se vrši v nedeljo 25. januarja 1925. od 9 do 12. ure. — Poučevalo se bo vse moderne kroje. — Za obilen obisk se priporoča Ivan Bizjak, krojaški mojster in koncesijonirani strokovni učitelj. 1362

Učiteljica
daje instrukcije za osnovne in meščanske šole. Ponudbe pod „Instrukcija" na upravo „Jutra". 1412

Prodam

Perje
kokošje, gosje in gosji puh ter račje oddaja vsako množino po zmernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

Pozor! Pozor!
Hotelirji in krčmarji!
Avtomat, 2'25 m visok in 1'20 m širok, s krasno celo godbo, ki igra 12 slovenskih komadov, je po nizki ceni naprodaj. Istotam se proda tudi 12 novih borovih oken, 2 polken (1'25 m in 80 cm) že z železjem nabiti. Josip Jezernik, Stob pri Domžalah 1330

Prostovoljna razprodaja
se vrši Cesta na Rožnik 29. Proda se ves tvorniški inventar: motor 18 k. s. na surovo olje, dinamo motor za luč z voltometrom, vela 10 m dolga, vrtalni stroj, 1 velika stružnica za železo, več jermenic, brus (Schmirgelscheibe), vse na pogon, 2 manjši Spindelpresse, omare za orodje in razno drugo orodje. Začetek ob 9. uri. — Kupci vabljeni. 1317

Šivalni stroj
"Singer", najnovejšega sistema, jako fin, dobro ohranjen, se proda za 10.000 D. Ogleda se pri Jos. Cilenšku, kleparskem mojstru, Laško. 1270

Drva
odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. Scagnetti, za gorenjskim kolodvorom. 1006

Salonsko suknjo
in telovnik za manjšega gospoda, proda Peter Capuder, Dalmatinova ulica. 816

Tovorni avto
„Torino Fiat", 18 HP, 2 toni, ugodno proda T. Rojec, št. Vid-Stična. 618

Landauer
popolnoma nov, proda pod ceno A. Rojec, št. Vid-Stična 615

Gonilna jermena
v znani prvovrstni izdelavi, nudi najceneje Carl Budischovsky & Söhne, Wien. — Zastopstvo in zaloga za Slovenijo: Rudolf Deržaj, Ljubljana, Slomškova ulica št. 1. 525

Pletilni stroj 8/50 cm
nov, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 234

Motor na bencin
„Benz", 12 HP, pritrjen na močnem železnem vozu — brezhiben, ugodno proda A. Rojec, št. Vid-Stična. 612

Nürnberški hren
prvovrstna jabolčna in orehova drevesa ter fižol prepeličar, proda po zmernih cenah Šumenjak, Pekre, p. Limbuš pri Mariboru. 599

Prodam
Toussaint-Langenscheidt pisma (franc., ital. in angl.) ter več franc. knjig. Pisati na: Ljubljana, Vrhovčeva ul. št. 14/I, levo. 1446

Kante za mast in med
se prodajo. Naslov pove upr. „Jutra". 1459

Težak stroj za vrtanje
(Bohrmaschine) na ročni ali električni pogon, proda Karel Sinkowitsch, avto-delavn. v Mariboru, Grajska ulica 2. 1457

Moška črna suknja
se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 1432

Moško kolo
znamke „Dürkopp", dobro ohranjeno, se proda na Gosposvetski cesti 6/II, dvorišče. 1420

Dva šivalna stroja
dobro ohranjena, po nizki ceni prodam. Naslov v upr. „Jutra". 1441

Dve veliki preprogi
5 × 4 m, dobro ohranjeni, prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 1342

Proda se:
pisalna miza, nizka omara, stol, politirana miza, gugalni stol, citre in nekaj velikih palm. Naslov pove upr. „Jutra". 1407

Izredna prilika za nakup POHIŠTVA!
Elegantno sobno opravo
črešnjevo, okroglo delo, fino pelho in razno drugo pohištvo ugodno proda Marija Andlovic, Križevniška ulica št. 12. 1448

Filatelisti, pozor!
Prodam veliko, lepo zbirko znamk vsega sveta. Vrednost nad 200.000 Din. Vprašanja na upravo „Jutra" pod „Velika zbirka". 1168

Lepa spalnica
politirana in jedilnica, se radi selitve ugodno proda v Vegovi ulici 10. 1331

Solnate vreče
(500 komadov) naprodaj v trgovini v Prečni ulici št. 8. 1300

Več finih mask
naprodaj. Naslov pove upr. „Jutra". 1396

Morsko travo
prima, dobavi najceneje „Fructus", Ljubljana, Tabor št. 2. 1390

Drsalke
št. 24 ali št. 25, dobro ohranjene, prodam po zelo nizki ceni. — Naslov pove uprava „Jutra". 1376

Ugodno prodam:
starinsko mahagoni omaro, starinsko zofo, mizo in dva stola. Vse v dobrem stanju. Naslov pove uprava „Jutra" 1361

Kupim

Lisičje kože
in kože drugih divjačin vedno kupuje D. Zdravič, trgovina usnja v Ljubljani, Florijanska ulica štev. 9. 1205

Hrastov les
paralelno rezan, po zahtevanih dimenzijah, se kupi proti takojšnjemu plačilu. — Naslov pove uprava „Jutra" 1153

Vijačna stiskalnica
eno- ali dvoročna (ein oder zweiarm. Handspindelpresse) se kupi. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Stiskalnica". 1437

Kupim
več rabljenih, toda prav dobro ohranjenih primožev (Schraubstocke) ter ravnalno ploščo (Richtplatte). — Ponudbe z navedbo teže in cene na upravo „Jutra" pod „Ključavničar". 1347

Oglje
bukovo, suho, vilano, kupim 60 vagonov proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe s ceno na naslov: I. Paljevec, Ljubljana, Slomškova ul. 21. 1406

Kože divjačine:
divjih in domačih zajcev, lisic, kun, dihurjev, polhov itd., kupuje po najvišjih dnevnih cenah Peter Semko, Ljubljana, Križevniška ul. št. 7. 1375

Vedno najboljši nakup

volnenega blaga, krasnih vzorcev, za obleke, najboljših vrst platna in šifona, prešitih odej, in vseh vrst manufakture nudi tvrdka

FRANC CROBATH, d. z o. z., KRANJ.

Na drobno! Na debelo!

Avto
dobro ohranjen, s 4 sedeži, pripraven za trgovsko potovanje, se takoj kupi. — Ponudbe na naslov: Celje, poštni predal 44. 1268

Instrumente
tudi pokvarjene in vsakovrstne note, kupim. Ponudbe pod „Instrumenti" na upravo „Jutra". 1404

Jedilna soba
pravi mahagoni, v najboljšem stanju, se proda. Vprašati na Aleksandrovi cesti 2 od 12.—3. popoldne. 1296

Damsko kolo se kupi
Ponudbe pod „Dobro ohranjeno" na upravo „Jutra". 1340

Kmet-pridelki

Izvanredna prilika
za trgovce z vinom, hotelirje, kavarnarje, lekarnarje itd. Proda se po zmerni ceni več hl pristnega, starega kraškega „pikolita". Pojasnila in vzorci dne 21. in 22. jan. od 2.—3. popoldne v Ljubljani, Krakovski nasip št. 6/II. 1824

Nepremičnine

Posestvo
obstoječe iz 8 oralov gozda, 10 oralov travnikov in njiv, v ravnini, lepo zidana hiša, hlev za živino in hlev za svinje, se poceni proda. — Pojasnila daje Mihael Šolobir, trg Sv. Jakob, pošta Št. Jurij ob južni železnici. 1260

600 sežnjev stavbišča
med sejmiščem in Peščenico, na glavni cesti, z dvema širokima frontama na 2 cesti, prikladno za trgovsko ali industrijsko podjetje, se po ugodni ceni proda. Pojasnila daje: Agentura Intermissor, Zagreb, Samostanska 9. Telefon 21-64. Broj K 58. 1191

Pritlična hiša
v centrumu Zagreba, s 128 sežnjev dolgim dvoriščem, se proda. Pojasnila daje Agentura Intermissor v Zagrebu, Samostanska 9. — Telefon 21-64. Broj L 17. 1189

Stavbišče
v bližini Kaptola, s površino 190 kvadratnih sežnjev, s fronto 14 m na cesto in širino 45 m, se skupno z majhno hišico z 2 stanovanji proda za 145.000 Din. Ponudbe na: Agentura Intermissor v Zagrebu, Samostanska 9. Telefon 21-64. — Broj M 42. 1185

Dvonadstropna hiša
na Prilazu, z velikim vrtom, stanovanjem iz 3 sob in pritiklin, v dobrem stanju, se proda za okoli 700.000 Din. Ponudbe na: Agentura Intermissor v Zagrebu, Samostanska 9. Telefon 21-64. — Broj M 18. 1187

Nova vila
z 2 stanovanji po 4—5 sob s komfortom, velikimi prostori, tako, da so v njej lahko 3 velika stanovanja, na najlepšem mestu, solidno in na najmodernejši način zgrajena, se proda za stalno ceno 900.000 Din. Dopise na Agenturo Intermissor v Zagrebu, Samostanska 9. Telefon 21-64. — Broj M 43. 1183

Trinadstropna hiša
popolnoma v centru Zagreba, poleg Zrinjevca, neobdavčena, zelo dobičkanosna, lepo in solidno zgrajena, se takoj proda. — Dopise na naslov: Agentura Intermissor, Zagreb, Samostanska 9. Telefon 21-64. — Broj M 52. 1181

Hiša
se radi selitve poceni proda v lepem kraju, 15 minut od dol. Toplic — primerna za obrtnika ali vpokojenca. Lep sadni vrt in njiva, vse pri hiši. Ponudbe na naslov: Ignacij Gregorčič, Novo mesto 114. 1156

Hiša
z gospodarskim poslopjem v Podgorju pri Kamniku, se po ugodni ceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra" 1124

Pozor! Pozor!
Mesarji in gostilničarji!
Gostilna in restavracija na prometnem in industrijskem kraju v bližini postaje Štore — se proda po solidni ceni. Hiša je enonadstropna ima velike gostilniške prostore, sobe za tujce, vrt za goste, vrt za zelenjavo, hlev za konje, hlev za svinje, pol orala obdelane zemlje. Realna koncesija! Kupcu je takoj na razpolago stanovanje in prevzem gostilne. Natančnejši pogoji se izvedo pri lastnikih: Pavel in Ivana Marčič, gostilna in restavracija, Štore pri Celju. 987

Proda se hiša
s staro renomirano dobro idočo trgovino, ležeča ob železnici v enem mestu Gorenjske, oziroma skupno z moderno urejenimi gospodarskimi poslopji, sadni vrt, zemljišča, gozdovi, kakor tudi živi in mrtvi inventar. — Pismena vprašanja pod šifro „Gorenjsko" na upravo „Jutra". 473

Vodna moč 10 HP
se proda na lepem prostoru, pripravno za vsako obrt. — Naslov pove uprava „Jutra" v Mariboru pod „10 H. P.". 1130

Javna dražba.
Pri okr. sodišču v Ljubljani bo dne 24. t. m. ob 10. uri dop. dražba posestva v Zgornjih Pirničah pri Medvodah. Posestvo obstoji iz ene nove hiše in 7 parcel. Cena zelo ugodna. — Kupci, pridite. 1435

Prodam malo posestvo
obstoječe iz zidane hiše z 2 sobama, vežo, kuhinjo, jedilno shrambo, drvarnico, shrambo za listje, 2 svinjska hleva, 2 vrta in nekaj zemljišča okoli hiše s sadnim drevjem. — Vodnjak na dvorišču. Posestvo se nahaja ob glavni cesti, 10 minut od postaje Poljčane in se proda radi izselitve za 25.000 Din. Pojasnila daje Jernej Godec, Spodnje Poljčane 18. 1329

Stavbišče
v velikosti 600—800 m², kupim v mestu ali najbližji periferiji. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Stavbišče" — kjer se izve tudi naslov. 1445

Trgovska hiša
dvodružinska, se proda najvišjemu ponudniku. — Hiša leži na glavni cesti, velik vrt, vodovod, vse ograjeno. Takojšnja uselitev! Eksistenca zagotovljena. — Ponudbe pod „Periferija Ljubljane" na upravo „Jutra". 1249

Lokali

Prostor za delavnico
iščem v mestu, event. preureditev, prezidavo ali čiščenje napravim na lastne stroške. Ponudbe na upr. Jutra pod „Selitev 590". 1315

Trgovina
z mešanim blagom, na zelo prometnem kraju, se radi preselitve pod ugodnimi pogoji odda v najem. Ponudbe pod „Dober promet" na upr. „Jutra". 1265

V sredini mesta
na zelo prometnem prostoru, se odda: 1.) krasno veliko skladišče; 2.) lepi trgovski prostori za špecerijsko ali manufakturno trgovino. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Prometni prostor 459" 971

Lokal
na najlepšem mestu v Beogradu, primeren za vsako stroko, se odda. Pisati je na poštni predal štev. 61, Beograd. 1147

Trgovina
s pisarniškimi potrebščinami, dobro upeljana, ustanovljena leta 1900., na najlepšem mestu v Beogradu, se proda. — Dopise na naslov: Cerović-Ajbatel, Beograd — Kralja Milana 81. 1144

Dobro idoča trgovina
z mešanim blagom, 3 ure oddaljena od Maribora, se proda. Ponudbe pod značko „Ugodno" na upr. „Jutra" v Mariboru. 1134

Dobro idoča mlekarna
se takoj proda z inventarjem Ponudbe pod „Mlekarna" na upravo „Jutra" v Mariboru. 1456

Dobro idoča gostilna
z dvema lokaloma, stanovanjem in kletjo, se radi bolezni takoj za nizko ceno odstopi. Zagreb, Tkalčičeva ulica 72. 1451

Branjarija
in betoniran lokal ter hlev, za vsako obrt, sredi mesta, se takoj proda. Ponudbe na upravo „Jutra" v Mariboru pod „Branjarija". 1455

Trgovina
z mešanim blagom in žganjem, s koncesijo, na deželi, se odda. Primerna za kako invalidsko vdovo ali samico. Ponudbe na naslov: Franc Plahutnik, poštno ležeče Mengeš. 1444

Primeren prostor
za delavnico za mirno in snažno obrt, v pritličju ali v I. nadstr., se išče. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod „Modna 560". 1356

Trgovina
zelo dobro vpeljana, v Ljubljani, se radi družinskih razmer, z inventarjem vred, zelo ugodno proda. Ponudbe pod „Trgovina 625" na upr. „Jutra". 1400

Trgovski lokal
star, mešane trgovine, s stanovanjem ali brez, se odda na glavni cesti. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Predmestje". 1252

Trgovina
s pisarniškimi in šolskimi potrebščinami, dobro vpeljana, na prometnem prostoru, se odda. — Istotam je tudi dobro vpeljana trafika. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „S. P.". 1349

Specerijska trgovina
se zelo ugodno proda. Ponudbe pod „Trgovina 1925" na upravo „Jutra". 1409

Stanovanja

Sobo z 2 posteljama
in klavirjem, iščeta dijakinji za takoj. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Mirni 553". 1230

Stanovanje
obstoječe iz sobe in kuhinje, v Novem Vodmatu, se zamenja za drugo kje drugje. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Z enakim". 1219

Prazna sobica
event. tudi v podstrešju, se išče za takoj. Naslov pove uprava „Jutra". 1215

Stanovanje
obstoječe iz 2—3 sob, kuhinje in pritiklin, išče mirna stranka. Plača 1000 Din. — Naslov pove uprava „Jutra" 1194

Za februar ali takoj
iščem stanovanje, obstoječe iz 2 sob (ali ena velika), kuhinje in pritiklin. — Ponudbe na naslov: Franc Svetic, tvrdka Ant. Schuster, Mestni trg. 1322

Sobo se išče
če mogoče s posebnim vhodom, v bližini glavnega kolodvora. Prijave na upravo „Jutra" pod „Soba 584". 1312

Sobo
elegantno opremljeno, separirano, v sredini mesta, išče samec. Ponudbe pod „Soba" poštni predal 101. 1307

Stanovanje v Mariboru
zamenjam za stanovanje v Ljubljani. Naslov pove upr. „Jutra". 1056

Šivilja išče sobo
in kuhinjo. Najemodajalcu napravi vse zastonj in plača mesečno po dogovoru. — Naslov pove uprava „Jutra" 1037

Dva gospoda
se sprejmeta na stanovanje pri M. Buhu, Križevniška ulica 12/I. 1154

Iščem sobo
po možnosti s posebnim vhodom in s priprosto hrano. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „B. 200" na upravo „Jutra". 1458

Eleg. opremljena soba
velika in lepa, s predsobo in s posebnim vhodom, se takoj odda solidnemu gospodu. — Vprašati pri g. Bratužu, Sv. Jakoba (Galusovo) nabrežje št. 7. 1450

1000 Din nagrade
dobi oni, ki mi preskrbi do marca stanovanje z najmanj 1 sobo in kuhinjo. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Marc 1925". 1425

Lepa soba z vso oskrbo
se odda 2—3 solidnim gospodom (dijakom). Naslov pove uprava „Jutra". 1424

Lepa soba
s posebnim vhodom, elektr. razsvetljavo in popolno oskrbo, se odda dvema gospodoma. Naslov pove upr. „Jutra". 1417

Stanovanje
z 2 sobama in kuhinjo, išče zakonski par brez otrok. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Stanovanje 641". 1439

Mlajši dijak
se sprejme na hrano in stanovanje na Rimski cesti. — Naslov pove uprava „Jutra" 1350

Opremljena soba
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, se odda v bližini bolnice. — Naslov pove uprava „Jutra". 1442

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob in kuhinje se išče. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Dom 634". 1414

Prazno sobo
v bližini Sv. Jakoba, iščeta 2 ves dan odsotni osebi. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Šentjakob". 1408

Iščem stanovanje
najmanj sobo in kuhinjo, za takoj. Ponudbe pod „Dr. H." na upravo „Jutra". 1392

Lepo opremljena soba
se odda 2 gospodičnama. — Istotam dobi več oseb dobro
opoldansko hrano
Naslov pove uprava „Jutra" 1397

Stanovanje
v suterenu nove hiše, z eno sobo in kuhinjo ter velikim vrtom, se odda. Pripravno za vrtnarja ali vpokojenca, ki bi imel veselje do vrta. Naslov pove uprava „Jutra" 1406

Sobo
s posebnim vhodom, želi mlad samostojen obrtnik v sredini mesta. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Februar 633". 1415

Stanovanje s prehrano
iščem za dijaka prve realne gimnazije v Ljubljani za takoj, ozir. najkasneje 1. febr. Ponudbe na naslov: Miloš Rozin, Trbovlje II. 1354

Stanovanje
obstoječe iz sobe in kuhinje, v Novem Vodmatu, se zamenja z enakim kje drugje. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Z enakim". 1219

Gospodarju
ki da kleparskemu mojstru stanovanje, napravi isti za nagrado vsa kleparska popravila pri hiši. — Ponudbe pod „Takoj 610" na upravo „Jutra". 1345

Državni uradnik
s sestro, išče dve prazni ali eno večjo prazno sobo v središču mesta, najraje v bližini Ljubljanice za 1. ali 15. april t. l. Ponudbe prosim na upravo „Jutra" pod „Mirna stranka 2". 1416

Sobo
z električno razsvetljavo, v bližini južn. kolodvora, oddam dvema gospodičnama, event. tudi s hrano. Naslov pove uprava „Jutra". 1389

Kapital

Kdor bi posodil
samostojni gospe 2000 Din za dobo 4 mesecev, proti mesečnemu povračilu — naj pošlje ponudbo pod „Pomoč v sili" na upravo „Jutra". 1209

Družabnika
ali družabnico iščem za mojo dobičkanosno kavarno in restavracijo z lastno koncesijo. Potreben kapital najmanje 30.000 Din. Naslov v podružnici „Jutra" v Mariboru pod „Takojšnja združitev". 951

Kot družabnik
s 50—100.000 Din pristopim k solidnemu podjetju. Ponudbe pod „Gotovina na razpolago" na upravo „Jutra" v Mariboru. 1123

Posestnik in obrtnik
išče okrog 4000 Din posojila proti vknjižbi in dobrim obrestim. Naslov pove upr. „Jutra". 1426

15.000 Din posojila
se išče za kratko dobo proti dobrimi obrestmi. Ponudbe pod „Varno 635" na upravo „Jutra". 1427

Za dobro idoče
elektrotehnično podjetje z moderno opremljeno veliko delavnico, v obmejnem mestu na Dravi, se išče strokovno izobražen družabnik s primernim kapitalom ali pa tudi kupec, kateri bi pod ugodnimi pogoji celo podjetje s stroji, orodjem in blagom (tudi delno) prevzel. Ponudbe na upravo „Jutra" v Mariboru pod šifro „Ugodna prilika". 1137

Družabnik
se sprejme za takojšnjo izdelovanje patentovanega, kovinskega množinskega predmeta (Massenartikel) za vso Jugoslavijo. Potrebni kapital od 25.000 Din naprej. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Izdelovanje 597". 1344

Iščem trgovko
ki bi mi posodila 3000 Din. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Žena". 1346

Dopisovanje

Česar ne veš
v zemljeknjižnih, finančnih, davčnih, ameriških zadevah;
če se ne spoznaš
v raznih prošnjah pri različnih oblastih ali če potrebuješ posredovanja;
če kupuješ ali prodajaš
nepremičnine in premičnine,
vprašaj.
Za odgovor nakaži 10 Din ali pošlji v znamkah na naslov: Josip Saje, Ljubljana, Mestni trg 25. 1423

Ljubi, ljubi Tom!
Mislim nate noč in dan! — Zdrav, srečen! 1449

«Sama» (Cerk.)
Pismo v upravi „Jutra". — Ne morete dvigniti? — Sam. 1428

V svrho izpopolnitve
slovenščine, iščem korespondenco z akad. izobraženim gospodom izven Maribora. — Cenjene ponudbe pod Alma Paski, poštno ležeče Maribor 1136

Dva mlada škrateljčka
želita dopisovanja z dvema energičnima gospodoma. — Dopise na upravo „Jutra" pod šifro „Peterbajal" in „Cicapeti". 1337

Dotična dama
ki jo je gospod v petek zvečer v kavarni „Zvezda" opozoril na „Jutro", se naproša ako in kedaj je svidenje mogoče. Cenjeni odgovor pod „Radio" na upravo „Jutra". 1401

Ženitve

Trgovec
28 let star, želi poročiti čedno, zvesto, muzikalno družico od 17 do 27 let, ki ima 100.000 Din premoženja. — Ponudbe z naslovom in sliko na upravo „Jutra" pod šifro „Mirosrečovir". 1288

Glasba

Godbe na pihala!
Prve slovenske žalobne koračnice: „Blagor mu", „Rodoljubu" — (posamezni deli „Vigred se povrne", „Blagor mu" lahko nadomestijo petje) — 25 glasov 30 Din. Samozaložba Pahor, Ljubljana, Pražakova ulica 10. 1295

(Dalje na 15. strani.)

Živali

Doberman
čistokrven, 5 mesecev star, se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 1458

Izgubljeno

Izgubila se je
črna listnica z manjšo vsoto denarja in voznimi listinami — od Jernejeve ulice v Šiški do kavarne „Evropa". Pošten najditelj naj odda listnico v upravi „Jutra". 1446

Drag spomin!
V petek zvečer se je na drsališču „Ilirija" v paviljonu na sedežu pozabila listnica s fotografijo. Listnica je drag spomin, zato je najditelj naprošen naj jo vrne pri drsališki blagajni ali pa na naslov, ki ga izve v upravi „Jutra". 1377

Razno

Plesti na stroj
se želim priučiti. Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Strojno pletenje 615". 1436

Ročna dela
izvršuje po naročilu Mimi Krah, Kranj. 1262

18 let
priznane „L a r u c i n" pilule najsigurneje ozdravljo kapavico (Tripper). — Dobiva se po vseh lekarnah po 20 Din škatlja. Po pošti razpošilja lekarna B l u m, Subotica.

Zastonj! Zastonj!
Trgovcem
senzacijonalni cenik „Srečolov" pošlje Postržin, Videm-Krško. 1278

Okultni svet.
Dajemo pomoč v pribičnih sagonetnostih: strašila, zasledovanja, nesrečna ljubezen, perverznosti itd. — Sestavljamo prvovrstne slike značaja po pisavah in fotografijah. Din 25. Pisma pod „Mahanara" na upr. „Jutra" 509

Lepih **100** umetniških razglednic za šaljivo pošto nudi za **25** Din tvrdka M. TIČAR, Ljubljana.

Dvokolesa
popolnoma prenovirajo, emajlirajo s ognjem, ponikIajo in shranijo preko zime v oskrbo. — „Tribuna" F. B. L., Ljubljana, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Karlovška cesta št. 4. 27693

Lesena baraka
za trafiko na drž. kolodvoru v Šiški, se proda. — Ogleda se lahko v petek in soboto med 3. in 5. uro pop. in v nedeljo med 10. in 12. uro dopoldne. 1151

Ažurira
v vseh barvah in plistra se na Bregu št. 2/II. 1099

Vsakovrstne vožnje
zlasti prevoz pohištva ob priliki selitev, prevoz premoga, lesa in drv s kolodvora ali od drugod in vsakovrstne druge vožnje, oskrbi točno najhitreje, v najlepšem redu in po zelo solidnih cenah Komar Lojze, Krakovska ul št. 13. Tam se tudi sprejemajo naročila in dajejo vse potrebne informacije. 20821

Zastopstvo
inozemske kemične tvrdke, se odda. Pojasnila daje Alojzij Ahtik, Celje-Zavodna 1. 1359

Inkasiranje
terjatev prevzema „Posredovalec", Sv. Petra cesta 23. 975

Pisarniška dela na dom
sprejema gospodična. Rešuje knjigovodstvo ter nemško in slovensko korespondenco s strojem. Ponudbe pod šifro „Korespondenca" na upravo „Jutra". 1225

Deklico od 1 leta naprej
in boljše družine, se sprejme na deželo v vso oskrbo. — Naslov pove uprava „Jutra" 1233

Trgovec
želi z n a n j a s trgovskim agentom, ki večkrat potuje v Avstrijo ali Nemčijo, v svrho naročil v trgovskih zadevah, proti bogati nagradi. — Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod šifro „Dobro plačilo 694". 1391

Otroka
vsake starosti, sprejmem v dobro oskrbo proti zanesljivemu plačilu. Naslov pove uprava „Jutra". 1398

Dojenček
se sprejme v dobro oskrbo. Naslov pove uprava „Jutra" 1403

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

Za predpustne prireditve

priporoča po najnižjih cenah

vsakovrsten papir v dekorativne svrhe v najizbranejših barvah,
girlande z motvozom, trpežne, več let uporabljive,
lampijončke v narodnih in raznih drugih barvah,
konfeti in serpentine, 1058
srečolove, papirnate ali iz kartona,
šaljivo pošto, razglednice. **lepo sortirane od 25 para naprej** in pisma,
bloke za vstopnice v štirih barvah,
blagajniške bloke,
servijete, zaradi nizke cene primerne za bufete,
krožnike iz lepenke in
vse druge potrebščine

trgovina I. Bonač

v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5

za prireditve v dobrodelne namene in društvom

popust

Specielno emajliranje
dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinaste predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvršujem vsa pleskarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska dela po zelo ugodnih cenah

Franc Bokal
Zgor. Šiška 1
Celovška cesta štev. 65
poleg mitnice.

Vsaka 6a gospodinja si pribrani čas in denar, ako za čiščenje parketov uporablja **‚JELKO'**

Priporočilo.
Vljudno naznanjam, da sem
otvoril v Šolskem drevoredu
(nasproti mlekarni) 207a
novo mesarijo
kjer bom postrezal cenjenemu občinstvu vestno in po zmerni ceni.
Se prijazno priporočam s spoštovanjem
Andrej Vrhovc, mesar.

POZOR!

V Vašem lastnem interesu Vas opozarjamo, da si nabavite vse potrebne potrebščine pri znani tvrdki

B. Veselinović & Comp.
v Mariboru, Gosposka ulica št. 26.,

ker je dokazano, da je tvrdka solidna. Tamkaj dobite dobro blago po znižanih cenah, kajti uveden je nov princip: **„majhen zaslužek — velik promet.** Na izbiro imate srajce za moške, ovratnike, klobuke, čepice, kravate, moške in ženske nogavice, svilene in volnene ščitnike (šerpe), volnene trikotaže, svilene in druge robce, damske in moške gamaše iz klobučevine, palice itd. — Francoske parfumerije, Coty, Houbigant, Gibbs, 4711, Odol, „Loks", kemično milo, garantirano najboljše sredstvo za čiščenje raznih madežev, osobito oljnatih in od črnila ter masti. Damske kožnate in svilene torbice in drugo raznovrstno blago. 544

ČAJNA ROČKA
„popolni"
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI IN OBENEM NAJFINEJŠI

„AUGOLATOR"

inhalacijski aparat, najpopolnejše in nenadomestljivo sredstvo za zdravljenje potom inhaliranja, kojega vsak neobhodno potrebuje, kdor skrbi za svoje zdravje.
Najsigurnejši uspehi ozdravljenja pri **prehlajenju, kašlju, oslovskem kašlju, naduhi, oolta..čnem in bronhialnem katarju, vratnih in pljučnih boleznih, vnetju pljučnih konic, posledicah influence, astmi itd. itd.** Pri vseh teh boleznih je učinek aparata presenetljiv takoj po uporabi. Zahtevajte takoj brezplačnih prospektov od: **Generalnega zastopstva za SHS, JOZE ČEBULJ, agentura-komisija, Jesenice na Gorenjskem.** 11

Koliko stara hoče biti žena

odloči ona sama s tem, da svoj obraz neguje ali zanemarja. Žena ostane vedno mlada, ako rabi Fell rjevo Elsa obrazno pomado, ki stori kožo v najkrajšem času belo, mehko, nežno in čisto. Za racionalno nego las naj se uporablja Elsa pomada za lase. Enako moški, ki nočejo biti plešasti! Za poizkus 2 lončka za 36 dinarjev, ako se pošlje denar vnaprej, ali pa 46 dinarjev po povzetju od LEKARNARJA EUGEN V. FELLER v STUBICI DONJI, Elzatrg 245, Hrvatska. 46/a 1

Redka priložnost

katero lahko izrabi vsakdo, ki potrebuje različno manufakturno blago, in sicer: fine kamgarne, različno sukno od 44 Din navzgor, različno modro in belo kotenino, šifone od 14 Din navzgor, vse prvovrstno blago tuzemskih in inozemskih tovarn.
Pridite in prepričajte se!
Blago najboljše kakovosti in po neverjetno nizkih cenah ima v zalogi le

Ivan Kos
Ljubljana Šiška Gorenjsko
Sv. Petra c. 23. Celovška c. 2. Srednja vas 2.

Opozarjam izdelovalce oblek in krojače na ostanke sukna po polovičnih cenah! 198a

---

Jecljanje

in vse druge funkcijonelne hibe pri govorjenju, ki celo najnadarjenejšemu človeku otežkočajo življenje, se po **sloviti najnovejši, nanovo obdelani metodi** profesorja Neumanna lahko popolnoma odpravijo. To izpričuje nad 500 lepih zahvalnih pisem in pripoznanj oseb različne starosti in poklica, slovitih zdravnikov in veščakov... Od srca se Vam zahvaljujem za Vaš sijajni in popolni uspeh in za Vaš trud z mojim dragim, malim vnučkom. Prejmite izraze mojega spoštovanja
15Ca Vladimir Mažuranić, predsednik kr. hrvatskega banskega stola v p.

Stranke se sprejemajo v nedeljo dne 18. t. m., v ponedeljek dne 19. t. m. in v torek dne 20. t. m. med 10. in 13. uro dopoldne ter 15. in 17. uro popoldne v hotelu „SLON", I. nadstr., soba št. 18.

Prvi B. S. A. uspehi na kontinentu v novem letu
Stajerska zimska kvalitetna vožnja 4. januarja 1925

Med 45 konkurenti
9. B. S. A. motociklov na Startu
9. B. S. A. motociklov brez kazenskih točk na cilju. 153/a
Dve častni nagradi.
Najboljša kvalifikacija med vsemi motocikli
Zastopstvo za Jugoslavijo:
JUGO-AUTO. d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Zahvala.

Ob prerani in bridki izgubi naše ljubljene hčerke, sestrice

Majde Žvan

se za izraženo sočutje, mnogobrojno udeležbo na njeni zadnji poti, za poklonjene ji krasne vence in šopke, ter gg. pevcem najsrčnejše zahvaljujemo. 204 a

Rodbina Zvan.

Med dobrimi najboljši so:
‚Pfaff' šivalni stroji
za rodbino, obrt in industrijo.

Večletno jamstvo. Pouk v vezenju brezplačen.
Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.

Ljubljana Sodna ul. 7. **IGN. VOK** Novo mesto Glavni trg.
6507a

Naročite
znamenite svetovne romane:

Coster-Debeljak, Ulenspiegel. Roman. Broš. 60 Din, vez. 70 Din, pošt. 3 Din.
Fogazzaro-Budal, Svetnik. Broš. 64 Din, vez. 72 Din, pošt. 2·50 Din.
Barbusse-Debeljak, Ogenj. Roman. Broš. 30 Din, vez. 38 Din, pošt. 2·50 Din.
Hurban Vajanski-Albrecht, Leteče sence. Broš. 22 Din, vez. 28 Din pošt. 1·50 Din.
Sienkiewicz-Mole, Z ognjem in mečem. Broš. 106 Din, vez. 120 Din, pošt. 5·50.

Izdaja jih
Tiskovna zadruga v Ljubljani
Prešernova ulica 54

Lokal

na prometnem prostoru s priročnim skladiščem se išče za takoj ali pozneje. Ponudbe pod „solventan reflektant" na Aloma Company, Ljubljana. 211-a

---

Pridna
gospodinja
ki bi vodila popolnoma samostojno gospodinjstvo, se išče k samostojnemu gospodu na deželo. Istotam se sprejme
nočni čuvaj
zdrav in zanesljiv. — Ponudbe s prepisi izpričeval, kakor tudi z zahtevki plače naj se pošljejo pod šifro „Poštenost" na Vorsica nasled., Maribor. 168/a

---

Poskusite enkrat s terpentinovim Gazela-milom!

ZAHVALA.

Vsem, ki so ob bolezni in smrti naše dobre soproge in mamice

Marije Klemenčič, roj. Matek

pripomogli k olajšavi težkega udarca, se toplo zahvaljujemo.
Naša hvaležnost do milih tolažiteljev in sočuvstvenikov bo ostala trajna in srčno iskrena. 205-a

V KAMNIKU, dne 17. januarja 1925.

Žalujoči ostali.

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.
v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na **hranilne knjižice** in **tekoči račun** ter jih obrestuje najugodneje.
Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.
Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in zastavitvi. 1859a

✝

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je naša dobra mati in teta, gospa

Ivana Gračner roj. Osolé

vdova po prometnem kontrolorju južne železnice

danes zjutraj po daljšem trpljenju izdihnila svojo blago in plemenito dušo.
Pogreb predrage umrle se bo vršil danes dne 18. t. m. iz Slomškove ul. 11 na glavni kolodvor, odkoder se prepelje v Kamnik, kjer jo bodo položili k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1925.

210a **Žalujoča rodbina Gračner in sorodniki.**

Zasebni učni zavod Ant. Rud. Legat v Mariboru

Lastna specijalna delavnica za popravila pisarniških strojev.

Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo, knjigovodstvo in srbohrvaščino (tudi posamezni pouk) 104a

začetek dne 3. februarja 1925.

Vpisovanja in prospekti v Specijalni trgovini s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami **Ant. Rud. Leget & Co., Maribor, samo Slovenska ulica 7,** telefon 100. Nobene podružnice!

Opravilna številka A VIII 633/24—14.

Oklic,

s katerim se sklicuje sodišču neznani dediči, in oklic dražbe nepremičnin.

Marija Pance, 70 let stara, posestnica na na Viču št. 22, je umrla dne 10. decembra 1924 in ni zapustila nobenega sporočila poslednje volje. Dediči sodišču še niso vsi znani.

Gosp. dr. Pavla Panceta, sekundarija v ženski bolnici v Ljubljani, postavi sodišče za skrbnika zapuščine.

Kdor hoče zahtevati zapuščino za-sè, mora to **v enem letu** od danes naprej javiti sodišču in izkazati svojo dedinsko pravico.

Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve izkazane, izročila, v kolikor se to ni zgodilo, se bo državi v prid zasegla.

Dne **22. januarja 1925 ob ½9. uri dopoldne** se vrši na Viču št. 22 prostovoljna javna dražba v to zapuščino spadajočih premičnin: 3 krave, mrva, slama, živila, obleka itd. Izkupilo se mora plačati takoj, zdražbani predmeti takoj odstraniti.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 14. januarja 1925.

Podeželske odre

opozarjamo

na najnovejše igre iz zbirke Oder:

Schönherr, Zemlja. Življenska komedija, 15 Din, po pošti 75 p več.

Svoboda-Govekar, Poslednji mož. Veseloigra. 14 Din, po pošti 75 p več.

Linhart, Županova Micka. Komedija.

Veseli dan ali Matiček se ženi. Komedija. 20 Din, po pošti 1 Din več.

V kratkem izide:

Nučič-Govekar, Narodni poslanec.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54.

Mehanično umetno vezenje

večernih in plesnih toalet z zlatom in s srebrom, izdelovanje vsakovrstnih belih in pisanih vezenin, entlanje, predtiskanje

MATEK, Ljubljana

poleg hotela «Štrukelj».

Moško perilo, naramnice, kravate i. dr. po izredno nizkih cenah.

Iščem za svoja posestva v črnomeljskem okraju

oskrbnika,

ki bi obenem vodil mojo gostilno na Kanižarici pri Črnomlju. 212a

Odškodnina po dogovoru. Stanovanje naturalno in prosta uporaba več njiv in travnikov itd. Ponudbe je nasloviti na tvrdko

A. Kajfež, Kočevje.

Samostojna pisarniška moč

bilance zmožna knjigovodkinja, slovensko-nemška korespondentinja išče mesta v Ljubljani, za poizkušnjo gre nekaj časa tudi brezplačno, lahko položi kavcijo event. vstopi tudi kot družabnica. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Zanesljiva 199". 173a

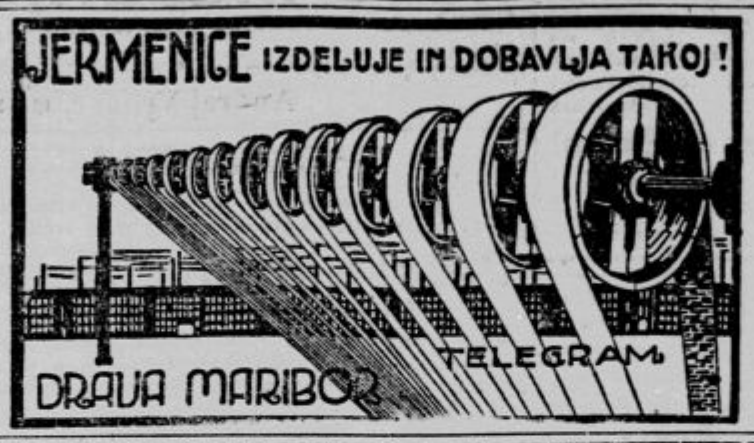

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini, in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane, ter jo plačuje po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA

Čakovec (Medjimurje).

Telefon 50, 3, 4. 11/a

Cenjenim trgovcem in industrijcem se priporoča solidno domače **spedicijsko podjetje** 74-a

„JUGOPORT" na Sušaku, Uskoška ulica št. 55.

Podružnici podjetja na Rakeku in Jesenicah. Prevzema vsakovrstne transporte, carinjenja in vskladiščenja blaga. Informacije brezplačno!

Najceneje izvorno vrelo za 2002a

ARMATURE, SISALJKE HIDRANTE i ŠTRCALJKE

Sve vrsti kodi **Teudloff-Koncern**

Jugoslaven. d. d. za promet armatura, sisaljka i strojeva

ZAGREB, Paromlinska c. 1 (Paromlin) Post. pretinac 270

Naročite takoj

Ljubljanski Zvon za leto 1925!

V novem letniku bo izhajal vse leto široko zasnovani in zelo zanimivi roman

Šentpeter.

II. DEL.

Dejanje romana se godi v poprevratni dobi v ljubljanskem šentpeterskem predmestju ter je prepleteno z zgodovinskimi dogodki one dobe. Prvi del romana je žel splošno priznanje.

Poleg „Šentpetra" izide še roman

Suženj demona,

celo vrsto novel in esejev

Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja vseletno s poštnino vred Din 120·— (za inozemstvo Din 140·—), polletno Din 60·—, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte

Sodelujočega družbenika

z večjim kapitalom sprejme

prvovrstna veletrgovina galanterije, pletenine in drobnarije na debelo v Ljubljani. Tudi morebitna prodaja ni izključena. Naslov pove uprava „Jutra". 129a

100.000 dinarjev

bi vložil bančni uradnik v večje trgovsko ali industrijsko podjetje, pri katerem bi mogel biti trajno nameščen kot blagajnik. Navedeni vložek more služiti ob nem kot garancija. Poroštveno pismo, vknjižba ali vložna knjiga zaželjena. — Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod številko „340". 188a

Za mladino

naročite novi knjigi:

Filip Dom.: Kako so se vragi ženili.

Broširano 30 Din, vezano 35 Din, poštnina 1·50 Din.

Levstik Vlad.: Deček brez imena.

Broširano 25 Din, vezano 30 Din, poštnina 1·50.

Knjigi se naročata pri

knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Vljudno naznanjam, da sem spričo obstoječe nujne potrebe osnoval

detajlno razpošiljalnico la angleškega kovaškega premoga in la angleškega livarniškega in kurilnega koksa

svetovnoznanih najboljših znamk. Dobavljam ter razpošiljam navedene vrste v plomiranih vrečah po 50 kg na vse kraje, s čemer bo, upam, zelo ustreženo zlasti onim, ki ne potrebujejo vagonskih količin naenkrat.

Že dejstvo samo, da prejemam to blago od ene največjih angleških veletrdk, jemči v vsakem oziru za naravnost odlično kakovost, absolutno pristnost in nedosegljiv učinek navedenega blaga. Cene konkurenčno nizke, postrežba točna in solidna.

Kdor poskusi enkrat, ostane stalen odjemalec.

Razven omenjenega imam v zalogi la angleški premog znamke «New Castle» za domačo kurjavo v nadrobni prodaji od 40 kg dalje ter dobavljam tudi drva in oglje in sploh tudi vse domače premoge v najboljši kakovosti in po najnižjih cenah.

Poskusite in prepričajte se! Priporoča se 209a

Dom. Cebin, trgovina s kurivom v Ljubljani.

Pisarna: Wolfova ul 1/II. Skladišče: Metelkova 19 (za prostim tirom).

Kožuhovina izbranih vrst

najfinejše izdelana, dalje krojenje krzna za damske plašče, za obrobe plaščev oskrbi kakor znano po najnižjih cenah

L. Rot, Ljubljana, Gradišče.

Trgovina

MARIJA ROGELJ v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 26

v bližini kolodvorske ulice

priporoča bogato zalogo sukna, cajga, klota, cvilha, okspforta, cefira, šifona, bele, rjave in modre kotenine, belega in rjavega platna za rjuhe, volnene in svilene jumperje, navadne in svilene rute in šerpe, volno, pavolo in nogavice, kravate in različno drobnarijo. 206a

Blago dobro! Cene nizke!

Krompir kifeljčar in vsako divjačino 7044a

kupuje

IVAN FEUER, Zagreb, Trg I br. II.

Interurbanski telefon 23-45.

Razpošilja pitane goske po 36 Din za kg.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457, 548, 805 in 806 51a

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

Centrala za SHS: **Zagreb Marulićeva ul. 5**

Zastopstva v vseh mestih